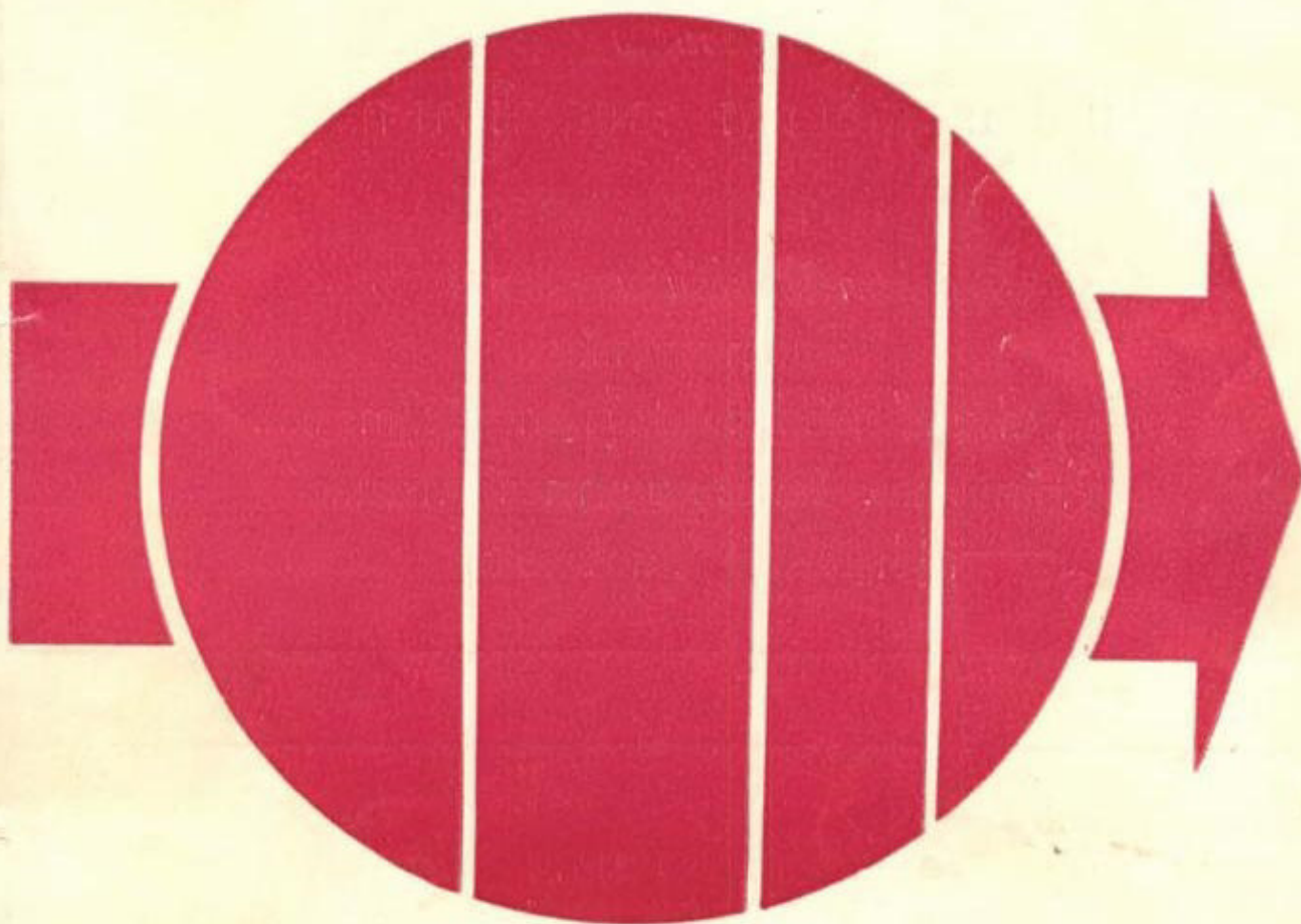

ปีที่ 12 ฉบับที่

เมษายน 251

วารสารบ้านราชการ

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๘ เมษายน ๒๕๑๐

เจ้าของและคณะกรรมการดำเนินงาน
บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ประธาน

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ.

รองประธาน

นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ.
นายโสรัจ สุวาทกุล รองเลขาธิการ ก.พ.

กรรมกร

ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง
สำนักงาน ก.พ.

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการ ก.พ.
รองเลขาธิการ ก.พ.

ผู้จัดการ

พันตรี อรรถ วิชัยกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายจรัสพงษ์ สีวาระวิโรจน์

บรรณาธิการ

นายสมศักดิ์ เจริญกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. วิลาศ สิงหวิสัย

กองบรรณาธิการ

นายสายบัว พุ่มแดง
นางนิตยา มาศะวิสุทธิ
นายชาญชัย อิงการณ
นายอดุล บุญประกอบ

ข่าว

อะไวใหม่ในเดือนนี้	หน้า 3
สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก	6
ข่าวสอบข้าราชการ	8

วิชาการ

หลักบริหารเบื้องต้น	10
การไปศึกษาต่างประเทศ	19
ข้อสอบแบบปรนัยสำหรับข้าราชการ	27
วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวัดผล	
การปฏิบัติงาน	41
การไปศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศของข้าราชการ	59

กฎหมาย ระเบียบ

พ.ร.ฎ. บวรจุเหตุพิเศษในกรมพัฒนาชุมชน ...	(๑)
พ.ร.ฎ. แบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต ...	(๓)
พ.ร.ฎ. แบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิตออกเป็นเขต ...	(๔)
ประกาศ ฯ จัดส่วนราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ...	(๖)
กฎ ก.พ.	(๗)

ภาษา

Let's Activate Our English	37

ตอบปัญหา

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	67
ปัญหาคลัง	73

ปกิณกะ

หนังสือชมเชย	2
เกสตีวินัย	33
เล่าให้เพื่อน (ฝูง) ฟัง	53
นักเรียนไทยกับการศึกษาของเขาในชมพูทวีป ...	62
เฉลยสอบเขาวินและความรู้รอบตัว	79
สอบเขาวินและความรู้รอบตัว	80

ระเบียบการบอกรับ

วารสารข้าราชการกำหนดออกเดือนละฉบับ ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท บอกรับพร้อมกับส่งเงิน
ล่วงหน้าไปยัง "ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ในพระบรมมหาราชวัง พระนคร" ส่งจ่ายเงินที่ ป.ณ.
หน้าพระลาน สำหรับในพระนครส่งทางโทรศัพท์ ๒๖๖๓๒ ได้

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๑๒ ถนนบำรุงเมือง ดอนวัดสระเกษ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐
นายสิทธิชัย ปรีกัมคัต ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๐

ที่ สว. ๐๑๐๑/๑๒๑๒

สำนักนายกรัฐมนตรี

๒๔ มีนาคม ๒๕๑๐

เรื่อง ขอชมเชยนายเดชา บุญชูช่วย

เรียน ประธานกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม

อ้างถึง หนังสือที่ สว. ๑๑๐๐/๑๕๗๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๐

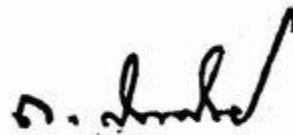
ตามหนังสือที่อ้างถึง รายงานเรื่องที่ได้มีผู้นำห่อของขวัญซึ่งมีนามบัตรของผู้จัดการบริษัทไทยซูซูกิมอเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทญี่ปุ่นที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ไปมอบไว้ที่บ้านนายเดชา บุญชูช่วย ข้าราชการชั้นเอก ตำแหน่งหัวหน้ากองช่าง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ในขณะที่นายเดชา บุญชูช่วย ไม่อยู่บ้าน ครั้นเมื่อกลับมาพบห่อของขวัญซึ่งมีลักษณะคล้ายเจิม จึงได้มามอบให้สำนักงานฯ ทราบ และเมื่อเปิดห่อ ต่อหน้าผู้บังคับบัญชา ก็ปรากฏว่ามีเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท อยู่ จึงได้มอบให้สำนักงานฯ พิจารณาต่อไป เพราะเห็นว่าเป็นของขวัญอันมีค่ามากเกินสมควรที่จะถือเป็นการให้โดยอภัยสัขไมตรีตามธรรมดา แต่ผู้จัดการบริษัทเจ้าของนามบัตรปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ยอมรับเงินจำนวนนั้นคืน จึงเห็นควรนำเงินจำนวนนั้นไปมอบให้แก่ วัด สถานการศึกษา และโรงพยาบาลบางแห่งเพื่อการกุศลต่อไป และเห็นว่าพฤติกรรมของนายเดชา บุญชูช่วย เป็นการแสดงความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นตัวอย่างอันดีของข้าราชการ สมควรได้รับคำชมเชยจากทางราชการ นั้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบเรื่องนี้ด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง พฤติการณ์ที่แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตของ นายเดชา บุญชูช่วย ในการปฏิเสธไม่ยอมรับเงินจำนวนมากเป็นค่าตอบแทนจากเอกชนเช่นนี้ เป็นการสร้างเกียรติประวัติให้แก่ตนเอง และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง ติดต่อกับวงการธุรกิจในอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก นับเป็นตัวอย่างที่ดีงามและน่าสรรเสริญซึ่งหาได้ยากในสภาพการณ์ปัจจุบัน ควรแก่การได้รับคำชมเชยเป็นอย่างยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งให้นายเดชา บุญชูช่วย ได้ทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

จอมพล

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

อะไรใหม่ ในเดือนนี้

กฎหมาย

มีกฎหมายที่น่าสนใจประกาศใช้ ดังนี้ :-

๑. พ.ร.ฎ. กำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และ
วิธีสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรม
การพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำหรับส่วนราชการ
ที่มีเหตุผลพิเศษ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยกำหนดตำแหน่งราชการ
ใน กรมพัฒนาชุมชน ใน ส่วนราชการ ที่มี เหตุพิเศษ คือ
พัฒนาการจัดวางและพัฒนาการตรี

๒. พ.ร.ฎ. แบ่ง ส่วน ราชการ กรม สรรพ สามิต
กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๓๐

๓. พ.ร.ฎ. แบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวง
การคลัง ออกเป็นเขต พ.ศ. ๒๕๓๐

๔. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการจัด
ส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๕. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตร
วิชาช่างสำรวจ (แผนที่) ของกรมที่ดิน

๖. กฎ ก.พ. ว่าด้วย การเทียบตำแหน่ง ที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นในกรมการแพทย์

(รายละเอียดอยู่หน้าพิเศษกลางเล่ม)

บุคคล

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

แต่งตั้ง นางจินตนา ชุตินุเดช ดำรงตำแหน่ง
วิทยาการโท กองวิจัยเศรษฐกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๓๐

ออก น.ส. ภักดิ์ ไรวา เศรษฐกรโท กอง
โครงการ ส่วนวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ ลาออกจาก
ราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๓๐

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เลื่อน นางลายอง วิมุตตะสพ อาจารย์โท แผนก
วิชาภาษา คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ ขึ้นเป็น
ชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์เอก แผนก
วิชาภาษา คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ ตั้งแต่วันที่
๔ มี.ค. ๓๐

มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

แต่งตั้ง

นายแพทย์ อานนท์ ประทัดสุนทรสาร ศาสตรา-
จารย์ในวิชาปราชญ์วิทยา แผนกวิชาพยาธิวิทยา ดำรง
ตำแหน่ง หัวหน้าแผนก วิชาปราชญ์วิทยา คณะแพทย-
ศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นายแพทย์สมศักดิ์ เตชะโกสยะ อาจารย์ชั้นพิเศษ
ในแผนกวิชาพยาธิวิทยา ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชา
พยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ก.พ. ๓๐

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รับโอน นายนิพนธ์ จันทร์โพธิ อาจารย์โท
แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ และ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตร มาบรรจุและแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์โท คณะเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่วันที่
๑ มี.ค. ๓๐

กระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

แต่งตั้ง

นางพิทยา ภู่อำไพ ผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว.
สมุทรสาคร ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว.
นนทบุรี

นายสุวรรณ ไชยศิริ ผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว.
อุทัยธานี ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว. สมุทร-
สาคร

นางสาว บุษยสมพัทธ์ ผู้ช่วยคลังจังหวัดโท
จ.ว. กระบี่ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคลังจังหวัดโท จ.ว.
อุทัยธานี

ตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๕๐

กระทรวงการต่างประเทศ

แต่งตั้ง

นายแผน วรรณเมธี ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน

นายวิกรม นันทาน ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาสถาน
เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์

ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ก.พ. ๕๐

กระทรวงเกษตร

กรมกสิกรรม

เลื่อน

น.ส. เพ็ญศรี มหานิล นักวิทยาศาสตร์ตรี แผนก
วิเคราะห์ดิน กองการกสิกรรมเคมี ขึ้นเป็นชั้นโท และ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์โท แผนกวิเคราะห์
ดิน กองการกสิกรรมเคมี

นางสีทธาภรณ์ อุปโยคิน นักกสิกรรมตรี แผนก
ตรวจและกักกันโรคพืช กองพืชพันธุ์ ขึ้นเป็นชั้นโท

และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักกสิกรรมโท แผนกตรวจ
และกักกันโรคพืช กองพืชพันธุ์

นายโอชา ประจวบเหมาะ นักกสิกรรมตรี แผนก
กัญญาวิทยา กองพืชพันธุ์ ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งนักกสิกรรมโท แผนกกัญญาวิทยา กองพืชพันธุ์
ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มี.ค. ๕๐

กรมประมง

เลื่อน

นายพิภพ กมลรัตน์ นักวิชาประมงตรี
สถานีประมง (หนองหาร) จ.ว. สกลนคร กองบำรุงพันธุ์
สัตว์น้ำ ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชา
ประมงโท สถานีประมง (หนองประจักษ์) จ.ว. อุตรดิตถ์
กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มี.ค. ๕๐

กรมปศุสัตว์

แต่งตั้ง

นายสงวน ปันทอง ดำรงตำแหน่งนาย-
สัตวแพทย์เอก ที่ทำการสัตวแพทย์ เขต ๓ จ.ว. นคร
ราชสีมา ตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๕๐

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวง

เลื่อน

นายประถม อจสาร ผู้ช่วยสหกรณ์
จังหวัดตรี จ.ว. สกลนคร ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอบางประกง จ.ว.
ฉะเชิงเทรา ตั้งแต่วันที่ ๑ ก.พ. ๕๐

กรมชลประทาน

แต่งตั้ง

ม.ล. เจริญ กาญจนา รองอธิบดี รักษาการ
ในตำแหน่งอธิบดี ดำรงตำแหน่งอธิบดี ตั้งแต่วันที่ ๓
มี.ค. ๕๐

กรมสหกรณ์ที่ดิน

แต่งตั้ง นายมนู วิเวียนนท์ รองอธิบดี และ
นักวิชาการในตำแหน่งอธิบดี ดำรงตำแหน่งอธิบดี ตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๕๐

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แต่งตั้ง นายสุธี สิงห์เสนห์ ผู้อำนวยการกองตรวจ
บัญชีสหกรณ์ธนกิจ ดำรงตำแหน่งอธิบดี ตั้งแต่วันที่ ๑
มี.ค. ๕๐

กระทรวงมหาดไทย

กรมตำรวจ

แต่งตั้ง
พลตำรวจตรี ประภาญณ์ จาตนิลพันธุ์ ผู้ช่วย
ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และรักษาการในตำแหน่ง
รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ดำรงตำแหน่งรองผู้
บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

พลตำรวจตรี สุชาติ วัจนะพุกกะ รักษาการใน
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ดำรง
ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ก.พ. ๕๐

กระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวง

แต่งตั้ง
นายไพศาล กุมาลย์วิสัย ผู้พิพากษาประจำกระ-
ทรวง ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองการคดี

นายจำรัส เขมะจารุ หัวหน้ากองการคดี ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง
ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มี.ค. ๕๐

กระทรวงศึกษาธิการ

กรมอาชีวศึกษา

แต่งตั้ง นายชูใจ ศรีรัตน์ ครูโทโรงเรียนวัด
พระเชตุพนตั้งตรงจิตรวิทยา แผนกโรงเรียน กองโรงเรียน
พาณิชย์และอุตสาหกรรม ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนก
สถิติและรายงาน สำนักงานเลขาธิการกรม ตั้งแต่วันที่ ๑
มี.ค. ๕๐

กระทรวงเศรษฐการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

เลื่อน นายสนับ เทพวัลย์ ข้าราชการพาณิชย์
ประจำเบรุต ประเทศเลบานอน ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าหลวงพาณิชย์ประจำเบรุต ประเทศ
เลบานอน ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ก.พ. ๕๐

กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์

ออก น.ส. ละม้าย สิงห์สง่า พยาบาลโท โรง-
พยาบาลหญิง ลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพ
ส่วนตัว ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๕๐ □

“คนทุกคนเป็นผู้สร้างโชคกลางของตนเอง”

สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก

โดย ชลธิ์ เอี่ยมกระสินธุ์

เอเชีย

เวียดนาม

- เรือรบอเมริกันในอ่าวตังเกี๋ยเริ่มระดมยิงเป้าหมายทางทหารในเวียดนามเหนือ เมื่อ ๒๖ ก.พ. ๒๕๑๐ เรือรบที่ปฏิบัติการดังกล่าวคือเรือลาดตระเวนแกลนเบิร์ว ซึ่งมีจรวดนำเป็นวิถีอาวุธ และเรือพิฆาตอีก ๔ ลำของกองทัพอากาศ ๑ นับว่าเป็นครั้งแรกที่มีการใช้ปืนใหญ่จากเรือรบอเมริกันโจมตีสถานที่ทางทหารและอุปกรณ์ทหารในเวียดนามเหนือ

อินเดีย

- พรรคคอมมิวนิสต์ลงมติเป็นเอกฉันท์เลือกนางอินทรี กานธี เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งเมื่อ ๑๒ มิ.ย. ๒๕๑๐ แสดงว่าพรรคคอมมิวนิสต์ยังคงมีความสามัคคีกันอย่างแน่นแฟ้น นายโมจาร์ เดซา ยกผู้แข่งขันสำคัญของนางอินทรีว่าได้ถอนตัวจากการสมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง เพราะเขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองนายกรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดปัจจุบัน

อินโดนีเซีย

- สภาที่ปรึกษาประชาชนของอินโดนีเซียลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ปลด ประธานาธิบดีโชการ์โน ออกจากตำแหน่งทุกตำแหน่ง และไม่ให้มีอำนาจอย่างใดทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังลงมติแต่งตั้งนายพลซูฮาร์โต ผู้บัญชาการทหารและประธานสภารัฐมนตรีวงในให้รักษาการในตำแหน่งประธานาธิบดี จนกว่าจะมีการเลือกตั้งในอินโดนีเซีย ใน พ.ศ. ๒๕๑๑
- นายพลซูฮาร์โต ปฏิญาณเข้ารับหน้าที่รักษาการประธานาธิบดี และลงนามในเอกสารซึ่งแต่งตั้งให้เขา รับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ สถานที่ปรึกษาประชาชนยังได้ลงมติเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากจะปลด โชการ์โนให้ออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีแล้ว ยังห้ามมิให้โชการ์โนดำเนินการทางการเมืองใด ๆ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วประเทศในปีหน้า

จีนคอมมิวนิสต์

- เมาเซตุง หัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีคำสั่งให้ยุบเลิกองค์การเรดการ์ดทั่วประเทศ ๘ องค์การ เพื่อระงับความวุ่นวายในประเทศ เมาเซตุงได้มอบอำนาจบริหารอย่างเต็มที่ให้นายจูเอินโล นายกรัฐมนตรีจีนคอมมิวนิสต์ เพื่อยับยั้งการปฏิวัติทางวัฒนธรรมและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้สู่สภาพเดิม กล่าวว่ เมาเซตุงและจอมพลลินเป่ย์หมี่มีความเห็นไม่ตรงกันหลายประเด็นในการปฏิวัติทางวัฒนธรรม

อิหร่าน

- นายโมฮัมเหม็ด มอสซาเด็ค นายกรัฐมนตรีคนก่อนของอิหร่านถึงแก่อนิจกรรม เมื่อ ๕ มิ.ย. ๒๕๑๐ เขาถูกปลดจากตำแหน่งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๖ เนื่องจากเกิดเหตุวุ่นวายทั่วประเทศ เป็นเหตุให้ชาห์แห่งอิหร่านจำพระทัยต้องทรงปลดเขาออก นายมอสซาเด็คเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ หลังจากนายอาลี วาซมา นายกรัฐมนตรีถูกสังหารชีวิต

แอฟริกา

โซมาลีแลนด์

- เกิดการจลาจลขึ้นในโซมาลีแลนด์ของฝรั่งเศสเมื่อ ๒๐ มิ.ย. ๒๕๑๐ เนื่องจากคนกลุ่มน้อยพวกหนึ่งในเมืองอูบุดันเป็นเมืองหลวงพากันร้องคัดค้านผลการออกเสียงแสดงประชามติ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ในดินแดนนั้นออกเสียงให้โซมาลีขึ้นอยู่กับฝรั่งเศสต่อไปตามเดิม

ยุโรป

ฝรั่งเศส

— ฝรั่งเศสได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อ ๑๓ มิ.ค. ๒๕๑๐ ว่า พรรคโกเลตติสต์ อันเป็นพรรคที่สนับสนุนประธานาธิบดีเดอโกล ได้รับเลือกตั้งเข้าสภา ๒๕๔ คน มีคะแนนเสียงในสภามากกว่าฝ่ายค้านทั้งหมดเพียงคะแนนเดียว รัฐบาลฝรั่งเศสคงมี นายปอมปีดู ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

สวีเดน—รัฐบาลของประเทศสวีเดนได้ประกาศอนุญาตให้ นางสาวเวตลามา สตาลินา อิดาของจอมพล สตาลิน ผู้นำคนเก่าของโซเวียต อาศัยในประเทศเป็นเวลา ๓ เดือน จากนั้นนางสเวตลามาจะหาทางไปอยู่กับในสหรัฐต่อไป

ขจัดปัญหาแรงงาน เมื่อท่านใช้

เครื่องจำหน่ายซอง สหุ "เอลเลียต" พิมพ์ได้ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ รวดเร็วทันใจ ใช้พิมพ์หนังสือเวียน, รายงาน, สเตทเมนต์ และใบเสร็จรับเงิน ฯลฯ

เหมาะกับงาน

- ธนาคาร—ประกันภัย—สมาคม—สโมสร—มหาวิทยาลัย
- หน่วยราชการและบริษัทห้างร้านทั่วไป
- มีหลายแบบตามความเหมาะสมกับกิจการ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษมสุวรรณ เป็นผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียว

ข่าวสอบข้าราชการ

ข่าวสอบคัดเลือก

ทราบว่า มีส่วนราชการจะเปิดสอบคัดเลือกบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

๑. กรมโยธาเทศบาล
  - ก. ปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ แผนกวิศวกรรมโยธา ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒
  - ข. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างยนต์ ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๑
  - ก. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างก่อสร้าง ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓
๒. กรมศิลปากร
  - ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ ๑ อัตรา แผนกช่างกล ๒ อัตรา รวม ๓ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓
๓. สำนักงานสภาพัฒน์แห่งชาติ
  - ก. ปริญญาทางวิทยาศาสตร์ ๔ อัตรา ทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์หรือทางอักษรศาสตร์ หรือทางรัฐศาสตร์ หรือทางนิติศาสตร์ หรือทางศิลปศาสตร์ หรือทางวารสารศาสตร์ ๒ อัตรา รวม ๖ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒
  - ข. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาเลขานุการ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๑
๔. สำนักงานประมาณ
  - ก. ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ หรือทางรัฐศาสตร์ แผนกวิชาการปกครอง สาขาการคลัง หรือทางพาณิชยศาสตร์ ๑๐ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒
  - ข. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างภาพ ๑ อัตรา แผนกวิชาช่างวิทยุ ๑ อัตรา แผนกวิชาศิลปกรรม (เขียน) หรือประกาศนียบัตรประโยคक्रमมัธยมศึกษาช่าง ๓ อัตรา รวม ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๑
๕. กรมธนารักษ์
  - ก. ปริญญาทางนิติศาสตร์ หรือธรรมศาสตร์บัณฑิต ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒
  - ข. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างก่อสร้าง ๒ อัตรา แผนกวิชาช่างสำรวจ ๒ อัตรา แผนก

วิชาเลขานุการ หรือแผนกวิชาการบัญชี ๑ อัตรา รวม ๕ อัตรา เพื่อ
บรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๑

ก. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชยการ
หรือแผนกภาษาต่างประเทศ ๒ อัตรา แผนกช่างสำรวจ ๑ อัตรา รวม
๓ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓

๖. กรมป่าไม้

ก. ปริญญาทางวนศาสตร์ ๘๔ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๒

ข. ประกาศนียบัตรประโยควิชาพหุชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
แผนกวิชาช่างสำรวจ ๒ อัตรา แผนกวิชาช่างพิมพ์ ๑ อัตรา รวม ๓ อัตรา
เพื่อบรรจุในอัตราชั้นตรี อันดับ ๑

ก. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกเลขานุการ ๒ อัตรา
แผนกช่างกล ๑ อัตรา แผนกช่างสำรวจ ๑ อัตรา
รวม ๔ อัตรา เพื่อบรรจุในอัตราชั้นจัตวา อันดับ ๓ □

คนในโลกนี้ โดยนัยหนึ่งแบ่งเป็นสองพวก คือเป็นพาลพวกหนึ่ง เป็นบัณฑิต
พวกหนึ่ง พวกที่จัดว่าเป็นพาลนั้น ตามศัพท์ของ “พาล” แปลว่า “โง่” คือไม่รู้จัก
บาป บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ จึงไม่สามารถจะเว้นการที่เป็นบาป
เป็นโทษ ไม่เป็นประโยชน์เสีย ทำการที่เป็นบุญ เป็นคุณ เป็นประโยชน์ให้บริบูรณ์
ไม่บัณฑิตได้แก่ผู้ฉลาด เพราะศัพท์ว่า “บัณฑิต” แปลว่า “ผู้ใช้ปัญญา” คือบัณฑิต
ใช้ปัญญาพิจารณาสอดส่องให้เห็นบาป บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์
แล้วเว้นจากการที่เป็นบาป เป็นโทษ ไม่เป็นประโยชน์เสีย ทำแต่การที่เป็นบุญ เป็น
คุณ เป็นประโยชน์ให้บริบูรณ์

บัณฑิตในพระพุทธศาสนา

ของ

สมเด็จพระสังฆราช

วัดมกุฏกษัตริยาราม

หลักบริหารเบืองตน

โดย

ดร. อมร รักษาสัจย์

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ตอนที่ ๒ โครงสร้างของรัฐบาล

ในตอนหนึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึง เรื่อง ความสัมพันธ์ของการเมืองกับการบริหารบ้างแล้ว ในตอนนี้จะได้พูดถึงโครงสร้างหลักของรัฐบาล ซึ่งได้แก่หลักการเรื่องอธิปไตย การจำแนก การใช้อำนาจอธิปไตยเป็นสามทาง คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และตุลาการ สักเล็กน้อยพอเป็นสังเขป เพราะการบริหารราชการนั้นส่วนหนึ่ง ก็คือ การนำอำนาจทั้ง ๓ ทางมาจัดดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย การศึกษาให้รู้ถึงหลักการเสียก่อนจึงเป็นประโยชน์มากในการศึกษาการบริหารในขั้นต่อไป

๑. ลักษณะของอำนาจอธิปไตย

เราถือว่าประเทศที่เป็นเอกราชได้แก่ ประเทศที่มีอธิปไตย คือมีความเป็นใหญ่อยู่ในตัวเอง ไม่ต้องพึ่งใคร เหมือนกับบุคคลที่เรียกว่าผู้ใหญ่ หรือที่กฎหมายเรียกว่า “บรรลุนิติภาวะ” ประเทศหนึ่งๆ จะมีองค์อธิปไตยอันหนึ่งอันเดียว มีหลายอันไม่ได้ เพราะจะเป็นการแย่งกันมีสิทธิเด็ดขาดในประเทศเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่กล่าวว่า อำนาจอธิปไตยแบ่งแยกไม่ได้เว้นแต่จะสละบางส่วนด้วยความสมัครใจขององค์อธิปัตย์เอง เหมือนกับประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยสมบูรณ์ และการที่ไทยเป็นสมาชิกในองค์การสหประชาชาติหรือองค์การสนธิสัญญาความร่วมมือกัน อาเซียนอาเซียน (สปอ.) มีค่าเท่ากับเรายอมเสียอำนาจในการปกครองบางอย่างไป เพื่อจะได้ความคุ้มครองหรือผลประโยชน์บางอย่างคืนมา นี่เป็นการแบ่งอำนาจของเราไปเหมือนกัน แต่

ไม่ดีถ้าเป็นการเสียอธิปไตย เพราะฉะนั้น โดยหลักการจะต้องถือว่าอธิปไตยของประเทศที่เป็นเอกราชนั้นจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

๒. อำนาจอธิปไตยเป็นของใคร

สมัยก่อนที่ประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เรามีการปกครองแบบที่เรียกว่าสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะมีพระมหากษัตริย์ที่มีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ประเทศทั้งประเทศถือว่าเป็นของกษัตริย์ ประเทศอื่นที่มีกษัตริย์ปกครองก็มีฐานะคล้าย ๆ กันนี้ คืออำนาจอธิปไตยเป็นของกษัตริย์แต่ผู้เดียว เพราะเป็นผู้มีสิทธิในการปกครองโดยเด็ดขาด แต่ในประเทศที่ไม่ได้ปกครองแบบนี้ อำนาจอธิปไตยก็ตกอยู่กับบุคคลหรือคณะบุคคลอื่น แล้วแต่เจ้าการปกครองนั้นจะเป็นระบบอะไร เช่น ถ้าอำนาจอธิปไตยตกอยู่กับคนใดคนหนึ่งก็เรียกว่า ปกครองแบบเผด็จการ ถ้าตกอยู่กับคนหมู่หนึ่งก็เรียกว่า คณะธิปไตย ถ้าอำนาจอธิปไตยตกอยู่กับประชาชนส่วนรวมไม่ใช่เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง เราก็เรียกว่า ระบบประชาธิปไตย

ประเทศไทยเวลานี้เราถือว่าอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น ขรรมนุญการปกครองของเราจึงเขียนว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย แต่ถ้ามองในรายละเอียดอาจจะเห็นข้อแตกต่างกันในบรรดาประเทศที่ปกครองในระบอบนี้ เช่น อำนาจอธิปไตยของอังกฤษอยู่กับคน ๓ ฝ่าย คือ กษัตริย์ ขุนนาง และประชาชน แต่ของไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองถือว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย แต่ชาวไทยทุกคนจะใช้อำนาจพร้อมกันไม่ได้ เพราะฉะนั้น เราก็มอบอำนาจอธิปไตยนี้ให้พระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ทรงใช้ในนามปวงชนชาวไทย ดังที่เราเรียกว่า “ใช้ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เสมือนกับประธานของบริษัททำงานไปในนามของผู้ถือหุ้นในบริษัท

๓. การใช้อำนาจอธิปไตย

โดยที่อำนาจอธิปไตยมีอยู่อย่างกว้างขวางจนยากที่จะใช้ปกครองประเทศรวม ๆ กันไปประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ รวมทั้งประเทศไทยจึงนิยมแบ่งอำนาจอธิปไตยเป็น ๓ ฝ่าย คือ อำนาจนิตินบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ แต่ก็มีบางประเทศที่จัดแบ่งเป็นอย่างอื่น เช่น สาธารณรัฐจีน แบ่งออกเป็น ๕ อำนาจ เป็นต้น

อำนาจนิติบัญญัติ แปลว่า อำนาจในการออกกฎหมาย

อำนาจบริหาร เป็นฝ่ายนำเอากฎหมายมาปฏิบัติ

อำนาจตุลาการ คือ การพิจารณาคัดสินข้อพิพาทต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้น เมื่อเอากฎหมายมาปฏิบัติ

ทั้งนี้ อาจอธิบายในแง่ของวิทยาศาสตร์ได้อย่างง่าย ๆ ว่า อำนาจอธิปไตยคืออำนาจที่จะควบคุมความประพฤติของคนทั้งหมดในประเทศหนึ่ง ๆ ฉะนั้น เราจำเป็นต้องมีกฎหมายมาควบคุมความประพฤติของประชาชน เพราะเมื่อคนมาอยู่รวม ๆ กันแล้วจะประพฤติตามอำเภอใจไม่ได้ กฎหมายที่สังคมตกลงนำมาใช้นั้นอาจเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือเป็นเพียงชนบเนียมประเพณีก็ได้ แต่การที่จะมีกฎหมายอย่างเดียวยังพอไม่ เพราะกฎหมายที่ออกมาไม่ได้บังคับตัวเอง จึงต้องมีฝ่ายซึ่งเป็นผู้นำระเบียบข้อบังคับทั้งหลายนั้นไปปฏิบัติจึงจะบังเกิดผล เรียกว่าฝ่ายบริหาร เมื่อมาถึงขั้นนำกฎหมายมาปฏิบัติโดยฝ่ายบริหารแล้ว ก็หาได้หมดปัญหาไปไม่ เพราะมีกรณีขัดแย้งกัน ในแง่การตีความกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้นใช้นั้นอยู่เสมอ ๆ ทั้งในหมู่ประชาชนด้วยกันเองและระหว่างประชาชนกับทางราชการผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องมีฝ่ายที่เป็นกลางขึ้นมาทำหน้าที่วินิจฉัยและปรับระเบียบกฎหมายนั้นมาใช้ให้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่าย ผู้วินิจฉัยปัญหากฎหมายนี้ เรียกว่า ตุลาการ

ตามหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่า อำนาจทั้ง ๓ นี้ควรแยกกันไม่ให้ใครคนใดคนหนึ่งมีอำนาจทั้งหมดแต่ผู้เดียว เพื่อให้แต่ละฝ่ายช่วยประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนส่วนในประเทศเผด็จการทั้งหลาย อำนาจเหล่านี้มีอยู่ในกำมือของคนคนเดียว จะฟ้องร้องกับใครก็ได้ อำนาจอธิปไตยของประเทศประชาธิปไตยโดยทั่วไปจึงแบ่งกันออกไปโดยมีรัฐสภา ทำหน้าที่ออกกฎหมาย มีทหาร ตำรวจ และข้าราชการ ที่จะบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายนั้น และมีศาลเป็นผู้พิพากษาวินิจฉัยการปฏิบัติของข้าราชการและประชาชนว่าถูกต้องหรือไม่ถึงสามฝ่ายด้วยกัน จึงเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ยังมีคตินิยมว่าต้องจัดให้อำนาจทั้งสามนี้เป็นอำนาจที่เท่าเทียมกัน ต้องใช้ร่วมกัน ไม่ให้อำนาจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีเหนือฝ่ายอื่น ๆ มิฉะนั้นก็จะประกันสิทธิเสรีภาพไม่ได้ผลเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การแยกอำนาจทั้งสามนี้จะแยกมากน้อยเพียงใดก็ได้แล้วแต่ลักษณะของการปกครองของแต่ละประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกามีการแยกกันค่อนข้างจะเด็ดขาดมาก แต่ในอังกฤษฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายรัฐสภามีความสัมพันธ์ใกล้ชิด

ชิดกันมากเพราะรัฐมนตรีส่วนใหญ่เป็นสมาชิกรัฐสภา และรัฐสภามีอำนาจจะลงมติไม่ไว้วางใจเปลี่ยนรัฐบาลได้ เป็นต้น

๔. อำนาจนิตินิติบัญญัติ

อำนาจนิตินิติบัญญัติ หมายถึงอำนาจที่จะออกกฎหมาย บางประเทศประชาชนจะมาประชุมกัน เพื่อลงมติออกกฎหมายเองโดยไม่ต้องมีสภา อำนาจนิตินิติบัญญัติอยู่ในมือของประชาชนโดยตรงจึงเรียกว่า เป็นประชาธิปไตยแบบตรง แต่ประเทศส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีประชาชนมากมาย มีอาณาเขตกว้างขวาง การจัดให้ประชาชนมาใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงย่อมเป็นไปได้ จึงจัดให้มีผู้แทนของประชาชนมาทำหน้าที่แทนเรียกว่า ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาหรือแบบผู้แทน

กฎหมายที่ประชาชนหรือรัฐสภาออกมามีหลายประเภท ที่สำคัญ คือ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมายซึ่งรัฐสภาของแต่ละประเทศเป็นผู้ตราออกเป็นส่วนใหญ่ คือ กฎหมายมหาชน และกฎหมายมหาชน ส่วนกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งเป็นกฎหมายที่ผูกพันระหว่างประเทศต่างๆ เช่น ไทยจะทำสัญญาค้าขายกับประเทศอื่นก็จะทำสัญญาระหว่างประเทศขึ้น เพื่อให้เป็นกฎเกณฑ์ใช้บังคับต่อกันให้ปฏิบัติตามสัญญานั้น โดยมากเป็นความยินยอมของคู่สัญญา โดยมีสภาของแต่ละฝ่ายเป็นผู้อนุมัติ เรียกว่า สัตยาบัน สัญญานั้นจึงจะใช้ได้ เป็นกฎหมายระหว่างประเทศคู่สัญญานั้น

ส่วนกฎหมายเอกชน คือ กฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อบังคับความประพฤติของบุคคล ในส่วนที่เป็นเรื่องของคนจำนวนน้อยระหว่างบุคคล ๒ ฝ่ายโดยทั่วๆ ไป ได้แก่ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่คลุมถึงการซื้อขาย การตั้งบริษัท การรับมรดก ฯลฯ ในทางกลับกัน กฎหมายมหาชน คือ กฎหมายซึ่งกระทบกระเทือนต่อคนส่วนใหญ่ ต่อศีลธรรมอันดีและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เช่น กฎหมายที่ว่าด้วยการทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ ซึ่งแม้จะเป็นการกระทำต่อบุคคลคนใดคนหนึ่ง แต่ผลของการกระทำนั้นจะเป็นการสร้างความปลอดภัยอันพึงปรารถนาแก่ประชาชนส่วนรวม รัฐจึงต้องยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยโดยการจัดให้มีตำรวจมาทำการจับกุมและสอบสวนสั่งให้อัยการดำเนินการฟ้องร้องไปที่ศาล โดยไม่ต้องรอให้ผู้เสียหายมาฟ้องร้องเสียก่อน

นอกจากที่ได้อธิบายอย่างดังเชปไว้แล้ว ก็มีเรื่องที่น่าสนใจกับบริหารทั่ว ๆ ไปน่าจะได้อะไรไป เป็นการประกอบความรู้ในเรื่องกฎหมายอีกเล็กน้อย คือ ความหมายของกฎหมายและขอบเขตที่กฎหมายครอบคลุมไปถึง

กฎหมาย คือ ข้อบังคับควบคุมความประพฤติของบุคคล ข้อกำหนดต่าง ๆ นี้จะมีขอบเขตที่แน่นอนที่จะมุ่งควบคุมความประพฤติของบุคคล ความประพฤตินี้หมายถึงความถึงการกระทำ ซึ่งต่างกับศีลธรรมหรือศาสนา ซึ่งเพียงแต่คิดในทางไม่ดีก็เป็นการผิดศีลธรรมแล้ว ส่วนกฎหมายคุมเฉพาะความประพฤติของบุคคล คือ ในชั้นลงมือปฏิบัติ ส่วนใครจะคิดอย่างไรนั้นกฎหมายไม่คลุมถึง

ส่วน “บุคคล” ตามที่กฎหมายตั้งใจจะบังคับนี้มีสองประเภท คือ คนธรรมดา และ สิ่งซึ่งกฎหมายรับรองว่าเป็นบุคคล เรียกว่า “นิติบุคคล” คือ เป็นบุคคลตามกฎหมาย เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด คนธรรมดาจึงทำสัญญาผูกพันทางแพ่งกับบริษัทได้ เพราะถือว่า มีฐานะเป็นบุคคลอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และมีตัวแทนที่จะเซ็นสัญญากับเราได้ กฎหมายจะคุ้มครองผลประโยชน์ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งในแง่ของกฎหมายก็คือ ถึงแม้ว่าอำนาจนิติบัญญัติเป็นฝ่ายออกกฎหมายมาเหมือน ๆ กันก็ตาม กฎหมายเหล่านี้บางทีมีน้ำหนักต่างกัน เช่น ในอังกฤษกฎหมายของรัฐสภาทุกฉบับมีน้ำหนักเท่ากัน ส่วนของไทยมีลำดับความสำคัญต่างกัน กฎหมายที่สำคัญที่สุดคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นแม่บทในการปกครองประเทศอยู่เหนือกฎหมายต่าง ๆ กฎหมายอื่นจะออกมาขัดแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้ แต่ในอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร กฎหมายทุกฉบับจึงมีน้ำหนักเท่ากันหมด อาจกล่าวได้ว่าประเทศที่มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรจะถือว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลัก นอกจากนั้นมีกฎหมายพิเศษอีก ๒ - ๓ ฉบับ ซึ่งตามหลักของการปกครองถือว่า เป็นกฎหมายหลักที่มีผลเทียบเท่ากฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและธรรมนูญศาลยุติธรรมของประเทศไทย เพราะเป็นการกำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการใช้อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ นอกจากกฎหมายหลักดังกล่าวแล้วก็ถือว่ากฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา คือ พระราชบัญญัติต่าง ๆ มีความสำคัญทัดเทียมกัน

นอกจากกฎหมายที่ออกมาโดยรัฐสภาแล้ว ก็มีกฎข้อบังคับในรูปอื่น ๆ ที่มีฐานะเป็นกฎหมาย แต่มีความสำคัญรองลงมาจากพระราชบัญญัติ คือ พระราชกำหนด ซึ่งเป็นกฎหมายที่

ฝ่ายคณะรัฐมนตรีเสนอให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระนาม ออกใช้บังคับเป็นกฎหมายก่อนแล้ว
ขออนุมัติสภาในภายหลัง ถ้าสภาอนุมัติพระราชกำหนดก็มีฐานะเป็นพระราชบัญญัติไป ถ้าไม่
อนุมัติก็เป็นอันยกเลิกไป พระราชกำหนดจึงมีลักษณะเป็นกฎหมายชั่วคราวของฝ่ายบริหาร เวลา
ที่เราใช้อยู่เสมอคือ พระราชกำหนดพิทักษ์รักษาผู้ศุลกากร เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรายได้ของ
รัฐบาล ต้องรีบตราออกมาเพื่อป้องกันการล่องรู้ของคนบางคนอันจะเป็นข้อได้เปรียบเสียเปรียบกัน

ถัดลงมา ก็คือ พระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นกฎหมายของฝ่ายบริหารที่ตรารายละเอียด
ต่าง ๆ ภายในขอบเขตที่กฎหมายสำคัญ ๆ คือ พระราชบัญญัติได้ให้อำนาจไว้ พระราชกฤษฎีกา
นี้มีผลบังคับเหมือนกฎหมาย แต่จะขัดกับกฎหมายหลักที่มอบอำนาจมาไม่ได้ จะเห็นได้จาก
พระราชกฤษฎีกาทุกฉบับว่าจะมีข้อความทำนองว่า “พระราชกฤษฎีกานี้ออกตามความในพระราช-
บัญญัติ.....”

ถัดลงมาอีกกฎกระทรวง ซึ่งเป็นข้อบังคับที่รัฐมนตรีของแต่ละกระทรวง ตราออกใช้
บังคับในกิจการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น เช่น ถ้าออกในนามของกระทรวงการคลังก็เรียกว่า
กฎกระทรวงคลัง ใช้บังคับได้เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงนั้น ๆ หรือกฎ ก.พ. ซึ่งนายกรัฐมนตรี
เป็นผู้ลงนามออกมาเสมือนเป็นกฎกระทรวงของสำนักนายกรัฐมนตรี กฎกระทรวงต่าง ๆ เหล่านี้
ส่วนมากจะออกมาโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติทำนองเดียวกับพระราชกฤษฎีกา

นอกจากนี้ ยังมีระเบียบต่าง ๆ ที่ทางราชการใช้บังคับ ซึ่งแม้จะมีผลบังคับแก่ประชาชน
แต่ก็มีฐานะต่ำกว่าผลบังคับตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติต่าง ๆ

กฎหมายทั้งหลายนี้ ทางราชการจะพิมพ์ออกประกาศให้ประชาชนทราบทางราชกิจจา
นุเบกษา ตามหลักกฎหมายถือว่าประชาชนจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ เมื่อได้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๕. อำนาจบริหาร

ฝ่ายที่ใช้อำนาจให้เป็นไปตามกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่า อำนาจบริหาร ปกติ
อำนาจนี้อยู่กับคณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการ
รัฐมนตรีสั่งราชการ โดยหลักการปกครองแบบรัฐสภาตามแบบอังกฤษ นายกรัฐมนตรี หมาย
ความว่า เป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งมีฐานะเป็นประธานของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น ไม่ได้หมาย
ความว่า เป็นผู้บังคับบัญชารัฐมนตรีทั้งหลายจะสั่งการไปที่กระทรวงอื่นไม่ได้ นอกจากสำนักนายก

รัฐมนตรี อย่างไรก็ตามฐานะของนายกรัฐมนตรีของประเทศต่างๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามหลักกฎหมายของประเทศนั้นๆ

ในการบริหารงานนี้ประเทศไทยมีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น

๑. การบริหารราชการส่วนกลาง
๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค
๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่การบริหารงานในฐานะส่วนรวมของประเทศ แบ่งเป็นกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยกระทรวงแบ่งเป็น กรม กอง และแผนก ตามลำดับ นอกจากนี้ก็มีทบวงการเมือง เช่น สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสภาต่าง ๆ อีกตามความจำเป็น

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือการจัดการบริหารให้ไปถึงประชาชนโดยการจัดหน่วยการปกครองออกเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ

ตามหลัก การบริหารราชการส่วนกลางเป็นส่วนซึ่งทำงานหนึ่งสื่อ โดยการวางนโยบาย สั่งการ ประสานงาน และมอบหมายงานให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติคือจังหวัดและอำเภอรับไปดำเนินงาน (อำเภอแบ่งเป็นตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งไม่ใช่ราชการประจำ มีแต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พวกนี้ไม่ใช่ข้าราชการ ถือเป็นพนักงานพิเศษติดกับข้าราชการธรรมดา ซึ่งตามกฎหมายถือว่าได้แก่ผู้ซึ่งกินเงินเดือนตามงบประมาณประเภทเงินเดือน)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หมายความว่า เป็นการปกครองที่คาดหวังว่าจะปล่อยให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปกครองตนเอง ในปัจจุบัน ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล และสภาตำบลแบบต่าง ๆ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะยังไม่สู้ชัดเจนนักในปัจจุบัน แต่ในหลักการน่าจะนับเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแบบหนึ่ง

๖. อำนาจตุลาการ

การวินิจฉัยกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ อยู่ในอำนาจของฝ่ายตุลาการ การจัดการใช้อำนาจตุลาการนี้เป็นไปตามกฎหมายหลายฉบับ คือ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลแขวง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน เป็นต้น ส่วนวิธีการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมนั้นก็มีอยู่ในกฎหมายอีกประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นต้น

หน่วยงานที่จะทำหน้าที่พิพากษารรคดี เรียกว่า ศาล แต่หน่วยงานที่ทางการบริหารงานด้านยุติธรรม คือ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเหมือนกระทรวงทบวงกรมอื่น เพื่อให้การพิพากษาคดีเป็นไปโดยความรอบคอบถี่ถ้วนและยุติธรรมเต็มที่ ประเทศไทยจึงถือหลักตามศาลที่จะแบ่งศาลออกเป็น ๓ ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา

ศาลชั้นต้น คือศาลที่รับพิจารณาคดีเป็นครั้งแรก แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

ก. ในส่วนกลาง คือ พระนครและธนบุรี มี

ศาลแขวง

ศาลแพ่ง

ศาลอาญา

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ข. ในต่างจังหวัด มี

ศาลจังหวัด

ศาลแขวง

ศาลคดีเด็กและเยาวชน

ในจังหวัดหนึ่ง ๆ จะมีศาลอย่างน้อย ๓ ศาล คือ ศาลจังหวัด ถ้าเป็นจังหวัดใหญ่ก็จะมีศาลจังหวัด และศาลแขวง ส่วนศาลคดีเด็กและเยาวชนต่างจังหวัดในขณะนี้มีที่นครราชสีมา และสงขลาเท่านั้น นอกจากนี้ในอำเภอใหญ่ ๆ บางแห่งอาจจะมีศาลตั้งอยู่ก็ได้ เช่น อำเภอ ยะโสธร อำเภอเบตง อำเภอปากพนัง อำเภอแม่สอด เป็นต้น ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ตามกฎหมายว่าด้วยคดีเด็กและเยาวชนมีอยู่ในจังหวัดที่มีศาลคดีเด็กและเยาวชนตั้งอยู่ เป็นส่วน

ราชการบริหารของกระทรวงยุติธรรม ไม่ใช่อำนาจตุลาการ ทำนองเดียวกับการบริหารงานเรือนจำซึ่งเป็นงานของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม จึงมีข้าราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งทำหน้าที่ทางบริหารทั่วไป และฝ่ายตุลาการซึ่งมีอิสระเป็นพิเศษเพื่อประกันความยุติธรรมมิให้ตกอยู่ในอาณัติของฝ่ายบริหารหรือรัฐสภาต่อไป

เพื่อจะประกันความพลาดพลั้งในการพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ และเพื่อป้องกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้แน่นอนยิ่งขึ้น ประชาชนยังอาจดำเนินคดีต่อไปอีกเมื่อศาลชั้นต้นตัดสินคดีแล้วไม่เป็นที่พอใจ โดยอาจอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ ถ้ายังไม่พอใจอีกก็ฎีกาต่อไปยังศาลฎีกา นอกจากนี้ในคดีบางเรื่องแม่โจทก์และจำเลยไม่ประสงค์จะร้องอุทธรณ์ทางราชการก็อาจอุทธรณ์ให้ เช่นในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษประหารชีวิต เพื่อความกระจ่างชัด นอกจากนี้ยังมีหลักการห้ามฟ้องร้องบุคคลที่กระทำความผิดอย่างเดียวกันซ้ำซากอีกเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

ในยามปกติศาลยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยอรรถคดีต่าง ๆ แต่ในยามที่เกิดสงครามหรือภาวะฉุกเฉิน จะมีการจัดตั้งศาลทหารขึ้นเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการแทน เพราะหวังผลในด้านความเฉียบขาดฉับพลันและให้ประชาชนตั้งอยู่ในความสงบไม่ก่อความยุ่งยากในยามฉุกเฉินเช่นนั้น

ถ้ากล่าวมาในตอนนี้จะเห็นได้ว่าเป็นการแสดงถึงโครงสร้างสำคัญของราชการของประเทศ ซึ่งนักบริหารทั้งหลายควรจะทำความเข้าใจให้ได้ จึงจะสามารถทำงานได้โดยมีหลักเกณฑ์ไม่พ้นเผื่อ เช่น ไม่เอางานอันควรเป็นหน้าที่ของส่วนกลางไปปนกับงานของส่วนภูมิภาคหรือท้องถิ่น หรือไม่รู้จักหน้าที่ของฝ่ายการเมือง ฝ่ายราชการประจำ หรือฝ่ายศาล เป็นเหตุให้เกิดความสับสนไม่รู้จักเคารพสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

ในตอนต่อไปคงจะได้เริ่มพูดถึงการบริหารกันเสียที

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ข้อสอบแบบปรนัยสำหรับข้าราชการ

นันทนา เพือกทองคำ

กองวิชาการและสอบได้ สำนักงาน ก.พ.

(ต่อจากฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๐)

ได้กล่าวถึงข้อดีของข้อสอบแบบปรนัยมาแล้ว ๓ ข้อด้วยกัน คือข้อสอบแบบปรนัยสามารถสอบความรู้ได้ทั่วถึง ข้อสอบแบบปรนัยสามารถจัดการเก็บข้อสอบ (ผู้เขียนต้องขอร้องท่านผู้อ่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพราะฉบับที่แล้วมาพิมพ์ผิดไปเป็น “สามารถจัดการเก็บข้อสอบได้” ด้วย) และข้อดีอีกข้อหนึ่งของข้อสอบแบบปรนัยที่กล่าวมาแล้ว คือ ตัดปัญหาการหลงกลวง เพียงข้อดีสามข้อ ท่านผู้อ่านก็คงจะเห็นด้วยกับผู้เขียนแล้วว่าหากในวงราชการเราใช้ข้อสอบแบบปรนัยแล้ว คนที่มีฝีมือเยี่ยม ๆ คงจะได้เข้ามารับราชการแน่ ๆ หันมาพูดถึงข้อดีอื่นๆ ของข้อสอบแบบปรนัยกันอีกดีกว่า

๔. ข้อสอบแบบปรนัย สามารถให้คะแนนได้ถูกต้องรวดเร็ว ตามปกติแล้วการสอบโดยข้อสอบแบบปรนัยนั้น ถ้ามีคนเข้าสอบเป็นจำนวนมากนับร้อยหรือนับพันแล้ว เขามักนิยมให้ผู้สอบเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ ซึ่งแยกออกต่างหากจากตัวปัญหา หรือตัวข้อสอบ ฉะนั้น เวลาตรวจผู้ตรวจเพียงแต่เอากระดาษคำตอบที่ทำเฉลยไว้อย่างถูกต้องแล้วไปเทียบกับกระดาษคำตอบของผู้สอบเท่านั้น ก็จะสามารถนับจำนวนคำตอบที่ถูกต้องแล้วให้คะแนนได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ต้องมานั่งตราตรำอ่านคำตอบข้อละยาว ๆ ของข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งโดยปกติแล้วก็มักจะมีลายมือและสำนวนแปลก ๆ มาให้อ่านเป็นการเพิ่มการปวดศีรษะให้แก่ผู้ตรวจด้วย

ในทางตรงกันข้ามการตรวจข้อสอบแบบปรนัยดังกล่าวมานั้นจะช่วยให้ผู้ตรวจสามารถตรวจข้อสอบเสร็จในระยะเวลาอันสั้น ผู้เขียนเคยทดลองจับเวลาดูแล้ว ปรากฏว่าวิชาหนึ่ง ๆ (แบบเลือกตอบวิชาละ ๓๐๐ ข้อ) สามารถตรวจกระดาษคำตอบของผู้สอบคนหนึ่งเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๕ นาที ฉะนั้น ถ้าในการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับราชการทุกครั้งถ้าใช้ข้อสอบแบบปรนัยแล้ว ผู้สอบจะไม่ต้องเสียเวลานับวันคอยฟังประกาศผลการสอบเป็นแรมเดือน (บางแห่งอาจเป็นแรมปี) บางคนคอยจนลืมนี่ไป จนกระทั่งเมื่อเขาประกาศผลก็ไม่ได้ไปดู เขานัดวันรายงานตัวก็ไม่ทราบ ทางกรณียกย่องว่าเจ้าตัวลี้ภัย หรือบางคนคอยจนเบื่อเลยต้องไปหางานอื่นทำ อันเป็นการเสียคนที่มีความสามารถไปโดยใช่เหตุ ดังที่เห็น ๆ กันอยู่ปัจจุบันนี้

อีกประการหนึ่ง ในการตรวจข้อสอบแบบปรนัยนั้นใครจะตรวจก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ออกข้อสอบตรวจคนเดียวเสมอไป และไม่ว่าใครจะเป็นคนตรวจคะแนนที่ออกมาจะต้องเท่ากันเสมอ เพราะผู้ตรวจไม่ต้องตัดสินว่าตอบอย่างนั้นควรจะให้คะแนนเท่าใด พูดถึงเรื่องคะแนนเท่ากันนี้ อย่าว่าแต่คนตรวจข้อสอบคนละคนเลย แม้แต่คนตรวจคนเดียวกันถ้าลองเป็นคำตอบชนิดบรรยายความ หรืออัตนัยแล้ว หากให้ผู้ตรวจนั้นลองกลับมาตรวจข้อสอบที่ตัวเองตรวจไปแล้วอีกครั้งหนึ่ง คะแนนที่เขาให้ใหม่จะต้องผิดไปจากเดิมแน่ ๆ (ไม่มากก็น้อย) ผู้เขียนเคยตรวจกระดาษคำตอบที่หน่วยราชการต่าง ๆ ส่งมาให้สำนักงาน ก.พ. เป็นประจำ เห็นมีการเพิ่มและลดคะแนนในกระดาษคำตอบกันอยู่บ่อย ๆ นี่พูดจากประสบการณ์ที่ได้จากการดูเพียงกระดาษคำตอบวิชาละ ๓ ชุดที่หน่วยราชการต่าง ๆ ส่งมายังสำนักงาน ก.พ. เท่านั้น หากตรวจดูกันให้ละเอียดจากกระดาษคำตอบทุกแผ่นทุกวิชาแล้ว จะมีการเพิ่มและลดคะแนนกันหนาตาทีเดียว เหตุการณ์ทำนองนี้จะไม่เกิดขึ้นอีกแก่ข้อสอบแบบปรนัยเลย เพราะคำตอบนั้นมันตายตัว ผู้สอบเพียงแต่เขียนเครื่องหมายวงกลม หรือเขียนถูก หรือกาทับ ตัวอักษรประจำคำตอบที่ถูกเท่านั้น ไม่ต้องเสียเวลาอธิบาย ไม่ต้องเสียเวลามานั่งนึกคำนวณแปลก ๆ หมายความว่ากรรมการอ่าน ไม่ต้องเป็นกังวลใจว่าลายมือของตัวเองไม่สวยคนตรวจเขาจะหักคะแนน และไม่ต้องเป็นกังวลว่าผู้ตรวจเขาจะตรวจฉะฉาน ขณะอารมณ์กำลังไม่ดี (เพราะถูกผู้บังคับบัญชาดู หรือเพ่งทะเลาะกับที่บ้านเสร็จมาแล้วใหม่ ๆ) หรือเปล่า ดีไม่ดีอาจรับเคราะห์ได้คะแนนน้อยไปด้วย

๕. ข้อสอบแบบปรนัยวัดได้เพียง—ตรง หมายถึงคุณสมบัติที่จะนำผู้ให้ไปบรรจุตัวประสงค์ แบบทดสอบที่ดีต้องมีความเที่ยงสูง คือเป็นข้อสอบที่ทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราต้องการจะวัดได้

อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย คือคะแนนที่ได้จากการสอบนั้นสามารถให้ความหมายตรงตามที่เรารวบรวม เช่น ในการสอบคัดเลือกหรือแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือน เมื่อนาฬิกาบอกเวลาสองทุ่ม เมื่อวิทยุบอกเวลาสองทุ่ม ก็แสดงว่านาฬิกาของเรามีความเที่ยงตรงสามารถใช้บอกเวลาได้ (เรามีสมมุติฐานว่าเวลาของวิทยุนี้เป็นเวลามาตรฐานที่ถูกต้องแล้ว) แต่ถ้านาฬิกาเรือนใดไม่บอกเวลาสองทุ่มเมื่อวิทยุบอกเวลาสองทุ่มก็แสดงว่า นาฬิกาเรือนนั้นไม่มีความเที่ยงตรง

ผู้อ่านบางท่านอาจเคยเห็นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเศรษฐกิจออกไปตรวจสอบเครื่อง ซึ่งดวง วัด ของบรรดาพ่อค้าแม่ค้าตามตลาดแล้ว เวลาเขาตรวจตาชั่งเขาจะเอาลูกตุ้มน้ำหนักของเขาวางลงบนตาชั่ง แล้วก็แก้ม ๆ เหยย ๆ อยู่หน้าตาชั่งนั้นสักครู่ก็เดินเลยไปทำอย่างเดียวกับตาชั่งอื่น ที่เขาก็แก้ม ๆ เหยย ๆ ดังนั้นเขาถือว่าเข็มของตาชั่งนั้นชี้บอกเลขน้ำหนักตรงกับน้ำหนักของลูกตุ้มที่เขาวางลงไปหรือเปล่า ถ้าเข็มบอกตรงก็แสดงว่าตาชั่งเครื่องนั้นมีความเที่ยงตรง คือ วัดน้ำหนักได้ ถ้าตาชั่งนั้นบอกไม่ตรงก็แสดงว่าตาชั่งนั้นไม่มีความเที่ยงตรงหรือเป็นตาชั่งเก้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็จะได้จัดการกับเจ้าของตาชั่งนั้นตามระเบียบบ้านเมืองต่อไป ทั้งกรณีตาชั่งและนาฬิกาจะเห็นว่า เขาต้องเอาผลของมันไปเทียบกับอะไรสักสิ่งหนึ่งที่เรายอมรับนับถือว่าเป็นบรรทัดฐานที่เที่ยงตรง (เรายอมรับกันแล้วว่าเวลาของวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นเวลามาตรฐานที่เที่ยงตรง และตุ้มน้ำหนักของเจ้าหน้าที่เป็นตุ้มน้ำหนักมาตรฐาน) ทั้งเวลาของวิทยุและตุ้มน้ำหนักของเจ้าหน้าที่นั้นเราเรียกว่า Criteria หรือตัวเกณฑ์

ความเที่ยงตรงของข้อสอบนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่เราจะวัดเป็นประการสำคัญ นาฬิกาของเราที่เรารู้ว่ามีความเที่ยงตรง (บอกเวลาตรงกับเวลาของวิทยุ) นั้นก็มีความเที่ยงตรงเมื่อเราใช้วัดเวลาอย่างหย่าบ ๆ เท่านั้น แต่เมื่อไปใช้จับเวลาในการวิ่งแข่งขัน ๓๐๐ เมตร อาจจะไม่มี ความเที่ยงตรงเลยก็ได้ หรือตาชั่งที่ใช้ชั่งของอยู่ตามตลาดนั้นแม้ว่าเจ้าพนักงานเขาจะตรวจและรับรองแล้วว่ามี ความเที่ยงตรง แต่ถ้านำตาชั่งนั้นไปชั่งเงินข้างทอง หรือข้างสารเคมีในห้องทดลอง วิทยาศาสตร์ก็คงไม่มีใครยอมรับว่ามันมีความเที่ยงตรงอีกต่อไปแล้ว จากตัวอย่างเหล่านี้เราอาจสรุปได้ว่า ความเที่ยงตรงนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เมื่อวัตถุประสงค์เปลี่ยนไป ความเที่ยงตรง

ก็อาจเปลี่ยนไปด้วย ข้อสอบก็เหมือนกัน ข้อสอบชุดหนึ่งอาจมีความเที่ยงตรงดีมาก เมื่อเราใช้วัดความรู้ความสามารถในสถานการณ์หนึ่ง แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป หรือวัตถุประสงค์ในการวัดผิดไป ข้อสอบชุดเดียวกันนั้น อาจจะไม่มีความเที่ยงตรงเลยก็ได้

ความเที่ยงตรงของข้อสอบนี้แบ่งย่อยออกได้ ๔ ประการด้วยกันดังนี้

ก. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึงสมรรถภาพของข้อสอบ ว่าอาจวัดความสามารถของสมองด้านต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือแปล่า เช่น ในการที่หลักสูตรการสอบแข่งขันได้กำหนดวิชาพิเศษเฉพาะตำแหน่งไว้ก็เพื่อต้องการที่จะเลือกสรรหาตัวบุคคลที่มีความรู้วิชาพิเศษเฉพาะตำแหน่งเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดีเข้าบรรจุในตำแหน่งที่ว่างนั้นๆ ฉะนั้นข้อสอบใดสามารถที่จะวัดพฤติกรรมต่างๆ ได้ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแล้ว ข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง นักจิตวิทยามีวิธีประเมินความเที่ยงตรงแบบนี้ได้โดยใช้ข้อสอบแบบมาตรฐานที่มีความเที่ยงตรงแบบนั้นแล้วเป็นตัวเกณฑ์ ถ้าข้อสอบที่เราสร้างขึ้นใหม่สามารถวัดในสิ่งเดียวกับที่ข้อสอบมาตรฐานนั้นวัดได้แล้ว ข้อสอบแบบที่เราสร้างขึ้นใหม่เป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรง แบบโครงสร้าง เช่นเดียวกับตาชั่งที่กล่าวมาแล้ว ถ้าเราเอาลูกตุ้มมาตรฐานหนัก ๕ กิโลกรัมมาวางบนตาชั่งของเรา ถ้าเข็มตาชั่งเราอ่านได้ ๕ กิโลกรัมก็แสดงว่าตาชั่งของเรามีความเที่ยงตรงแบบโครงสร้าง

ข. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาวิชา (Content Validity) ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงแบบนี้หมายความว่าข้อสอบนั้นมีคำถามสอดคล้องต้องตรงตามเนื้อหาวิชาที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น หลักสูตรวางไว้ว่า จะสอบวิชาวัฒนธรรมก็ควรจะใช้คำถามซึ่งสามารถวัดความรู้ในด้านวัฒนธรรมได้จริง ๆ ไม่ใช่ใจที่ถกถวนหรือหาเกินไปจนเด็กงง ไม่ทราบว่าจะรู้ถามอะไร จนกลายเป็นข้อสอบที่จะวัดภาษาไปเสีย ข้อสอบแบบที่ไม่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาวิชานี้มักจะเป็นข้อสอบแบบอัตนัย ซึ่งได้เคยยกตัวอย่างให้ดูในฉบับก่อนแล้ว

ค. ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึงความสามารถของข้อสอบที่จะช่วยให้เราทราบถึงสถานภาพอันแท้จริงในปัจจุบันของผู้สอบได้ถูกต้อง และมากน้อยเพียงไร เช่น ข้อสอบคณิตศาสตร์, ชุดโตเมื่อเด็กพวกที่ทำคะแนนได้ดี สามารถคิดสิ่งต่างที่คนอื่นได้เก่ง เราเรียกข้อสอบชุดนี้ว่ามีความเที่ยงตรงตามสภาพ ความเที่ยงตรงตามสภาพนี้ ถ้าพิจารณาดู

ให้คิดแล้วแทบจะกล่าวได้ว่า ช่างมีอยู่ในข้อสอบแบบอัตนัยน้อยเหลือเกิน เพราะข้อสอบแบบอัตนัยนั้นเราถามน้อยข้อ ไม่สามารถจะครอบคลุมเนื้อหาวิชาได้หมด ฉะนั้น คะแนนที่เด็กได้รับจากข้อสอบไม่อาจตัดสินได้ว่าเขาเก่งคณิตศาสตร์จริงหรือเปล่า

ง. ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ (Predictive Validity) ความเที่ยงตรงชนิดนี้คล้ายกับความเที่ยงตรงตามสภาพต่างกันแต่กาลเวลาเท่านั้น ถ้าคะแนนของข้อสอบใด สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้สอบในปัจจุบัน ข้อสอบนั้น ๆ มีความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) แต่ถ้าคะแนนของข้อสอบชุดใดไปสอดคล้องกับความสำเร็จในอนาคตของผู้สอบ ข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ความเที่ยงตรง พยากรณ์แหละ เป็นความเที่ยงตรงที่เราต้องการให้มีอยู่ในข้อสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเข้ารับราชการอย่างยิ่ง เพราะเราต้องการจะวัดความสามารถของผู้สอบว่าเมื่อผู้สอบเข้ารับราชการแล้วเขาจะทำงานได้ดีเพียงใด ฉะนั้น ถ้าข้อสอบใด คะแนนจากผลการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานหลังจากการสอบผ่านไปของผู้สอบแล้ว ข้อสอบชุดนั้นมีความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ โดยปกติ นักจิตวิทยามักจะตรวจสอบความเที่ยงตรงชนิดนี้ได้โดยการดูคะแนนจากผลการสอบ ถ้าใครสอบได้คะแนนสูง เมื่อรับราชการแล้วก็ปฏิบัติราชการได้ดีเด่น อยู่ต่อไปนาน ๆ ก็ได้รับเลื่อนขั้นขึ้นสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำแล้ว ข้อสอบชุดนั้นมีความเที่ยงตรงชนิดนี้

จ. ข้อสอบแบบปรนัยสามารถวิเคราะห์ข้อสอบได้ การวิเคราะห์ข้อสอบ ก็คือ การนำเอาผลที่ได้จากการสอบหรือคะแนน ไปวิจัยดูว่าข้อสอบที่เราใช้สอบไปครั้งนั้น ๆ ดีหรือไม่ดี สามารถวัดในสิ่งที่เราต้องการได้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร ขรรคมดาพ้อคำแม่คำที่ผลิตสินค้าออกจำหน่ายในท้องตลาดจะยังไม่สามารถบอกได้ว่าสินค้าที่เขาส่งออกจำหน่ายนั้น มีคุณภาพดีเลวเพียงไร จนกว่าผู้ที่ซื้อสินค้านั้นไปใช้แล้วจะเป็นผู้บอกให้ ในทำนองเดียวกันข้อสอบนั้นผู้เขียนหรือผู้สร้างข้อสอบจะยังไม่บอกไม่ได้ว่า ข้อสอบที่ตนเขียนหรือสร้างขึ้นนั้นเป็นข้อสอบที่ดีหรือไม่เพียงไร จะมานั่งครุ่นภูมิใจว่าข้อสอบของตัวนั้นดีเยี่ยมแล้วนั้นไม่ได้ โดยปกติผู้เขียนข้อสอบจะทราบคุณภาพของข้อสอบได้ก็ต่อเมื่อได้นำข้อสอบนั้นไปใช้เสียก่อน แล้วนำผลคือคะแนนมาวิเคราะห์ดูจึงจะทราบได้แน่ชัด

การวิเคราะห์ข้อสอบนั้นมีหลายขบวนการ แต่ที่สำคัญๆ ที่เราในฐานะผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน (โดยการสอบจริง ๆ) ควรจะทราบและนำไปปฏิบัติได้ก็มีอยู่ด้วยกัน ๒ ขบวนการ ได้แก่

ก. การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) คือ กลวิธีในการตรวจคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อว่า มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่เราต้องการมากน้อยเพียงใดหรือไม่ อันเป็นการหาว่าคำถามแต่ละข้อนั้นมีคุณค่าดีเด่นไปในทางใด โดยปกติคุณสมบัติของข้อสอบที่นักวัดผลต้องการอย่างมากมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประการด้วยกัน คือ ค่าความยาก-ง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบ

ข. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบ (Reliability) คือ ความคงที่แน่นอนของข้อสอบ ความไม่แปรผันไปตามกาลและเวลาของคะแนน ข้อสอบใดมีความเชื่อมั่นสูง คะแนนที่ได้จากการทดสอบนั้นก็ทำให้เรามั่นใจสูงว่า ผู้สอบทำคะแนนได้เท่านั้นจริงๆ ในการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเราต้องการดูว่าข้อสอบฉบับหนึ่งๆ ให้ความเชื่อมั่นในการบอกคะแนนเราได้มากน้อยเพียงใด การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของข้อสอบเป็นการตรวจดูข้อสอบทั้งฉบับเป็นส่วนรวม

การวิเคราะห์ข้อสอบนี้ ผู้ที่เคยทำมาแล้วคงจะทราบได้ดีว่า ข้อสอบแบบเดิมคำโดยให้ผู้สอบเติมยาวบ้างสั้นบ้างตามใจชอบ ซึ่งมีนักใกล้เคียงกับข้อสอบแบบอัตนัยเข้าไปทุกที แม้เราจะกำหนดให้คำตอบที่ถูกได้คะแนนเพียง ๓ คะแนน และคำตอบที่ผิดได้คะแนน ๐ คะแนนก็ตามที่เราก็ยังวิเคราะห์ไม่ได้ เพราะค่าของความถูกต้องนั้นมันไม่เป็นเอกพันธ์ มีถูกมากถูกน้อย นี่ก็เป็นอุทาหรณ์ให้เราสรุปได้ว่าข้อสอบแบบปรนัยเท่านั้นที่เราจะวิเคราะห์ได้ ข้อสอบแบบอัตนัยนั้นไม่ว่าจะพยายามหาเทคนิคที่สลับซับซ้อนอย่างไรมาวิเคราะห์ก็วิเคราะห์ไม่ได้ และข้อสอบใดที่ยังไม่เคยการวิเคราะห์มาก่อนเลย อย่าได้พึ่งนำไปใช้ในการพิจารณาว่าผู้สอบควรจะสอบได้หรือสอบตกเป็นอันขาด ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อสอบนั้นจะเป็นข้อสอบแบบไหน จะแบบที่มีความพิเศษวิไลเพียงใด คราวใดที่เราไม่ทราบหน้าตาของข้อสอบว่าเป็นอย่างไร ก็อย่านำไปพิจารณาคัดสินขาดชีวิตของผู้สอบเลย จะทำให้เรามองข้ามคนดีที่มีข้อเสียไปเสีย

(ยังมีต่อ)

เกล็ดวินัย.....

(ตอนโตक्रमหรือเหิรเวหา)

ที่เราเคยพูดหรือได้ยินกันทั่ว ๆ ไปในสถานที่ทำงาน หรือ สถานที่ราชการว่า “โตक्रम” หรือ “เหิรเวหา” นั้น หัพค่าน เป็นที่เข้าใจกันว่าใช้เรียกการกระทำหรือกิริยาอาการของข้าราชการ ซึ่งในวันเวลาปฏิบัติราชการ แต่ได้ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่เดิน (หรือนั่งรถ) ออกไปจากที่ทำงานด้วยอาภักปิริยาที่ค่อนข้างจะลุดลุด ลุกกลนเหลียวซ้ายแลขวาด้วยเกรงว่าผู้บังคับบัญชาหรือใครคนอื่นจะ พบเห็น

ในชีวิตข้าราชการของคนธรรมดาเรา ๆ นั้น ใครบ้างที่ยังไม่เคยโตक्रमเลย คงจะหา ทำยากเด้มนัก และถ้ามีก็ควรจะได้รับ การปรบมือชมเชยกันกราวใหญ่ทีเดียว

“เอาเถอะ เรื่องธรรมดา ใคร ๆ ก็มีธุระด้วยกันทุกคน เห็นหัวหน้านักแซก เห็นหัวหน้า อารมณไม่ตี หรือเห็นหัวหน้าไม่อยู่ นานทีปิ่นน จะเผลอดัวแวบ ๆ วาบ ๆ ไปบ้างใครเขา คง ไม่จับมาฆ่าแกงหรอก” ได้ยินผู้บังคับบัญชาที่เห็นใจลูกน้องคนหนึ่งปรารภให้เพื่อนฝูงฟัง แต่ ได้ยินอีกคนหนึ่งซึ่งเกรงว่าตัวเองจะกลายเป็นหัวหลักหัวคองลงไปทุกวันนี้ว่า “พวกนี้เห็นเราใจดี กลับเหลิง จะไปไหนมาไหนก็เลยไม่ต้องบอกต้งกล่าวกัน”

สมัยเข้ารับราชการใหม่ ๆ ผู้เขียนก็เคยฝักการโตक्रमมาบ้าง (พูดกันตามความจริง) แต่ยังไม่ถึงกับขาดโชนชั้นดังพลุกับเขาหรอก บังเอิญมีเพื่อนอาวุโสคนหนึ่งซึ่งคงจะเกรงผู้เขียน ตกลงมากอดหักตายหรืออย่างไรก็ไม่ทราบ ได้ถือโอกาสต้งนอชผู้เขียนจึงไปทามาตรา ๗๔ ใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน แล้วอ่านออกเสียงต้งฟังชัดว่า “ข้าราชการพลเรือน ต้องออกเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการไม่ได้”

เพื่อนปากบอนอีกคนซึ่งนั่งฟังอยู่ด้วยได้สอดตามขึ้นมาทันที่ว่า “พลที่ ฟ่อนักทฤษฎีเอก ไปตุที่ไหนก็มันยังไม่ทันตีโมงครึ่งหรอก เดินออกกันเป็นแถว แล้วอย่างนี้ผิดกฎหมายมาตรา ไหน ใครเป็นผู้รับผิดชอบ และจะแก้ไขอย่างไรกันไม่ทราบ”

ต้งคำถามแรกอาจจะตอบได้ แต่คำถามหลังว่าจะแก้ไขอย่างไรกันนั้น ผู้เขียนคงจะ ไม่อดคิดต้งตอบไปว่าผมรู้ผมทราบ เพราะไม่ถายเหมือนกับต้งบอกต้งเป็นตี แต่ถาเพียงอธิบาย

กันให้เข้าใจในฐานะเพื่อนฝูงก็พอจะพูดได้ว่าข้าราชการทุกคนที่เข้ามารับราชการนั้นจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบและอยู่ในระเบียบวินัย ไม่นานก็จะทำอะไรหรือไปไหนมาไหนได้ตามชอบใจ เหมือนกับการประกอบอาชีพส่วนตัว การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการก็ถือว่าเป็นการไม่รักษาวินัยข้าราชการพลเรือนอย่างหนึ่ง และจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ผู้เขียนได้เคยสัมภาษณ์ (แอบถาม) นักโคตร้มหลายคน ต่างก็มีเหตุผลกันไปต่าง ๆ จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟัง

รายหนึ่ง เป็นข้าราชการเข้าใหม่ ยังอยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ บอกว่าเห็นรุ่นพี่ ๆ เขาโคตร้มกัน ก็เลยลองโคตร้มบ้าง เห็นร่วมทางดีได้ใจก็เลยโคตร้มเป็นการใหญ่ และหวังใจอยู่ว่าจะเป็นนักโคตร้มอาชีพได้ในวันข้างหน้า

รายหนึ่ง เป็นข้าราชการสาวสวย รูปร่างหน้าตาจัดเข้าชนเทพทีเดียว รายงานสังเกตได้ว่าวันหนึ่ง ๆ ต้องวิ่งวุ่นอยู่กับกิจการโทรศัพท์เป็นส่วนใหญ่ ตอนเที่ยงออกไปกินข้าวจะเดินทางกลับมาถึงโต๊ะทำงานได้ประมาณ ๓๔.๐๐ น. ตอนเย็นไม่เคยกลับหลัง ๑๖ น. สอบถามได้ความว่าตอนเที่ยงไปกินข้าวกับแฟน ตอนเย็นไปดูหนังกับแฟน

“ถ้าให้หนีออกจากที่ทำงานสี่โมงครึ่ง มีหวังตัวหมด แล้วคุณช่วยได้ไหมล่ะ” เธอว่าของเธอยังนั้น แต่ผู้บังคับบัญชาของเธอจะว่าอย่างไรผู้เขียนไม่ได้ถามเพราะกลัวได้รับคำตอบว่า “คุณยังไม่เข้าใจเรื่อง”

รายหนึ่ง เป็นข้าราชการแม่หม้ายลูกติด ๒ วันลาปวดหัว ๓ วันลาตัวร้อน รายงานถึงกับต้องพิมพ์แบบใบลาใส่ลั่นชักโต๊ะเอาไว้อยู่ วันที่มาทำงานก็กะพริ่งกะเปร่งเต็มที่ สังเกตว่าไม่เคยกลับบ้านหลัง ๑๖ นาฬิกา เกิดความสงสัยสอบถามจึงได้ความว่าทั้งลูกไว้ที่บ้านไม่มีคนเลี้ยง “ถ้าคอยจนงานเลิกแล้วกลับ มีหวังได้ไปซื้อเนื้อหมูโลละ ๒๐ บาทให้ลูกกิน” เธอบอกความจำเป็นและเหตุผลที่ต้องโคตร้มให้ฟัง

รายหนึ่ง (หลายราย) เป็นนักโคตร้มประจำเดือนในวันเงินเดือนออก รับเงินบับก็หายปั๊บ พอสอบถามก็แยกเขี้ยวไฮกฮากใส่หน้าเอาว่า “ชินอยู่ซี เจ้าหน้จะได้หักคอดมคาย ขอลัดเขามาหลายเดือนแล้ว ดอกอย่างเดียวยังสู้ไม่ไหว”

รายหนึ่ง เป็นนักโคตร้มประจำวันสุดสัปดาห์ พวกนี้จะใช้ปฏิทินเป็นเครื่องมือค้นหาไว้ล่วงหน้าก่อนว่าเดือนนี้จะมีวันหยุดราชการวันไหนบ้างที่คาบเกี่ยวพอจะจัดสรรให้ติดต่อกับเสาร์ - อาทิตย์ได้ แล้วก็พาลพลโล่ยื่นใบลาป่วยเสียเลยว่าเป็นโรคนั้นโรคนี่ (แต่เท่าที่สังเกตไม่มีใครเขียนมาว่าป่วยเป็นอหิวาตกโรคสักที เพราะถ้าเขียนไปผู้ลากคงใจไม่ดี) ซึ่งผู้บังคับบัญชา

ส่วนมากก็ไม่ได้นั่งทำงานหรือตามผิดด้วยแก้วดูจะรู้ว่าป่วยจริงหรือป่วยเล่น ลูกน้องลามากก็เซ็นอนุญาตไป แต่มีอยู่รายหนึ่งเกิดสลดใจหัวหนำมาก เพราะมาทำงานอยู่ดี ๆ ทุกวันรูปร่างลำสันหนึ่งแรง เคยได้รับรางวัลตักดาทองในการประกวดขายงามมาแล้วหลายสิบตัว ได้เผลอกรอกข้อความลงไปในใบลาว่า “ขอลาป่วยเนื่องจากเป็นโรคผอมแห้งแรงน้อย” เรื่องเลยแดงโร่ขึ้นว่าพ่อเจ้าประคุณลาป่วยไปเล่นสกีกับสาวสวยอยู่ที่พทยาโนน ก็น่าเห็นใจอยู่หรือ กวดหัวก็แล้วปวดฟันก็แล้ว ปวดท้องก็แล้ว ลองปวดอย่างอื่นที่แปลก ๆ ดูบ้างเป็นไรไป

รายหนึ่ง (หลายราย) เข้า ๆ เป็นต้องวิ่งกระหืดกระหอบแข่งกับเส้นแดงในสมุดลงเวลาทำงานเป็นประจำทุกวัน พอสับดาวยังไม่ทันถามก็รีบเอ่ยปากพูดเสียก่อนว่า “โอ๊ยคุณ ยืนรอรถคง ๒๒ คันแล้วยังชนไม่ได้ (คงเพิ่งชนได้คันที่ ๒๓) .....รถแน่นยิ่งสักสามโมงเช้าค่อยชัดเส้นแดงไม่ได้หรือ” .....แต่จะเป็นบุญหรือกรรมของราชการไม่ทราบ เพราะผู้ทบทวนให้พนักงานมีบ้านอยู่แถว ๆ ที่ทำงานนั่นเอง

รายหนึ่ง มาทำงานตอนเช้า พอมองไปที่โต๊ะทำงานของตัวเองก็เบือนหน้าหนีถอนใจใหญ่ ออกมาตึงตึงแล้วก็มีเสียงรำพันว่าเบ้อ ๆ ๆ รายนี้เผลอเมื่อไรก็ต้องโดดเมื่อนั้น พอถามก็ได้รับคำตอบด้วยน้ำเสียงเหมือนมะนาวเดือนห้าว่า “ทำก็ซาม ไม่ทำก็ซาม แล้วจะทำไปทำไมกัน” ว่าแล้วก็ทำดาเขยวบตเอากับผู้เขียน

รายหนึ่ง เป็นข้าราชการชั้นเอกประจำกระทรวง เห็นท่านมาทำงานแต่เช้า ลงชื่อในสมุดลงเวลาแล้วก็เงยบхайไปไม่ได้ชั่วคราวของท่านอีกเลยตลอดวัน (ท่านผู้ใหญ่ผู้เขียนไม่กล้าเรียนถามท่านหรือ) แต่ท่านคงจะอ่านสายตาของคนสอดรู้สอดเห็นออกจึงบอกเสียเลยว่า “ผมอยากจะทำงานให้คุ้มกับเงินเดือน แต่ไม่มีงานให้ผมทำนะ นั้งอยู่ที่โต๊ะเฉย ๆ ก็อายพวกเสมียนเขา”

รายหนึ่ง (หลายราย) ได้รับอนุญาตให้ลาไปเรียนต่อเมืองนอก ซึ่งสำหรับข้าราชการลาไปศึกษาจะมีระเบียบอยู่ว่ากระทรวงเจ้าสังกัดจะต้องทำความตกลงกับ ก.พ. เสียก่อนว่า จะให้ไปเรียนได้เป็นเวลาสักกี่เดือน ครั้นได้ไปแล้วทำท่าจะไปสมัครรับกำหนดแล้วไม่ยอมกลับเสียเฉย ๆ แม้ ก.พ. หรือผู้บังคับบัญชาจะกระซิบสั่งอย่างไรก็ไม่ฟังเสียง บางรายล่องเลยเวลา (โดดร่ม) ไปเป็นปี ๆ จึงได้กลับมา สอบถามเข้าก็บอกว่า “โอ๊ยคุณ ได้ไปแล้วก็อยากจะเรียนให้คุ้ม เกินนิดเกินหน่อยกลับมาท่านก็ไม่เอาโทษเอาทัณฑ์เท่าไรหรืออก อย่างดีแค่ภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือน ตีไม้ตีขี้มันใบลาอันหลังไปเลยก็ยังได้ ใครจะทำไม.....” ไม่มีใครทำไมหรือกรับ เพราะผู้บังคับบัญชาของคุณมักใช้สิทธิอนุญาตให้คุณลาได้เสียด้วยซ้ำ ไชโย สนุกจัง

รายสุดท้าย เป็นเสมียนสาวสวย ได้ยินเพื่อน ๆ ในกระทรวงเรียกเธอว่า “สาวเจ้าเล่นหัว” คงจะเป็นเพราะเธอสวยมีเสน่ห์ลุ่มหล่อม และในขณะเดียวกันก็ได้ยินเสียงซุบซิบ (ไม่ให้

ผู้ใหญ่ไฉน) ว่าเป็นคนเข้าออกนอกในได้ (นอกหรือในไหนไม่เกี่ยวกับการเขียนเรื่องนี้) แต่เท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตและสัมภาษณ์เขาก็ได้รับความรู้ใหม่ว่าเขาคงได้ร่วมมือไปเข้าร้านเสริมสวย ทุกบ่ายวันอังคารและวันศุกร์ พอขยับปากจะถามต่อถึงเหตุผล เขาก็รีบตัดบทเสียก่อนว่า “คุณไม่ต้องมาชอกแซกถามหรอก หัวหน้ากองท่านยังไม่กล้าว่าเลย รู้ไหม หรือคุณจะทำเรื่อง... เชิญพ้อท่านได้เลย”

เจอเข้าแบบนี้ผู้เขียนซึ่งปกติหน้าดำเป็นด้านกลับขีดขาวเป็นไขปอกไปได้ จังกตกใจ ไม่ทราบจะพูดว่าอย่างไร นอกจากกล่าวคำว่า “สวัสดิ์ เพื่อนข้าราชการผู้โสภ” และคิดว่าหากจะรักและประคับประคองชีวิตในราชการให้ยืนยาวต่อไป ก็ไม่ควรรบกวนเรื่องไปสัมภาษณ์ใคร ๆ (นักโคตรม) เข้าอีก เพียงที่เล่ามานี้ถือเสียว่าเป็นการดูหนังตัวอย่างเรื่องการโคตรมของข้าราชการ ซึ่งว่ากันตามตัวหนังสือแล้วเป็นความผิดทางวินัยทั้งสิ้น แต่จะถูกพิจารณาถึงลงโทษในสถานไหน เพียงใดนั้นย่อมแล้วแต่กรณี โดยหลักการปกครองแล้วไม่มีผู้บังคับบัญชาคนไหนที่มีใจเป็นธรรม จะตั้งหน้าตั้งตาคอยจับผิดเอากับผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ในขณะเดียวกันผู้บังคับบัญชาก็มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้กระทำความผิดวินัยเช่นเดียวกัน และโดยเฉพาะผู้ที่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการนี้ระดับการ ลงโทษ หรือแนวการ ลงโทษตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๓๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ ว่าผู้ที่ละทิ้งหน้าที่ราชการไปเลยเกินกว่า ๓๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งควรไล่ออกจากราชการ จะปรานีลดหย่อนผ่อนโทษลงได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ จะมีเหตุปรานีอื่นใดก็ไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลงเพื่อให้พ้นจากการไล่ออกได้

สำหรับนักโคตรมที่โคตรกระปิบกระปอยในระยะสั้นนั้น หากได้ตักเตือน และสั่งลงโทษกันมาแล้วก็ยังปฏิบัติตัวเป็นนักโคตรมอาชัพออยู่อีก ผู้บังคับบัญชาก็ควรพิจารณาว่าจะสมควรให้ผู้นั้นอยู่รับราชการต่อไปหรือไม่ หากไม่สมควรให้อยู่ก็อาจพิจารณาดำเนินการสั่งให้ออกจากราชการฐานประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้ ทั้งนี้ หากทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่า การอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ข้าราชการทุกคนจะต้องปฏิบัติ และทุกฝ่ายตั้งใจปฏิบัติหน้าที่นั้นกันอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ของราชการแล้ว ศัพท์คำว่า “โคตรม” ซึ่ง (ใครก็ไม่ทราบ) แอบไปยืมมาจากทหารหรือตำรวจก็คงจะเลือนหายไปจากวงการข้าราชการพลเรือนเป็นแน่แท้.

โดย “บางใบไม้”

Let's Activate Our English

ประวิณ สุจริตกุล M.A. (Oxon)

ตอนที่ 3

Rung and Lara meet again.

L: Swadi Kha, Rung. Is that right.....Swadi ?

R: That's quite right. Swadi Khrub. I hope you're happy with your work here in Thailand.

L: Very happy, thank you, simply because I'm doing what I have always wanted to do. And that's teaching English. I hope you're happy with yours too.

R: Well, I can't say I'm not. Only I would be much happier if I had a better command of your mother tongue so I would be still more efficient in my work.

L: You must use English a lot then.

R: Yes, Lara, quite a lot. I have to do a great deal of correspondence work in English.

L: And I can see you have to speak the language when you meet people from abroad, like me, for instance.

R: Exactly! That's why I'm so grateful to you for your help.

L: Don't mention your gratitude. The pleasure is mine. Now, are you ready for more everyday expressions that you should learn ?

R: Oh; Lara; You're really an angel. I'm always ready to learn.

L: All right. Let's carry on from where we left last time.....Here are some more of those expressions that you should be familiar with :

.....To talk over one's head.....is to talk beyond one's understanding.....Did you know it ?

R: I'm afraid I didn't. But I do now.

L: In that case, prove it. See if you can put it in a complete sentence.

R: O.K., Lara. Here we are. Some people talk over our heads, but you certainly don't.

L: Good! And you certainly pay attention to what you're learning.

Now.....to keep one's head.....is to keep calm. For example: "You should keep calm in all circumstances."

.....to set one's face against.....is the equivalent of 'to oppose'. So you may say, "I oppose evil."

.....to take the words out of one's mouth is like to say exactly what another person was going to say "It may happen that."

"Your friend said just what you were going to say." In other words, he said the words you were about to say before you had the chance to open your mouth and say them.

By the way, Rung, do you know the expression 'by word of mouth'?

R: Well, I've come across it a few times and, if I'm not mistaken, it means orally doesn't it?

L: Ha.....ha.....right!.....now I've got a marvellous idea. I give the expressions and then you build sentences using them, all right? It'll be much more interesting this way, you'll see.

R: Whatever you say, Lara.

L: To be on the tip of one's tongue.

R: The word on the tip of my tongue.

L: Excellent! But wait a minute. How do I know you know the meaning of the expression you use?

- R: Easy! I'll just have to give the meaning in another sentence. Take the last one for example. To show that I do know its meaning, I would have to give another sentence which would be something like "I was going to say the word."
- L: Full mark I'm willing to give for that. And now, let's carry on. If you get this sentence, "the mill employs many hands."
- R: Well, the word 'hands' in this context means 'workers.' "The mill provides work for many workers."
- L: What about "He lives close at hand"?
- R: That's simple. It means "He lives quite near."
- L: Suppose I were to say "Lend me a hand with my luggage, please!"
- R: I would be delighted to help, Lara, because you would be asking me to help carry your luggage.
- L: Now some more difficult ones. Have you come across expressions such as these: one's fingers itch to begin something, one's fingers are all thumbs, to welcome someone with open arms, to have one foot in the grave, to keep somebody at arm's length, to give someone the cold shoulder?
- R: Only some of what you mentioned, Lara. So you might as well give the meaning of each. Please.....
- L: All right. Let's begin with the first one. If somebody says "My fingers itch to begin the project." That person means "He longs to do or begin the project." But if a person's fingers are said to be all thumbs. That's not very complimentary. He must be very clumsy. The next one is rather straight forward. 'To welcome with open arms' means to give a warm welcome. You may say, for instance, that some group of people welcomed you with open arms. 'To have one foot in the grave' is an

expression for 'to be near death'. You and I.....we certainly can not be said to have one foot in the grave. Now suppose there's someone I don't want you to be familiar with, I might advise you to keep him at arm's length ....

R: Thank you very much, Lara let me do the last one. If someone gives us the cold shoulder; that person avoids our company. Right?

L: Right. Helping you with your English is fun. You really want to learn. You always pay attention. You make an effort. But much commendable still, you seem to enjoy making efforts to improve your English. Oh! How I wish all my pupils were like this.

R: Thanks for saying such nice things about me, Lara. By the way, I mustn't take up any more of your valuable time to-day. You may want to go shopping or do your own work.

R: That reminds me. I've got to go to Rajprasong. Bye bye for now, Rung. See you.

R: Bye bye, Lara, and thanks.

ผู้เก็บตก

เรื่องคำพาหนะเดินทาง

ข้าราชการชั้นตรีในอำเภอหนึ่ง ขึ้นรายงานการเดินทางไปราชการต่างท้องที่ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ พร้อมทั้งแสดงค่าใช้จ่ายโดยขอเบิกคำพาหนะเดินทางเข้าเรือหางยาว ๑ ลำไป-กลับ เป็นเงิน ๕๐ บาท ผู้บังคับบัญชานุมัติตามรายงาน ภายหลังถูก ก.ต.ง. ทักท้วงเรียกเงินคำพาหนะเดินทางคืน

จะไม่เรียกคืนยังงี้ไหน! แถบนั่นเป็นภูเขาทงตัน ไม่มีทางที่เรือหางยาวจะไปลอยลำอยู่ได้เลย ไม่เพียงอดแต่เงินอย่างเดียว เพราะเจ้าเกณฑ์ กฏ ก.พ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งเสียด้วย

"B"

กฎหมาย

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ และวิธีสอบคัดเลือก

เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
สำหรับส่วนราชการที่มีเหตุพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๒๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ และวิธีสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำหรับส่วนราชการที่มีเหตุพิเศษ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ และวิธีสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำหรับส่วนราชการที่มีเหตุพิเศษ พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งราชการในกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในส่วนราชการที่มีเหตุพิเศษตามพระราชกฤษฎีกานี้ มีดังนี้ คือ

(๑) พัฒนาการจังหวัด

(๒) พัฒนาการตรี

มาตรา ๔ ผู้สอบคัดเลือกบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๓ ขึ้น ๖๕๐ บาท เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพัฒนาการจังหวัด นอกจากต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้ สำหรับผู้สมัครเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญแล้วต้องมีคุณสมบัติและพื้นความรู้ดังนี้ด้วย คือ

(๑) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตที่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กำหนด

(๒) ได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือเทียบเท่า ตรงตามประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้สำหรับตำแหน่งนั้น

(๓) ได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมนักศึกษานานาชาติ ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนรับรองเป็นหนังสือว่า เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ดี เหมาะสมกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งนั้น

มาตรา ๕ ผู้สอบคัดเลือกบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในขณะสมัคร สอบคัดเลือก

(๒) เป็นผู้ได้ดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งพัฒนากรจัตวา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) เป็นผู้ซึ่งผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่หัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป รับรองเป็นหนังสือว่า มีความรู้ ความสามารถ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ความประพฤติดี เหมาะสมกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งนั้น

การบรรจุผู้สอบคัดเลือกได้ให้บรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ขั้นต่ำ แต่ถ้าผู้นั้นได้รับเงินเดือน สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ขั้นต่ำ ก็ให้ได้รับเงินเดือนในอันดับและขั้นที่เท่ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่

มาตรา ๖ การสอบคัดเลือก การตั้งกรรมการเพื่อดำเนินการ หลักสูตรและวิธีสอบคัดเลือก ให้เป็นไปตาม กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือ กฎ ก.พ. ฉบับที่จะประกาศใช้แทนต่อไป เว้นแต่การสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุตามมาตรา ๕ ให้เป็นไปตามหลักสูตร และวิธีสอบคัดเลือกที่ ก.พ. จะได้อนุมัติ

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๒๓ วันที่ ๗ มี.ค. ๒๕๑๐

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๒๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง เสียใหม่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๐๐

มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกสารบรรณ
- (๒) แผนกอัตราค่าตั้ง
- (๓) แผนกวินัยและทะเบียนประวัติ
- (๔) แผนกฝึกอบรม

๒. กองคลัง แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกบัญชีและงบประมาณ
- (๒) แผนกเงิน
- (๓) แผนกพัสดุ
- (๔) แผนกของกลาง

๓. กองวิชาการ

๔. กองรายได้ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกเก็บรายได้
- (๒) แผนกจัดหาและจำหน่ายแสตมป์
- (๓) แผนกเก็บรักษาแสตมป์

๕. กองการสุราและยาสูบ แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกใบอนุญาต
- (๒) แผนกตรวจสอบและคำนวณภาษี
- (๓) แผนกควบคุมการผลิตและจำหน่าย
- (๔) แผนกตรวจไร่ยาสูบ

๖. กองการสามัคคี แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกใบอนุญาต
- (๒) แผนกตรวจสอบและคำนวณภาษี
- (๓) แผนกควบคุมการผลิตและจำหน่าย

๗. กองตรวจ

๘. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑. ที่ทำการสรรพสามิตจังหวัด
๒. ที่ทำการสรรพสามิตอำเภอ

มาตรา ๕. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๒๑ วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๓๐

พระราชกฤษฎีกา

แบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

ออกเป็นเขต พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๒๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ออกเป็นเขต เลียบใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ออกเป็นเขต พ.ศ. ๒๕๑๐”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ออกเป็นเขต พ.ศ. ๒๕๐๐

มาตรา ๔ ให้แบ่งท้องที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง ออกเป็นเขตดังนี้

(๑) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๑ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเขตภายในท้องที่ ๔ จังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดอ่างทอง

(๒) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๒ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดชลบุรี มีเขตภายในท้องที่ ๔ จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดระยอง จังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี

(๓) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๓ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดนครราชสีมา มีเขตภายในท้องที่ ๖ จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดศรีสะเกษ

(๔) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๔ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดอุดรธานี มีเขตภายในท้องที่ ๕ จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครพนม จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดกาฬสินธุ์

(๕) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๕ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดลำปาง มีเขตภายในท้องที่ ๘ จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดน่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์

(๖) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๖ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดพิษณุโลก มีเขตภายในท้องที่ ๘ จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

(๗) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๗ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดนครปฐม มีเขตภายในท้องที่ ๘ จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม

(๘) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๘ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเขตภายในท้องที่ ๗ จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต

(๙) สำนักงานสรรพสามิตเขต ๙ มีสำนักงานสรรพสามิตเขตอยู่ ณ จังหวัดสงขลา มีเขตภายในท้องที่ ๗ จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ พ.ร.ฎ. นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๒๑ วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๐๐

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การจัดส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ด้วยสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ ได้พิจารณาเห็นสมควรให้มีการควบคุมและอำนวยการศึกษาในหมวดวิชาเกษตรศาสตร์ขึ้นเป็นคณะเกษตรศาสตร์ และสภาการศึกษาแห่งชาติในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๘ ได้ลงมติอนุมัติให้จัดตั้งคณะเกษตรศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๐๗ สำนักนายกรัฐมนตรีออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การจัดส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๐๘

ข้อ ๒ ให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีส่วนราชการ ดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) วิทยาลัยที่หนึ่ง
- (๓) วิทยาลัยที่สอง
- (๔) คณะมนุษยศาสตร์
- (๕) คณะสังคมศาสตร์
- (๖) คณะวิทยาศาสตร์
- (๗) คณะแพทยศาสตร์
- (๘) คณะเกษตรศาสตร์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ ประกาศนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๒๕ วันที่ ๑๔ มี.ค. ๒๕๐๐

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๕๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗
ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาช่างสำรวจ (แผนที่) ของกรมที่ดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๒ การจะให้ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. น บรรจุในตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. อนุมัติ

ข้อ ๓ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. นี้เข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๒ โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในขั้น อันดับ และขั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ต่อไป

(๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาช่างสำรวจ (แผนที่) ของกรมที่ดิน ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญแผนกวิทยาศาสตร์ จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นจตุรา อันดับ ๓ ขั้น ๖๕๐ บาท

(๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๑) ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจตุราในตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้ประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี จะบรรจุได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ขั้นต่ำ

ข้อ ๔ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามข้อ ๓ (๑) ให้ดำเนินการโดยวิธีคัดเลือก

การคัดเลือกให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเพื่อส่งบรรจุ

ข้อ ๕ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามข้อ ๓ (๒) ให้ดำเนินการโดยวิธีสอบคัดเลือก ตามหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกที่ ก.พ. อนุมัติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๔ ตอนที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ ก.พ. ๒๕๓๐

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๕๘ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ในกรมการแพทย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๗๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

<u>ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น</u>	<u>เทียบกับตำแหน่ง</u>	<u>เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา</u>
ครูอาชีวบำบัดจิต	เสมียนพนักงาน	
พนักงานเภสัชกรรมจิต	„	
ครูอาชีวบำบัด	ประจำแผนก	
พยาบาลสาธารณสุข	„	
นักจิตวิทยาตรี	„	
นักจิตวิทยาโท	หัวหน้าแผนก	
นายแพทย์โทผู้อำนวยการโรงพยาบาล	„	โรงพยาบาล ในฐานะหัวหน้าแผนก
อาจารย์ผู้ปกครองโท	„	
พยาบาลเอก	หัวหน้ากอง	
นายแพทย์เอกผู้อำนวยการโรงพยาบาล	„	โรงพยาบาล ในฐานะหัวหน้ากอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ ก.พ. ๒๕๓๐

วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวัดผลการปฏิบัติงาน*

โดย

จิโรจน์ โชติพันธุ์

ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม หากไม่สามารถที่จะนำไปใช้ในการควบคุมงาน และที่จะทำให้งานมีผลิตผลเพิ่มขึ้นแล้ว ระบบการวัดผลปฏิบัติงานนั้น ๆ ก็ย่อมไร้ประโยชน์ และเป็นการสิ้นเปลืองเวลาแก่การที่จะจัดให้มีขึ้นเปล่า ๆ

John A. Overholt

การวัดผลปฏิบัติงานเป็นขบวนการที่ใช้ประเมินค่าว่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความสามารถทำงานให้ได้ผลดีเพียงไร และบางครั้งก็อาจใช้เป็นเครื่องมือสำหรับปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดผลปฏิบัติงานนี้จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักบริหารในระดับสูง (Top Management) ผู้ควบคุมงาน (Supervisor) และผู้ปฏิบัติงานทั่วไป (Employees) เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า สำหรับนักบริหารในระดับสูงระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่ดี จะช่วยให้เขาสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลในองค์การได้อย่างทั่วถึง สำหรับผู้ควบคุมงาน ระบบนี้จะช่วยให้เขาสามารถกระตุ้นเตือนผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาให้ปฏิบัติงานได้เป็นผลดี และสามารถวัดปริมาณและคุณภาพในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ด้วย ทั้งนี้ก็โดยมุ่งถึงสมรรถภาพ และความอ่อนแอในการทำงานของแต่ละบุคคลเป็นใหญ่ จากการทราบสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เอง ผู้ควบคุมงานก็อาจจะจัดการสับเปลี่ยนตัวบุคคลให้ทำงานได้ถูกต้อง และเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนสำหรับผู้ปฏิบัติงานระบบการวัดผลการปฏิบัติงานก็จะช่วยให้เขาสามารถเข้าใจถึง

*การวัดผลการปฏิบัติงาน นอกจากจะเรียกว่า Performance Rating แล้ว ก็ยังเรียกชื่ออื่น ๆ ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกันอีกดังนี้ Merit Rating, Service Rating, Employee Rating, Personnel Review, Efficiency Rating, Progress Report and Employee Appraisal.

หน้าที่ และความรับผิดชอบของเขาได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นแล้ว ก็ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทราบได้ว่างานที่เขาได้ปฏิบัติไปในสายตาของผู้บังคับบัญชานั้นดีเลวเพียงใดด้วย

ฉะนั้น การวัดผลการปฏิบัติงานนี้ นับเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งของหน่วยงาน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีขึ้น ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม ประจักษ์พยานอันนี้จะเห็นได้จากคำกล่าวของ Frederick H. Harbison ที่ว่าไว้ดังนี้

“ไม่ว่าเราจะนำเอาระบบการวัดผลปฏิบัติงานมาใช้หรือไม่ก็ตาม ในการบริหารงานต่าง ๆ เราก็จำเป็นต้องวัดผลปฏิบัติงานของทุก ๆ คน อยู่เสมอ ในกรณีที่ไม่มีระบบการวัดผลปฏิบัติงาน และความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน การบริหารงานต่าง ๆ ก็ย่อมอาศัยผู้ควบคุมงานในการที่จะให้ความเห็นว่าผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถด้านใดบ้าง เช่น ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันขันแข็ง หรือมีความประมาทเลินเล่อในการทำงาน เป็นต้น ถ้าหากผู้ควบคุมงานวินิจฉัยผู้ปฏิบัติงานอย่างไม่ถูกต้อง หรือมีอคติในการเลื่อนขั้นและตำแหน่ง และรวมทั้งการมอบหมายงานแล้ว ก็อาจจะทำให้ผู้บังคับบัญชาขวัญเสีย และขาดประสิทธิภาพในการทำงานก็ได้ โดยเหตุนี้ ระบบการวัดผลปฏิบัติงานจึงมีส่วนช่วยผู้ควบคุมเป็นอย่างมาก ที่จะทำให้เขาสามารถวินิจฉัยความสามารถของผู้ปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น”¹

แนวความคิดของการวัดผลปฏิบัติงาน

ได้มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวความคิดของการวัดผลปฏิบัติงานไว้หลายท่าน ดังนี้ คือ Torpey กล่าวว่า “การวัดผลปฏิบัติงาน ก็คือ การประเมินค่าการทำงานของบุคคลต่าง ๆ”² ตามความเห็นของ Bayroff “การวัดผลปฏิบัติงานได้แก่การที่บุคคลผู้หนึ่งได้ทำการวินิจฉัยและบันทึก

¹Frederick H. Harbison, Seniority Policies and Procedures as Developed through Collective Bargaining (Princeton University, Industrial Relations Section, Princeton, N.J., 1941), p. 42.

²William G. Torpey, Public Personnel Management (New York: D. Van Nostrand Co., Inc., 1953), p. 181.

ความประพฤติของบุคคลอีกผู้หนึ่ง”³ ส่วน Pigors และ Myers เห็นว่าระบบดังกล่าวนี้เป็น
เสมือนหนึ่ง “วิธีการช่วยให้ผู้ควบคุมงานสามารถประเมินผลงานของแต่ละผู้ปฏิบัติงานได้”⁴ นอก
จากนั้นแล้ว Albert M. Aronson ได้ให้ความหมายของการวัดผลการปฏิบัติงานไว้ว่า “วิธีที่ผู้
ควบคุมงานจะต้องบันทึกและลงความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของคนงานอย่างมีระบบ และเป็น
ระยะ ๆ เวลา”⁵

จากคำนิยามต่าง ๆ ดังกล่าวก็พอจะสรุปได้ว่า การวัดผลการปฏิบัติงานก็คือการประเมิน
ค่าผลงานที่ผู้ปฏิบัติงานได้กระทำไปตามหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมาย โดยผู้ควบคุมงานหรือผู้บังคับ
บัญชาของเขานั้นเอง ฉะนั้น ทำอย่างไรผู้ควบคุมงานจึงจะสามารถประเมินผลงานของผู้ปฏิบัติงาน
ได้อย่างถูกต้อง ตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุก ๆ หน่วยงาน
ปัญหาในการวัดผลการปฏิบัติงานนี้ย่อมมีอยู่ทุก ๆ หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของเอกชน
ทางราชการ ท้องถิ่น และพลเรือน ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่ใช้อยู่ในวงราชการไทยขณะ
นี้ก็คือ จรรยาบรรณ นั่นเอง

การวัดผลการปฏิบัติงานนี้จะกระทำโดยใช้เครื่องวัดที่เป็นบรรทัดฐาน ทั้งนี้จะต้องดูว่า
ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ มีตำแหน่งและหน้าที่อะไรบ้าง และเขาได้ปฏิบัติไปอย่างเหมาะสมแก่ตำแหน่ง
หน้าที่นั้น ๆ เพียงไร วิธีที่ปฏิบัติโดยทั่วไปแล้ว ผู้ควบคุมงานมีหน้าที่จะต้องกรอกแบบฟอร์ม
การวัดผลปฏิบัติงานที่หน่วยงานได้ร่างขึ้น แล้วส่งและรายงานให้แผนกการเจ้าหน้าที่หรือหน่วย
บริหารงานบุคคลทราบ ว่า การทำงานของผู้ปฏิบัติงานในระยะทุก ๆ ๓ เดือน หรือครึ่งปีมี
คุณภาพและปริมาณอย่างไรบ้าง หลักจากที่การวัดผลการปฏิบัติงานได้กระทำเสร็จสิ้นแล้ว แผนก
การเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องขึ้นหนึ่งก่อนที่จะประกาศออกมาเป็นทางการ หรือมีฉะนั้น
ในบางกรณีก็อาจจะวินิจฉัยการวัดผลการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่วางไว้เสียก่อน
แล้วจึงแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ หลังจากที่ได้ผู้ปฏิบัติงานได้

³A.G. Bayroff, Helen R. Haggerty and E.A. Rundquist, "Validity of Ratings as Related to Rating Techniques and Conditions" in Personnel Psychology, Spring, 1956.

⁴Paul Pigors and Charles A. Myers, Personnel Administration (New York : McGraw-Hill Book Co., Inc. 1961). p. 292.

⁵Albert M. Aronson, "Service Rating Plans." in Readings in Public Personnel Administration (Chicago, Illinois: Civil Service Assembly of United States and Canada 1942), p. 109.

ทราบแล้ว ถ้าหากผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าการวัดผลการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องและเที่ยงธรรม เขาก็อาจจะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการที่ชั้นถัดขึ้นไปพิจารณาจะทำ

ถึงแม้ว่าระบบการวัดผลปฏิบัติงานจะได้จัดทำขึ้นก็ตาม แต่ก็มีอยู่น้อยมากที่ใช้ได้ผลอย่างน่าพอใจ แม้กระทั่งจรรยาบรรณที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานของข้าราชการของเรา ถ้าจะยึดถือตามหลักการที่ดีแล้ว ก็ยังมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ก็เพราะว่าระบบที่ใช้วัดผลปฏิบัติงานของข้าราชการทุกประเภทเหมือนกันหมด ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการบางประเภทในสมัยนี้ มีหน้าที่รับผิดชอบและคุณลักษณะที่ต้องวัดผลการปฏิบัติงานให้ผิดแปลกไปจากข้าราชการประเภทอื่นๆ ดังนั้น องค์การบริหารงานบุคคลกลางจึงควรจะวางหลักใหญ่ ๆ ในการวัดผลการปฏิบัติงานไว้ และเปิดให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำระบบการวัดผลของตนเองในรายละเอียด ตามแบบอย่างที่ได้ยึดถือกันมาในบางประเทศก็จะดีกว่า นอกจากนั้น จรรยาบรรณมักกระทำกันโดยผู้บังคับบัญชา และเก็บเป็นความลับ ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทราบข้อบกพร่องของตน และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วผู้ปฏิบัติงานก็ย่อมยากที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้ เท่าที่ได้ปฏิบัติกันมาในบางประเทศระบบการวัดผลการปฏิบัติงานจะต้องกระทำกันอย่างเปิดเผย ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะอภิปรายกันถึงผลของการทำงาน จุดอ่อน และจุดแข็งของผู้ปฏิบัติงาน หากทำได้เช่นนั้นแล้ว ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานก็ย่อมจะสามารถเข้าใจกันได้ และยอมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น เท่าที่กล่าวมานี้เป็นเพียงตัวอย่างบางอันที่เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ผู้เขียนจะเน้นในที่นี้ก็คือ ถึงแม้ว่าระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่มีอยู่จะไม่สมบูรณ์และยังคงเป็นเรื่องที่จะต้องคิดค้นและทดลองหาวิธีการที่ดีอยู่ตราบนานเท่านานก็ตาม แต่เราก็อ่อนแอที่จะพอใจที่มีระบบอันนี้ ซึ่งแน่นอน ย่อมดีกว่าที่จะไม่มีระบบนี้เสียเลย

วัตถุประสงค์ของการวัดผลการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยทั่วไป วัตถุประสงค์ของระบบการวัดผลการปฏิบัติงานย่อมมีแตกต่างกันไปจากระบบของหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง สำหรับระบบการวัดผลการปฏิบัติงานของไทยหรือจรรยาบรรณ ผู้เขียนรู้สึกว่ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบว่าข้าราชการมีคุณสมบัติและคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง นอกจากนั้นแล้วก็ไม่ค่อยจะได้ใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น

เท่าใดนัก หลังจากที่ได้กรอกรรยาบรรณแล้ว ก็ดูเหมือนจะเก็บเอาไว้นะเนี่ยๆ เหตุที่กล่าว
ดังนั้นก็เพราะว่าเราเพียงแต่ให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานมีคุณสมบัติในการทำงาน
ดีเลวอย่างไร แต่ไม่ได้ประเมินผลในขั้นสุดท้ายว่าผู้ปฏิบัติงานมีการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอยู่ใน
ระดับไหน สมควรจะได้รับ การเลื่อนขั้น ตำแหน่ง ให้คุณงามความดี ความชอบ หรือทำงาน
ไม่ได้สมควรที่จะถอดถอนเป็นต้น ส่วนระบบการวัดผลปฏิบัติงานของข้าราชการฟิลิปปินส์แต่เดิม
ก็เป็นแบบเดียวกับที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับของไทย แต่ในระยะไม่นานมานี้ฟิลิปปินส์ได้
ขยายปรับปรุงระบบนี้เสียใหม่ โดยให้ใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น เช่น การปรับปรุงการทำงาน
ของข้าราชการให้ดีขึ้น โดยการจัดให้มีการควบคุมและปรึกษาหารือกันถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของ
ข้าราชการแต่ละคน - การสร้างมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานที่เป็นผลดีและการกระชับเกลียว
สัมพันธ์ ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงาน และตลอดจน ยังใช้ประโยชน์ ในการดำเนิน
นโยบายทางการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเลือกสรรตัวบุคคล การแต่งตั้ง
การเลื่อนขั้นและตำแหน่ง การถอดถอน และขบวนการอื่นๆ ทางการบริหารงานบุคคลด้วย
หากพิจารณาในแง่นี้จะเห็นว่าระบบการวัดผลการปฏิบัติงานของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้พยายาม
ปรับปรุงแก้ไขให้ใช้ประโยชน์ได้มากกว่าจรรยาบรรณของเรา ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าเราอาจจะได้
ปรับปรุงระบบนี้ให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับระบบของต่างประเทศ ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ต่อ
ไปในอนาคตอันใกล้ก็ได้

อย่างไรก็ดี สำหรับวัตถุประสงค์ทั่วไปของระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่ใช้อยู่ใน
ขณะนี้ ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้หลายทัศนะด้วยกัน คือ

Stahl กล่าวว่า ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ ๔ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อที่จะสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ดี โดยการแสดงให้เห็นอย่างกระจ่าง
ชัดว่างานแต่ละชนิดนั้น ควรจะมีคุณภาพและปริมาณขนาดไหนจึงจะเป็นที่ยอมรับกัน และเพียง
พอแก่การที่จะก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในการจัดทำบริการต่าง ๆ

๒. เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยการคอยดูว่าการทำงานของ
แต่ละบุคคลนั้นมีจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างไรบ้าง แล้วจึงบันทึกการประเมินค่าผลงานตามหลักการ

กระตุ้นเตือนให้บุคคลเหล่านั้นสนใจในการปฏิบัติงาน และรวมทั้งให้คำปรึกษาในเรื่องข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานด้วย

๓. เพื่อที่จะกลั่นกรองและตรวจสอบเทคนิคทางบริหารงานบุคคล เช่น การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการ เทคนิคในการสอบเข้าทำงาน การบรรจุ และการค้นหาผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรม (Training Needs) และตลอดจนหาตัวอย่างเกี่ยวกับผู้ที่รู้จักปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

๔. เพื่อวางวัตถุประสงค์ในการนำเอานโยบายทางการบริหารงานบุคคลมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตัวบุคคลสำหรับบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นและตำแหน่ง การขึ้นเงินเดือน การวินิจฉัยในการถอดถอนผู้ปฏิบัติงาน และรวมทั้งการยกย่องผู้ทำงานเด่น และการลงโทษแก่ผู้ทำงานบกพร่องด้วย⁶

Dimock ได้ยืนยันว่า “ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานในหลายหน่วยงานของทางราชการได้ใช้สำหรับวางมาตรฐานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ (Standard practice) และได้มีบทบาทอันสำคัญในการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน (Training Function)”⁷ ตามความเห็นของ Smyth และ Murphy จุดมุ่งหมายของระบบการวัดผลนี้ ก็คือ “เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการที่จะวินิจฉัยคุณค่าของผลงาน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ”⁸ ส่วนในทัศนะของ Michael Levine การประเมินค่าผู้ปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก เป็นเครื่องช่วยบังคับบัญชา กล่าวคือ บังคับที่ใช้ในการวัดผลปฏิบัติงาน (Rating Elements) เมื่อจัดให้มันขึ้นแล้วก็ควรจะไปใช้ได้ในการบรรจุแต่งตั้ง การเลือกสรรบุคคลเข้ารับการฝึกอบรม และจะต้องให้

⁶O. Glenn Stahl, “Overhauling Federal Efficiency Ratings,” Personnel Administration, September, 1943, p. 12.

⁷Dimock, Dimock and Koenig, Public Administration (N.Y.: Rinehart & Company, Inc., 1960), p. 317.

⁸Richard C. Smyth and Mathew J. Murphy, Job Evaluation and Employee Rating (New York: McGraw-Hill Book Co., Inc., 1946), p. 167

โอกาสแก่ผู้ควบคุมงานหรือผู้บังคับบัญชาสามารถที่จะสั่งการหรือมอบหมายการงานได้ ประการที่สอง ระบบนี้ใช้เป็นหลักเบื้องต้นในการบริหารงานทั่วไป พุดง่าย ๆ ก็คือ บัญญัติที่ใช้ในการวัดผลปฏิบัติงานควรจะให้ครอบคลุมทุกแง่ของการบริหารงานอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้สามารถสรุปผลของการวัดผลการปฏิบัติงานว่า การทำงานโดยส่วนรวมทั้งหมดของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนนั้นดีหรือเลวเพียงไร⁹

นอกจากนั้น Aronson ยังได้อ้างด้วยว่า “ระบบการวัดผล การปฏิบัติงานช่วยให้นำเอานโยบายทางการบริหารงานบุคคลมาใช้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับ การเลื่อนขั้นตำแหน่ง การขึ้นเงินเดือน และการให้ลาพักงาน (Furloughs) และการคัดเอาคนออก (Separation)”¹⁰ ยิ่งไปกว่านั้น ระบบนี้ยังช่วยแก้ไขการควบคุมงานได้ด้วย โดยการให้มีความสนใจในปัจจัยการทำงานบางอย่างของคนและโดยการสร้างมาตรการของงาน ฉะนั้น การนำเอาระบบการประเมินค่าการปฏิบัติงานมาใช้ บางครั้งก็ย่อมช่วยทำให้ขวัญของผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น ทั้งนี้ ก็เพราะการเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมงานที่อาจจะเกิดขึ้นนั่นเอง ส่วนวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่พอจะกล่าวได้อีก ก็คือ ระบบนี้จะช่วยให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมด้านใดบ้าง (Training Needs) หรือมีฉะนั้นก็อาจจะนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification) การรับบุคคลเข้าทำงานและการบรรจุแต่งตั้งตามที่กล่าวมาแล้ว ท้ายที่สุดการวัดผลการปฏิบัติงานจะช่วยปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ทั้งนี้ ก็โดยการจัดให้มีการอภิปรายถึงการทำงานในแง่ต่าง ๆ เร่งเร้าให้มีการประเมินผลตนเอง (Self-evaluation) และการปรับปรุงตนเอง (Self-improvement) และรวมทั้งการส่งเสริมกำลังใจให้ทำงาน (Work Incentives) โดยการยอมรับรู้ผลงานที่ดีเด่นของผู้ปฏิบัติงาน¹¹

ในบรรดาวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการวัดผลการปฏิบัติงานที่กล่าวมาแล้ว การช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขและปรับปรุงการทำงานของเขาให้ดีขึ้น นับว่าเป็นวัตถุประสงค์

⁹Michael Levine, “Concepts of Efficiency Rating,” Personnel Administration, Vol. 5, No. 5, January, 1943, p. 8.

¹⁰Albert M. Aronson, op. cit., p. 48.

¹¹Ibid.

ที่สำคัญที่สุด อันนี้จะเห็นได้จากคำกล่าวของ Overholt ที่ว่า “การจัดให้มีระบบการวัดผลการปฏิบัติงานย่อมจะสิ้นเปลืองเวลา และกำลังงานโดยเปล่าประโยชน์ ถ้าระบบดังกล่าวนั้นไม่สามารถใช้เป็นเครื่องตรวจสอบการทำงาน และไม่ได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือที่ทำงานดีขึ้น”¹² จากมติอันนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากความสำเร็จของงานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เราอาจจะไม่ต้องมีการวัดผลการปฏิบัติงานเลยก็ได้ ถ้าเรามีวิธีอื่นที่จะทำให้งานดีขึ้นแล้ว ฉะนั้น ถ้าพิจารณาในแง่นี้ ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานย่อมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความสำเร็จของงาน ยิ่งกว่าที่จะมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลเสียอีก

อย่างไรก็ดี ไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์อันหนึ่งอันใดก็ตาม การวัดผลการปฏิบัติงานก็ควรจะจัดให้มีขึ้น ฉะนั้น ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรระบบดังกล่าวจึงจะมีคุณค่าและเป็นที่เชื่อถือได้ ตลอดจนสามารถที่จะนำเอาการประเมินผลของผู้ควบคุมงานหลาย ๆ คนที่แตกต่างกันมาใช้ให้ตรงกับเป้าหมายในการบริหารงาน กล่าวโดยทั่วไป การวัดผลการปฏิบัติงานที่ดีควรมีลักษณะง่าย ยืดหยุ่น และประหยัดให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ Stahl ได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่องนี้ไว้ด้วยว่า “ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานจะไร้ค่า นอกเสียจากว่า จะทำให้ทุก ๆ คนเข้าใจ และยอมรับกัน รวมทั้งให้มีส่วนร่วมกันอย่างเต็มที่เท่านั้น”¹³ สรุปแล้วหลักการที่ดีของการวัดผลการปฏิบัติงานก็คือ การช่วยให้การทำงานของทุกคนดีขึ้น ถ้าหากไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในขั้นแล้ว ระบบอันนี้ก็ควรจะยกเลิกเสียดีกว่า การประเมินค่าการทำงานที่ดี ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสนใจและยอมรับกัน วิธีการใดที่มีลักษณะเป็นพิธีการนักก็ควรหลีกเลี่ยงเสีย นอกจากนั้นแล้ว ยังมีผู้ให้ความเห็นในเรื่องนี้อีก คือ การวัดผลการปฏิบัติงาน “ไม่ใช่เมื่อจัดทำมันเสร็จสิ้นแล้วก็แล้วกันไป” ตรงกันข้ามเมื่อจัดทำขึ้นแล้ว ก็ควรจะทำให้การปฏิบัติงานได้รับผลเพิ่มพูนขึ้นด้วย

¹²John A. Overholt, “Appraising Employee Performance,” Public Personnel Review, January, 1948, Vol. 9, No. 1., p. 18

¹³O. Glenn Stahl, Public Personnel Administration (New York: Harper & Row, Publishers, 1962) p. 262.

¹⁴Commission on Organization of the Executive Branch of the Government, Personnel and Civil Service, Washington, February, 1955, pp. 62-65; Task Force Report on Personnel and Civil Service, Washington, February, 1955, pp. 91-94.

ประโยชน์ของการวัดผลการปฏิบัติงาน

การวัดผลการปฏิบัติงานได้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการอุตสาหกรรม วงการธุรกิจการค้า และสำนักงานต่าง ๆ ในบางกรณี การวัดผลดังกล่าวนี้ถือเป็น Union Agreements¹⁵ สำหรับในหน่วยงานของทางราชการ การวัดผลการปฏิบัติงานมักจะมีกฎหมายบังคับว่าจะต้องจัดให้มีขึ้นเสมอไป

คุณประโยชน์ของการใช้ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานนี้ ย่อมมีอยู่มากมาย แต่เราอาจจะสรุปได้เป็น ๔ ข้อใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ¹⁶

๑. การเลื่อนขั้นและการลดตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน (Promotion and Demotion of Employees) การตรวจดูการวัดผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา และประกอบกับการดูพื้นฐานอื่น ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน บางครั้งก็อาจจะทำให้เราสามารถเลือกสรรตัวบุคคลสำหรับที่จะให้เขาเลื่อนขั้น (หรือยศ) หรือลดขั้น ตำแหน่ง หรือยศก็ได้ ระบบการวัดผลนี้ บางครั้งก็ใช้ประกอบในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับผู้ที่ได้ทำความดีความชอบทางราชการ แม้กระทั่งการสอบเลื่อนขั้นของข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานก็อาจต้องอาศัยระบบนี้ หรือมิฉะนั้น ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานกระทำผิดวินัย เราก็อาจจะใช้การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการลดขั้นหรือตัดเงินเดือน และลงโทษแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ด้วย

๒. การดูแลเอาผู้ปฏิบัติงานออก (Layoffs) ระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน บางครั้งก็อาจใช้เป็นหลักในการดูแลเอาคนงานออก หรือปลดถ่ายกำลังคน ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้องค์การประหยัดค่าใช้จ่าย หรือเพื่อความเหมาะสมอื่น ๆ นอกจากนั้น เราก็อาจใช้ระบบการวัดผลนี้เป็นเครื่องมือสำหรับพิจารณาว่า ผู้ปฏิบัติงานคนใดบ้างที่ไร้สมรรถภาพ และที่ประพฤติปฏิบัติตัวไม่ดี เป็นต้น

¹⁵"Strictly Personnel," Personnel, Vol. 19, No. 6, p. 702, May, 1943.

¹⁶รายละเอียดในเรื่องนี้ดูได้จาก H. Eliot Kaplan, The Law of Civil Service (New York: Matthew Bender & Co., Inc., 1958), pp. 189—191. William G. Torpey, op. cit. pp. 181—182. Smyth and Murphy, op. cit., pp. 158—162. Felix A. Nigro, Public Personnel Administration (New York: Henry Holt and Company, Inc., 1959), pp. 295—267.

๓. การบรรจุแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน (Placement) การวัดผลการปฏิบัติงานอาจใช้

ประกอบการพิจารณาในการเลือกสรรหาผู้ที่ทำงานดี ในระหว่างที่มีการทดลองการปฏิบัติงาน ว่าบุคคลนั้น ๆ สมควรที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นการถาวร หรืออาจจะให้ลาออกเสีย ยิ่งไปกว่านั้นระบบการวัดผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้เห็นด้วยว่า ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ สมควรที่จะได้รับการบรรจุใหม่หรือไม่ หลังจากที่เขาได้ลาออกจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่ถูกลดค่าหว่ากระทำผิดทางวินัย

๔. การโอนหรือโยกย้ายผู้ปฏิบัติงาน (Transfer) การโอนหรือการโยกย้ายผู้ปฏิบัติ

งาน บางครั้งก็อาจจะเกิดจากการร้องขอของบุคคลดังกล่าวเอง หรือมีฉันทานาจก็อาจจะเกิดจากความต้องการของหน่วยงาน ที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานไปทำงานในที่ ๆ เหมาะสมยิ่งขึ้น ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานมีประโยชน์น้อยมากที่จะใช้ในการแก้ไขสภาพการณ์ดังกล่าว เพราะส่วนใหญ่ไม่ได้เกี่ยวกับว่าบุคคลนั้นทำงานดีหรือไม่ดี แต่เกี่ยวกับเหตุผลอย่างอื่นมากกว่า เช่น บุคคลนั้นชอบทำงานอย่างอื่นมากกว่า หรือต้องการที่จะย้ายไปอยู่ที่อื่นเพื่อความสะดวกที่จะอยู่กับครอบครัวของตน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ถ้าการโยกย้ายหรือเปลี่ยนแปลงนั้นทำไปเพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานไปอยู่ในที่ที่เหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่อื่น (To fit the square pegs into square holes) การนำเอาผลที่เกิดจากการประเมินค่าในการปฏิบัติงาน ก็อาจจะช่วยได้บ้างเหมือนกันในการที่จะตัดสินว่า บุคคลนั้น ๆ เมื่อโอนหรือโยกย้ายไปอยู่ในหน่วยงานนั้น ๆ แล้ว จะประสบความสำเร็จในการทำงานหรือไม่

๕. ความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน (Training needs) การวัดผลปฏิบัติงาน

งานอาจจะใช้ประโยชน์ในการวินิจฉัยความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานได้ ๓ ประการ คือ ประการแรกระบบนี้ อาจจะทำให้เราทราบถึงความชำนาญงานหรือความรู้ อะไรบ้างที่ผู้ปฏิบัติงานมีไม่ถึงขนาด (Not up to par) จากการรู้สิ่งเหล่านี้เองเราอาจจะแก้ไขได้โดยการให้การฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานในสิ่งที่เขายังขาดและบกพร่องอยู่ ประการที่สองระบบการวัดผลการปฏิบัติงานจะทำให้เราทราบว่าผู้ปฏิบัติงานควรจะได้รับ การฝึกอบรมในวิชาความรู้พิเศษอะไรบ้าง และประการ

สุดท้ายระบบนี้ทำให้เราทราบถึงความเจริญก้าวหน้าที่จะเป็นไปได้ของผู้ปฏิบัติงาน (Growth Potential of the Employees) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ควบคุมงานหรือผู้บังคับบัญชา อาจพิจารณาได้ว่าบุคคลใดบ้างที่สมควรจะเลือกให้เข้าร่วมในโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาผู้บริหาร เป็นต้น

๖. การแนะแนวทางและการแก้ไขปรับปรุงผู้ปฏิบัติงาน (Guidance and Improvement

of Employees) มักจะมีปรากฏบ่อย ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานพากันร้องทุกข์ว่า ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถที่จะทำให้เขาทราบว่าเขาควรจะทำงาน และรวมทั้งที่จะแก้ไขปรับปรุงการทำงานได้อย่างไรบ้าง ฉะนั้น วิธีที่จะแก้ไขสถานการณ์อันนี้ได้ก็โดยการนำเอาระบบการวัดผลการปฏิบัติงานมาใช้เท่านั้นเอง ทั้งนี้ ก็เพราะจะทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน และสามารถที่จะแนะนำให้ผู้บังคับบัญชาทำงานดีขึ้น และรวมทั้งสามารถกระตุ้นเตือนผู้ปฏิบัติงานให้ทำงานของตนให้ดีขึ้น ซึ่งก็ทำให้เขากลายเป็นผู้มีคุณค่าต่อองค์การเพิ่มขึ้น ฉะนั้น คุณประโยชน์ที่สำคัญอันหนึ่งของการใช้ระบบการประเมินค่านี้ ก็คือ การที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรู้จักปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนให้ดีขึ้นนั่นเอง

๗. การกระชับเกลียวสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุมงานและผู้ปฏิบัติงาน ให้แน่น

แฟ้นยิ่งขึ้น (Strengthening Supervisor-Employee Relationship) การวัดผลปฏิบัติงานย่อมมีผลในการกระชับเกลียวสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุมงานและผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่า ทั้งสองฝ่ายดังกล่าวอาจจะมีโอกาสที่จะประชุมปรึกษากันถึงงานที่ผู้ปฏิบัติงานได้ทำไป และโดยวิธีนี้เองก็ย่อมจะทำให้แต่ละฝ่ายคุ้นเคยและเข้าใจกันได้ดียิ่งขึ้น

๘. เครื่องช่วยในการเพิ่มผลผลิต (Aid in Productivity) ในการบริหารงานสมัย

ใหม่ การวัดประสิทธิภาพของงานมักจะใช้บ่อย ๆ ในการเพิ่มผลผลิต การที่จะบรรลุถึงคุณประโยชน์อันนี้ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงาน (Employee Counseling) กล่าวคือ ผู้ควบคุมงานจะต้องเล็งเห็นความสำคัญของระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน โดยยอมเสียเวลาที่จะจัดให้มีการประชุมพิจารณาผลของการวัดผลการปฏิบัติงาน เขาจะต้องจัดให้มีการอภิปรายถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้ปฏิบัติงาน และรวมทั้งจัดให้มีโครงการสำหรับผู้ปฏิบัติงานจะได้แก้ไขตนเองอย่างจริงจังด้วย หลังจากที่ได้ร่วมกันจัดทำว่าอะไรที่ผู้ปฏิบัติงานควรแก้ไข

แล้ว ผู้ปฏิบัติงานก็ย่อมจะเข้าใจว่า ทำไมสิ่งเหล่านั้นจึงมีความสำคัญและก็จะยิ่งเพิ่มความสนใจในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเองยิ่งขึ้น โดยเหตุดังกล่าวนี้เอง ผู้ปฏิบัติงานก็ย่อมจะสามารถที่จะเพิ่มผลิตผลของเขา และทำให้ตัวของเขาเองมีคุณค่าต่อองค์การมากยิ่งขึ้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ผลิตผลย่อมสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยแต่ละบุคคล ฉะนั้น การยกย่องและยอมรับนับถือการทำงานของแต่ละบุคคลจึงเป็นขั้นแรกที่จะทำให้งานสำเร็จได้

อย่างไรก็ดี ระบบการวัดผลการปฏิบัติงานบางครั้งก็ไม้อาจที่จะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับปรับปรุงแก้ไขในการผลิตได้ ถ้าระบบนี้มุ่งกระทำให้เสร็จๆ ไป โดยมิได้คำนึงว่าวิธีที่จะทำอย่างไรคนงานจึงจะมีผลิตผลเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม นอกจากนั้นแล้วผู้เขียนยังมีความเห็นด้วยว่า เราไม่ควรที่จะยึดถือเอาระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน หรือจรรยาบรรณเป็นเครื่องมือในการพิจารณาให้ความดีความชอบ และลงทัณฑ์แก่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก ตรงกันข้าม เราควรมุ่งใช้เพื่อประโยชน์ในการที่จะช่วยเพิ่มผลิตผลของผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หากทำได้เช่นนั้นแล้วก็ย่อมจะทำให้ระบบการวัดผลปฏิบัติงานนี้มีคุณค่าและประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ อย่างแท้จริงนั่นเอง

จบ

การเป็นนักสังคมสงเคราะห์มิได้หมายความว่า เป็นนักให้หรือนักแจกเงินทองเข้าของ หรือนักหาเงินมาแจก เพราะการให้โดยมิได้พิจารณาให้ถ่องแท้มิได้หมายความว่า เป็นการช่วยที่ถูกต้องเสมอไป ในบางกรณีก็อาจเป็นภัยด้วยซ้ำ เพราะก่อให้เกิดผู้ได้รับเกณีสัยหลอกลวง เกียจคร้าน ไม่ยอมช่วยตนเอง

ศาสตราจารย์คุณหญิง สุภาพ วิเศษสุรการ

“งานสังคมสงเคราะห์” สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๐๘

เล่าให้เพื่อน (ฝูง) ฟัง

คดีไม้เถื่อน

ในฤดูแล้ง ชาวบ้านว่างจากการทำนา เป็นระยะที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม ไม่ใช่เพราะโจรผู้ร้ายขยันกว่าชาวนา แต่เป็นเพราะโจรผู้ร้ายเหล่านี้ ก็คือชาวนาที่ยากจนอันเนื่องมาจากความเกียจคร้านนั่นเอง พวกนี้ประพฤติตนเป็นพวกนักเลงหัวไม้ เวลาที่เขาทำนากัน พ่อก็นอนสูบบุหรี่เสียบ้าง เทียวเล่นการพนัน ดีก็กัดปลา เล่นถั่ว โป เสียบ้าง ด้วยความเป็นคนว่างงาน เพราะนาที่ไม่ได้จะทำ ด้วยว่าได้ขายเล่นการพนันไปเสียบ้าง ให้เขาเช่าไปเสียบ้าง หรือเห็นว่าทำนาได้ช้าวน้อย ก็เลยไม่ทำเสียบ้าง นาที่มิเหลืออยู่ไม่กี่กระเบะมือ ก็ให้ญาติพี่น้องรับไปทำ โอ้วจะทำเองก็ไม่มีควายไถนา พันธุ์ข้าวปลูกก็ไม่มีปัญญาจะซื้อ จะเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ก็รังเกียจว่าเป็นงานต่ำต้อย สกปรก สูเทียวตะลอนๆ ไปตามตำบล และอำเภอใกล้เคียงไม่ได้ ผิดนักก็รับจ้างเขาเลื่อยไม้ ตัดไม้ หา (พอ) กินไปวันๆ

พอถึงหน้าแล้ง เพื่อนฝูงเคยร่วมวงการพนัน หรือร่วมวงเหล้ามาด้วยกัน หรือเจ้าหนัตัวเองเป็นหนัสนิการพนันอยู่ มาชักชวนไปลักควาย เกรงใจเสียไม่ได้ก็ไปร่วมกับเขาด้วย แรกๆ ลักควายมาตัว ๒ ตัว จูงข้ามเขตไปขายต่างอำเภอ ฝ่ายบ้านเมืองเขาจับไม่ได้ก็เลยได้ใจ เห็นจั่วรายได้ดีก็ขยับขยายกิจการขึ้นมาเป็นปล้นควายที่ละฝูงเลยทีเดียว โดยเหตุที่หน้าแล้งมีโจรผู้ร้ายชุกชุม อำเภอจึงต้องมีแผนปราบปรามโจรผู้ร้ายฤดูแล้ง โดยจัดตำรวจสายตรวจร่วมกับปลัดอำเภอแบ่งมอบความรับผิดชอบเป็นตำบลๆ ไป

เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้ ไม่สู้เกี่ยวกับการปราบปรามโจรผู้ร้ายสักที่มากนัก หรือจะว่าไม่เกี่ยวเลยก็ยังพอไหว แต่ที่น่าสนใจไว้ก็เพราะว่า ผู้เขียนได้รับคำสั่งจากนายอำเภอให้

ร่วมกับตำรวจออกสายตรวจประจำตำบลๆ หนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ตำบลอันเป็นที่ตั้งอำเภอ ระยนั้นทาง
อำเภอเราได้รับงบประมาณสร้างที่ว่าการอำเภอแล้ว และผู้รับเหมาก็ก่อสร้างอยู่โดย
มีหัวหน้าคนงานซึ่งเป็นช่างไม้ด้วย เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง ส่วนผู้รับเหมานานๆ ก็จะมาดู
เสียทีหนึ่ง แต่ส่วนมากมักจะมาตอนให้กรรมการตรวจรับงานเพื่อเบิกเงินประจำงวดเท่านั้น ที่
ว่าการอำเภอที่สร้างใหม่ สร้างตามแบบของกรมโยธาเทศบาล เป็นอาคารไม้ ทรงไทย สองชั้น
หลังคากระเบื้องลอนคู่

เพราะที่ว่าการอำเภอต้องสร้างด้วยไม้เอง เป็นเหตุให้เกิดคดีไม่เถื่อนขึ้น

เรื่องของเรื่องมีอยู่ว่า บ้าไม้อำเภอได้บอกกล่าวกับผู้รับเหมาไว้แล้วว่า อย่าได้เอาไม้
เถื่อนมาสร้างที่ว่าการอำเภอเป็นอันขาด เพราะบ้าไม้อำเภอเองก็เป็นกรรมการตรวจการจ้างด้วย
ผู้หนึ่ง ไม่เถื่อนที่ว่ามันหมายถึงไม้แปรรูปโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คือไม้ที่ชาวบ้านลักลอบตัด
แล้วนำมาเลื่อยเป็นแผ่นด้วยเลื่อยมือ แบบ ๒ คนช่วยกันชักไปก็ชักมา ตามผู้รับเหมาแก้ก็แก้
ถ้าใครมากเกินไปตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นพ่อค้า ก็เลยแอบไปกว้านซื้อไม้จากชาวบ้าน ไหนจะทุน
ค่าขนส่ง ไหนจะได้ไม้ราคาถูกลง แล้วพวกชาวบ้านก็ขนไม้ขึ้นเกวียนมาส่งถึงที่ โดยมากมักจะมา
เวลากลางคืน ก็เลยลอดหลอดตาบ้าไม้อำเภอไปได้ ซ่องไหนอีกอย่างหนึ่ง คือ อำเภอที่ผู้เขียน
อยู่นี้ ข้าราชการส่วนใหญ่มีบ้านซ่องอยู่ที่ตัวจังหวัด พอเป็นวันศุกร์ก็พากันขึ้นจักรยานเข้าจังหวัด
เข้าวันจันทร์ก็ขึ้นจักรยานมาแต่ไกลให้ ผู้รับเหมาแถมด้วยโอกาสนี้เอง หาไม้เถื่อนเข้ามาเป็นการ
ใหญ่ในวันเสาร์วันอาทิตย์ การณ์ดำเนินเรื่อยมาด้วยความราบรื่น จนผู้รับเหมาก็จะกระหยิ่มใจ
ก็พอดได้เรื่อง

วันนั้น เป็นวันเสาร์ บ้าไม้อำเภอกลับไปจังหวัดแล้ว แต่เหมือนมีอะไรตลใจให้เขา
ลืมรายงานที่จะส่งจังหวัดในวันจันทร์ไว้ที่บ้านพัก จึงขึ้นจักรยานมาแต่ผู้เดียวเป็นระยะทาง ๒๔
กว่ากิโล ออกจากบ้านพัก บ้าไม้อำเภอที่ขึ้นจักรยานไปแวะดูการก่อสร้างที่ว่าการอำเภอหลังใหม่
เสียหน่อย ตามวิสัยของกรรมการตรวจการจ้างที่ดี ก็ไปปะเขาไม้เถื่อนที่วานี้เข้า บ้าไม้อำเภอ
ไม่ฟังอรัคำอรัมรับกลับบ้านไปคว้าอาวุธประจำตัวมา อาวุธที่ว่าก็คือ ขันดีตราของบ้าไม้อำเภอ
นั่นเอง แล้วแวะไปหาผู้กองที่โรงพัก แจ้งความว่าพบไม้เถื่อนขอให้ช่วยไปจับกุมผู้ครอบครองมา

ดำเนินคดี เสร็จจากนั้นพอหอมปากหอมคอแล้ว ผู้กองกับบ๊ายไม่อำเภอก็ออกเดินทางไปยังบริเวณ
ที่ก่อสร้างที่ว่าการอำเภอลงใหม่ใกล้ๆ กับโรงพักนั่นเอง แล้วบ๊ายไม่อำเภอก็หันหน้ากลับมาตัดตรา
ยึดเป็นการใหญ่ ผู้กองก็แจ้งข้อหาให้หัวหน้าคนงานทราบ หัวหน้าคนงานโยนกลองไปให้ผู้
รับเหมาว่าตนไม่ใช่ผู้ซื้อไม้ของกลางเหล่านั้น ตนเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลการก่อสร้างแทนผู้รับ
เหมาเท่านั้น

อันที่จริง คดีนี้ก็ไม่น่าจะตกมาถึงมือผู้เขียน เพราะรูปคดีก็ชัดอยู่แล้วว่าผู้ต้องหา
ไม่แปรรูปทวงห้ามไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างมากก็สารภาพ ยึดของกลาง
ส่งห้องศาลปรับ แต่เรื่องมันมิได้เป็นไปตามนี้ เพราะฉะนั้น

อยู่ๆ นายอำเภอก็เรียกผู้เขียนไปพบโยนสำนวนการสอบสวนบักหนึ่งมาให้บอกว่า

“ผมมอบให้คุณเป็นเจ้าของสำนวนเรื่องนี้ เพราะผู้กองเขาเสนอมาว่าเขาเป็นผู้จับกุม
ไม้รายนี้ จะเป็นพนักงานสอบสวนเสียเองเกรงว่าจะเสียความยุติธรรม”

“ฟังดูก็น่าเลื่อมใส” ผู้เขียนนึกในใจ “แต่ฟังดูก็ตกที่เหมือนละครไปหน่อย” แล้ว
แย้งนายอำเภอบอกว่า

“ผมเกรงว่าจะไม่เหมาะนะครับ เพราะเหตุเกิดในตำบลที่ตั้งอำเภอ ส่วนผมก็ลง
ประจำวันไว้แล้วว่าออกตรวจอีกตำบลหนึ่ง ทำไมท่านไม่ให้ปลด.....” ผู้เขียนเอ่ยข้อปลัด
อำเภออาวุโสผู้เป็นหัวหน้าสายตรวจในตำบลที่ตั้งอำเภอ “เก็บเรื่องไปทำแทนละครครับ”

“ผมพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว เห็นว่าคุณนี่แหละเหมาะสมที่สุด” นายอำเภอยก
เก้าอี้ให้นั่ง

“เพราะอะไรหรือครับ?” ผู้เขียนถาม

“เพราะผู้รับเหมารายนี้ อย่างที่คุณก็คงจะรู้ๆ อยู่แล้ว” นายอำเภอดบอย่างดัง
“ว่าแกเป็นอะไรกับท่าน.....”

ผู้เขียนสะดุ้งสุดตัว เขาเข้าใจแล้วซิ นายอำเภอบอกให้มาใส่หัวเข้าใจแล้ว

“ท่านเองก็คงทราบแล้วนะครับว่า ทำไมผมจึงถูกย้ายจากอำเภอเมืองมาอยู่ที่นี่” ผู้เขียน
พูดอย่างร้อนรน “ท่านเองก็เคยพูดกับผมว่า ท่านขอเงินเดือนให้ผม ๒ ชั้น แล้วกลับว่าปลัด
จังหวัดไม่ชอบคุณ คงจะได้ไม่ได้ออก..... หนนี้มิจะยิ่งซ้ำร้ายใหญ่หรือครับ”

“เอาเป็นว่าผมมอบให้คุณเป็นพนักงานสอบสวนในเรื่องนี้แล้วกัน” นายอำเภอตัดบท
“ผมสั่งไว้ในบันทึกของผู้กองนี้แล้วว่าคุณเป็นผู้รับผิดชอบคดี”

เสร็จกัน! ผู้เขียนได้แต่ปลง

เมื่อรับเรื่องมาวันนั้น บังเอิญผู้รับเหมามาที่อำเภอพอดี ผู้เขียนเลยตกกระไดพลอยโจน
รีบไปแจ้งข้อหาให้เขาทราบ พาเขามาพิมพ์ลายนิ้วมือที่โรงพัก เขายื่นขอประกันตัวเอง

ผู้เขียนเห็นว่า เขาควรจะหาผู้ประกันมาจะดีกว่าประกันตัวเอง มิฉะนั้นก็ต้อง
ถูกควบคุมตัวระหว่างสอบสวน เมื่อเสนอนายอำเภอไป นายอำเภอแหงกลับมาว่า ให้
ประกันตัวเองได้โดยอ้างว่า งานก่อสร้างจะได้ดำเนินไปโดยไม่หยุดชะงัก ดังนั้น ผู้รับเหมา
จึงได้ประกันตัวเองไป

ผู้เขียนสอบถามคำ ผู้ต้องหาๆ บอกว่าจะขอให้การชั้นศาล “ดี สั้น สะดวกดีไม่ต้อง
เขียนกันยืดยาว ขอขอบคุณครับ” ผู้เขียนว่าแก่ผู้ต้องหา

ผู้เขียนสอบถามคำพยานเสร็จแล้วก็เรียกหัวหน้าคนงานมาสอบถามโดยบอกว่า “ขณะทำ
การจับกุมไม่อยู่ในความครอบครองของคุณ คุณจะต้องตกเป็นจำเลยที่ ๒ แต่ถ้าคุณให้การเป็น
ประโยชน์แก่รูปคดี ผมก็จะยกคุณเป็นพยาน”

หัวหน้าคนงานตอบว่า “ผมไม่รู้เรื่องอะไรทั้งนั้น ผมไม่ใช่คนซื้อไม้ เงินที่ซื้อก็ไม่
ใช่เงินของผม เป็นของผู้รับเหมา เขาจะต้องรับผิดชอบสิ ปลัดจะมาเล่นงานอะไรกับผมล่ะ”

“คุณเป็นหัวหน้าคนงานควบคุมการก่อสร้างที่ว่าการอำเภอหลังใหม่นี้ทั้งหมด ใช่ไหม?
ผู้เขียนถาม

“ใช่ครับ”

“ผู้รับเหมาได้มอบหมายให้คุณดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการก่อสร้างทั้งหมด ใช่ไหม?”

“ใช่ครับ”

“คุณจ่ายเงินค่าจ้างให้คนงานเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ หรือรายเดือน?”

“ใครขอเบิก ผมก็จ่ายให้เขาไป ๓ วัน ๕ วัน ๓๐ วัน เอาแน่ไม่ได้”

“ผู้รับเหมามอบเงินไว้กับคุณไม่ใช่หรือ?”

“ครับ”

“เงินที่มอบไว้กับคุณนี้ นอกจากจะให้จ่ายเป็นค่าแรงแล้ว จ่ายอย่างอื่นอีกได้ไหม?”

“ผมจ่ายเป็นค่ากับข้าวให้คนงานกิน”

“นั่นคุณก็มีอำนาจที่จะใช้เงินซื้อของมาใช้ในงานก่อสร้างได้ ถูกไหม?”

“ถูกครับ”

“คุณเป็นคนสั่งซื้อทราย ปูนซีเมนต์ ตะปู เหล็กเส้น ทั้งหมดใช่ไหม?”

“ครับ ผมเป็นคนสั่งเองบ้าง บางอย่างผู้รับเหมาก็ก็นำมาให้ทางร้านเอามาส่งให้บ้าง”

“คุณเป็นช่างไม้ด้วย ใช่ไหม?”

“ครับ ผมเป็นทั้งช่างไม้ ช่างปูน”

“มีนา ผู้รับเหมาเขาถึงได้ใจมอบให้คุณคุมการก่อสร้างเอง คุณคิดหน้าไม้เองใช่ไหม?”

“ครับ ผมเป็นคนคิดเอง”

“เมื่อคิดคำนวณเสร็จแล้วว่าจะต้องใช้ไม้หน้าเท่านี้ นิ้ว จำนวนเท่านี้ คุณก็สั่งซื้อเองได้บ้างใช่ไหม?”

“ผมสั่งเองบ้าง ผู้รับเหมาสั่งเองบ้าง”

“ไม้ที่ส่งจากโรงเลื่อยปกติจะต้องมีใบนำส่งของใช่ไหม?”

“มีครับ”

“คุณตรวจรับไม้เสร็จแล้ว คุณต้องทำบัญชีไหม?”

“ทำสิครับ”

“ขอใบส่งไม้ทั้งหมดให้ผม แล้วกับบัญชีไม้ของคุณด้วย”

“ได้ครับ”

“เดี๋ยว”

“เดี๋ยวนี้ไม่ได้หรอกครับ ชักพรุ่งนี้ได้ไหมครับ”

“ลืมนะได้มีเวลาทำบัญชีไหมใช่ไหม?”

“โอ้ เปล่าหรอกครับ”

“ของมันมียุแล้ว เรื่องอะไรจะต้องรอไปถึงพรุ่งนี้?”

“ใบสั่งของบางอย่างก็อยู่ที่ผู้รับเท่านั้นครับ ไม่ได้อยู่ที่ผม”

“อ้อต้องการเฉพาะใบนำส่งไม่ทั้งหมดเท่านั้น”

“นั่นแหละครับ ใบนำส่งไม่บางรายการก็อยู่ที่ผู้รับเหมือนกัน”

“โกหก.....ไอ้.....” ผู้เขียนชักเกิดโมโห “ถือเป็นคนตรวจรับไม่ให้เอามาสร้าง
อาเภอที่นั่น เขาส่งไม่ทัน ใบสั่งของก็ต้องอยู่ตลอด”

“ไม่ทั้งหมดหรอกครับ บางทีผมไปจังหวัดผมก็มอบใบรับของให้ผู้รับเหมาเขาตรวจ”

“ตรวจแล้วก็ต้องมาเก็บตลอด”

“เขาเป็นคนจ่ายเงินครับ เขาก็ต้องเอาใบสั่งของไปเช็คกับต้นขั้ว”

“แหลม.....ฉลาดหลักแหลมมาก ไอ้เนยว (ชื่อหัวหน้าคนงาน) เดี่ยวพ่อก็ก๊สอบ
เป็นผู้ต้องหาซะเลยนี่”

ว ล ๑

ผู้เขียนไม่ได้ขู่เปล่า เพราะเมื่อส่งสำนวนไปยังอัยการจังหวัด อัยการสั่งสอบนายเนยว
เป็นผู้ต้องหาเพิ่มอีก ๓ คน เมื่อแจ้งข้อหาให้ทราบ หน้ันนายเนยวยอมให้การโดยดื้อว่ามีไม้เถื่อน
อยู่ในครอบครองจริง เมื่อคดีถึงศาล ศาลพิพากษาปรับเป็นเงินคนละเท่าไร ผู้เขียนก็จำไม่ได้
เสียแล้ว

คดีเล็กๆ เรื่องน้อยๆ ก็ไม่เห็นมีอะไรที่น่าสนใจนัก จริงไหม! ผู้เขียนเองก็
เสียใจที่ไม่อาจเขียนแฉรายละเอียดที่น่าสนใจได้ ด้วยเกรงว่าเรื่องเล็กมันจะกลายเป็น
เรื่องใหญ่ ขอภัยด้วย แต่ก็คิดว่าเข้้มมาแค้น เพื่อนๆ ก็คงจะเห็นไรพ้นแล้ว.

โดย “กันเอง”

อาสาข่มขืนเจริญแก่คนที่เห็นแต่โทษผู้อื่น คอยเพ่งโทษ (ผู้อื่น) เป็นนิสัย
เขาไกลจากธรรมเป็นทิสานอาสา

พุทธศาสนสุภาษิต

การไปศึกษาหรือดูงานในต่างประเทศของข้าราชการ

โดย

อุทัย หิรัญโต

กองวิชาการ กรมการปกครอง

๑) ความเบื้องต้น

กล่าวกันว่าระบบบริหารราชการที่ต้นเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ เพราะว่ารัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยกำลังความคิด สติปัญญา และความสามารถ ของข้าราชการในการดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุผล ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงถือกันว่า ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการทั้งหลายไม่ยิ่งหย่อนกว่าการดำเนินงานขององค์การธุรกิจ ซึ่งผลดังกล่าวก็มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบบริหารงานบุคคลของประเทศด้วย

การเร่งรัดพัฒนาประเทศจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระดมสรรพทรัพยากรภายในประเทศมาใช้ให้บังเกิดผลมากที่สุด แต่ก็เป็นที่ประจักษ์แจ้งว่าประเทศด้อยพัฒนานั้นย่อมจะขาดแคลนทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอยู่มาก หรือถ้าไม่ขาด ก็สามารถขุดค้นเอาทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้เต็มที่ เนื่องจากไม่มีบุคคลที่มีความรู้พอหรือมีเงินทุนพอที่จะดำเนินงานได้ การแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ ที่พบเห็นอยู่ทั่วไปก็คือ การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือไม่มีก็ประเทศที่พัฒนาแล้วยื่นมือให้ความช่วยเหลือโดยมีต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้นกล่าวได้ว่า นอกจากจะเป็นการเพิ่มทรัพยากรให้แก่ประเทศที่รับความช่วยเหลือแล้ว ยังมีลักษณะเป็นการช่วยขจัดอุปสรรคต่อการพัฒนาได้อีกทางหนึ่งด้วย

อนึ่ง โดยทั่วไปแล้ว การเร่งรัดพัฒนาประเทศนั้น กล่าวได้ว่ามีสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาใช้อยู่ ๒ ประการ คือ เงินกับวิชาการสาขาต่างๆ แม้ทั้งสองประการนี้โดยปกติแล้ว

รัฐบาลควรจะได้มาจากภายในประเทศ แต่กรณีของประเทศด้อยพัฒนาย่อมไม่มีประเทศไหนสามารถทำได้ ทั้งนี้ เพราะประเทศที่ยากจนคนแค่น้อยอยู่แล้ว ส่วนในด้านวิชาการก็ไม่ก้าวหน้าพอ เนื่องจากประชากรของชาติขาดการศึกษาค้นคว้า ขาดสถาบันการศึกษาระดับสูง วิชาการความรู้ต่างๆ จึงอยู่ในวงแคบไม่กว้างขวาง การสร้างความรู้ขึ้นมาจำเป็นต้องลงทุนลงแรงในการศึกษาค้นคว้า ทดลองระดับสูง ประเทศที่ไม่มีความเจริญเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ย่อมยากที่จะสร้างความรู้และวิทยาการขึ้นมาได้ ปัญหาการขาดแคลนบุคคลที่มีความรู้ไม่ว่าในวงราชการหรือธุรกิจเป็นปัญหาใหญ่อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดาประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาการขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญงานอยู่มาก แม้ว่าการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการจะมีการกำหนดคุณสมบัติไว้สูงพอสมควรแล้วก็ตาม กล่าวคือ ถ้าเป็นข้าราชการชั้นตรีอย่างน้อยจะต้องมีคุณสมบัติอนุปริญญาหรือเทียบเท่า แต่ที่แทบกล่าวได้ว่าวิชาความรู้ที่ร่ำเรียนมานั้นยังไม่เข้าขั้นหรือมีมาตรฐานสูงพอ นอกจากนี้ ปัญหาข้าราชการขาดความสามารถในการจัดการก็เป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากเราพึ่งพิงบุคคลภายนอกมาพิจารณาหลักสูตรในวิชาชีพกันเมื่อไม่นานมานี้เอง ประสิทธิภาพและความรู้ความชำนาญในการจัดการและบริหารงานจึงมีน้อย

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันนี้พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีการร่วมมือเพื่อฟื้นฟูและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น ประเทศที่เจริญพัฒนามากก็ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ยากจน ทั้งในด้านให้กู้ยืมเงิน ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือ ให้วัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ตลอดจนให้ทุนการศึกษาและดูงานแก่ข้าราชการ เพื่อจักได้นำความรู้ วิชาการต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ รัฐบาลไทยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านนี้เป็นอันมาก แต่ก็เป็นทวิภาคย์วิจารณ์กันทั่วไปว่า แม้รัฐบาลจะมีโครงการจัดส่งข้าราชการไปศึกษาและอบรมดูงานในต่างประเทศ แต่เมื่อบุคคลนั้นกลับมาแล้วก็ถูกบรรจุในตำแหน่งอันไม่เหมาะสม อันเป็นเหตุให้ขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางเทคนิคและบริหารไป หรือรัฐบาลมิได้มีมาตรการใดที่จะกลั่นกรองในการคัดเลือกหรือใช้งานข้าราชการผู้รับทุนให้คุ้มค่า ดังนั้น เป็นต้น

ผู้เขียนจึงหยิบยกเรื่องนี้มาศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทราบว่า รัฐบาลได้วางกฎเกณฑ์ควบคุมข้าราชการผู้รับทุน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความสามารถจากข้าราชการผู้นั้นมา

ใช้เป็นประโยชน์อย่างไร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐบาลมีมาตรการอะไรบ้างที่จะใช้ข้าราชการ
ผู้รับทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะได้พิจารณาคึกษาเป็นลำดับต่อไป

๒) แหล่งที่มาของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียดต่อไป สมควรจะได้รู้ถึงแหล่งที่มาของความช่วยเหลือ
จากต่างประเทศเสียก่อนเล็กน้อย ข้าราชการที่ได้รับทุนการศึกษาดังกล่าวอย่างไร มีประเทศ
ไหนให้ทุนอะไรบ้าง โดยปกติแล้วความช่วยเหลือจากต่างประเทศจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีการลงนาม
ในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างรัฐบาล หรือองค์การที่ให้
ความช่วยเหลือ ซึ่งจะขอสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งที่มาของความช่วยเหลือแต่ละแห่งไว้พอเป็น
สังเขปดังนี้

ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ

ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศนี้ จำแนกออกได้เป็นดังนี้ คือ

๑. องค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติ
ภายใต้หน่วยงานใหญ่ ๆ สองหน่วย คือ กองเงินทุนพิเศษ และโครงการขยายความช่วยเหลือ
ทางวิชาการ อันประกอบด้วยองค์การย่อย ๆ อีก ๓๐ องค์การ คือ องค์การอาหารและเกษตร
องค์การแรงงานระหว่างประเทศ องค์การบินพลเรือนระหว่างประเทศ องค์การอนามัยโลก
องค์การอุดมศึกษาแห่งโลก ทบวงการปรมาณูระหว่างประเทศเพื่อสันติ สหภาพโทรคมนาคม
ระหว่างประเทศ องค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กองทุนยามฉุกเฉินสำหรับเด็ก
ระหว่างประเทศ และสหภาพสากลไปรษณีย์

ปริมาณของความช่วยเหลือจาก องค์การ สหประชาชาติขึ้นอยู่กับปริมาณค่าบำรุงที่
ประเทศสมาชิกจ่ายให้เป็นปี ๆ ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากองค์การสห
ประชาชาติประมาณปีละหนึ่งล้านเหรียญ

๒. องค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ มีองค์การ ส.ป.อ. ซึ่งมีวัตถุประสงค์หนักไปใน
ด้านส่งเสริมกำลังทหาร และความมั่นคงทางการเมือง จึงให้ความช่วยเหลือในด้านพัฒนา
เศรษฐกิจและวิชาการเพียงเล็กน้อย ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ประเทศไทยได้รับ ได้แก่ทุน
การศึกษาวิจัย ซึ่งมอบให้แก่ นักศึกษาและข้าราชการไปศึกษาวิจัยในประเทศภาคีสมาชิก

(ยังมีต่อ)

นักเรียนไทยกับการศึกษาของเขาในชมพูทวีป

เฉลิม สิงหกุล

ระบบการศึกษาของประเทศอินเดียนั้นก็คงคล้ายคลึงกับระบบการศึกษาทั่วไปในโลก มีทั้งภาคบังคับและไม่บังคับ ผู้มีอายุระหว่าง ๖ ถึง ๑๔ ขวบ ต้องเรียนหนังสืออย่างน้อยก็ให้อ่านออกเขียนได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ยังใช้ลายหัวแม่มือแทนลายเขียน เพราะความไม่รู้หนังสืออ่านมิออกเขียนมิได้เลยก็มีมาก เพราะอินเดียเป็นประเทศใหญ่ ประชาชนพลเมืองหนาแน่น แม้ในภูมิภาคที่แห้งแล้งกันดาร เช่น รัฐพิหาร (Bihar) ซึ่งประสบกับความอดอยากแห้งแล้งตลอดมา หรือในเทือกเขาหิมาลัย (Himalajal) ที่มีอากาศหนาวเย็น ไม่ได้ขุดสันเขื่อนตลอดปี ไม่นึกว่าจะมีคนอยู่หรือไม่น่าจะมีคนอยู่ ก็เห็นมีบ้านช่องเรียงรายไปหมด การที่จะบังคับให้เด็กในวัยนี้ทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศต้องเรียนหนังสือ จึงกระทำได้ยากและหลงหูหลงตาไปบ้าง บางแห่งก็สุดวิสัยที่จะบังคับไปถึงก็ยกเว้นไม่บังคับ จะทำให้คนหนุ่มนั้นเป็นพวกนอกกฎหมายกันไปหมด

ระบบการศึกษาในประเทศอินเดียนั้นแรกเริ่มเดิมทีอังกฤษเป็นผู้วางไว้โดยแบ่งชั้นออกเป็นชั้นถึง ๓๐ ชั้น คือ ชั้น ๑ ถึงชั้น ๓๐ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ๓๐ เรียกว่าสำเร็จ High School ต่อจากนั้น นักเรียนมีสิทธิที่จะเลือกเรียนในชั้น Intermediate สาขาต่างๆ เป็นต้นว่า Inter. Sciences (ISc.), Inter. Art (I.A.), Inter. Commerce (I.C.) หลักสูตร ๒ ปี แล้วก็เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาแขนงวิชาต่างๆ ทั้ง Art และ Science ซึ่งตามปกติใช้เวลา ๒ ปี เว้นแต่บางสาขาวิชา เช่น การเกษตร การแพทย์ วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยอาจ

กำหนดเวลาแตกต่างกันไปบ้างตามความเห็นชอบ ๓ ปี หรือ ๔ ปีบ้าง การสอบได้ในระดับ High School และ Intermediate ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การศึกษาของรัฐแต่ละรัฐ อินเดียได้ใช้ระบบนี้ มาตลอดเวลาที่อังกฤษปกครอง ทุกวันนี้ก็ยังมิเหลือใช้อยู่ในบางรัฐ เป็นต้นว่า Uttar Pradesh และ Bombay ฯลฯ เป็นต้น

ภายหลังจากที่ได้รับเอกราชเมื่อ ๒๐ ปีเศษมานี้ ทางการรัฐบาลอินเดียจึงได้เปลี่ยนระบบการศึกษาใหม่ และประกาศใช้ภาษาฮินดีเป็นภาษาเอก เป็นการประกาศเอกราชทางการศึกษาและภาษา แต่ชนอินเดียยังมีความรู้สึกกันว่าใครผู้ใดที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษมักจะถูกดูหมิ่นว่าเป็นชนชั้นต่ำ ภาษาอังกฤษจึงยังเป็นภาษาที่ใช้สอนและนิยมพูดกันทั้งในสถานศึกษาและที่ทำการของรัฐบาล ตลอดจนวงการเอกชนทั่วไปทุกชั้น แม้เด็กเล็ก ๆ ตัวกะเป๋ยก็ถูกสอนปรกมอมแมม ถือธงหรือกระจาดเปล่าเร่อยู่หน้าตลาดเพื่อคอยติดตามคนไปจ่ายตลาดหวังรางวัล เช่นที่ Safdarjung Market ก็แนะนำตัวเองง่าย ๆ ว่า "This is coolie, Sahab" (ดีสซัสกูลี ซาบ ไม่ใช่ดีส อีค กูลี ซาบ) คนไทยที่กล้าพูดภาษาอังกฤษผิด ๆ ไปก่อน ไม่ต้องกลัวว่าจะพูดไม่ได้ พวกนี้จะสอนตนเองโดยอัตโนมัติ

แต่อย่างไรก็ตาม พันภูมิประเทศและวัฒนธรรม ตลอดจนความเจริญในประเทศอินเดีย นั้นแตกต่างกันไปตามสภาพ ทำให้สมมุติวิแบ่งการปกครองออกเป็นรัฐ ๑๗ รัฐ ขึ้นต่อรัฐบาลกลางที่เดลี เมื่อแต่ละรัฐมีวัฒนธรรมและสภาพทางภูมิศาสตร์ผิดแผกแตกต่างกันเช่นนั้น การที่รัฐบาลกลางที่เดลีจะจัดการศึกษาให้แก่รัฐทุกรัฐในแนวเดียวกันทุกระดับ จึงกระทำมิได้ ฉะนั้นระดับการศึกษาขั้นต้น รัฐบาลกลางจึงได้มอบให้รัฐต่าง ๆ มีโอกาสและมีอิสระในการพิจารณาจัดการศึกษาตามความเหมาะสมแห่งภาวะและความเป็นอยู่ของพลเมืองในท้องถิ่น อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระจายความเป็นเอกราชทางการศึกษาออกไปก็ว่าได้

เมื่อได้พิจารณาและประมวลระดับการศึกษาของอินเดียใหม่แล้ว ก็ไม่ค่อยจะมีผลในการเปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะมีระดับดังนี้

๑. Integrated Elementary (Basic) Education เป็นการศึกษาขั้นต้น ใช้เวลาศึกษา ๗ ปี
๒. Secondary Education เป็นการศึกษาชั้นกลางหรือมัธยมศึกษา ใช้เวลาศึกษา ๓ ปี

๓. University Education เป็นการศึกษาชั้นปริญญา ซึ่งใช้เวลาศึกษา ๓ ปี สำหรับปริญญาตรี

รวมเวลาการศึกษาทั้งสิ้นตั้งแต่แรกเริ่มถึงระดับปริญญาตรีใช้เวลาศึกษาตามปกติ ๑๔ ปี เช่นเดียวกัน และการศึกษา ๓ ระดับที่วานี้ยังเรียกว่าชั้น ๑ ถึงชั้น ๔ สำหรับระดับต้น ๔ ปี และชั้น ๔ ถึงชั้น ๑๑ สำหรับระดับกลาง ๓ ปี และอีก ๓ ปีในระดับปริญญาตรี ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

ผู้ปกครองคนไทยเราประสงค์จะส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในชั้นใดระดับใดได้ดังนี้

๑. จบ มศ. ๓ หรือ ม. ๖ เทียบให้ชั้น ๓๐ ต่อได้ในชั้น ๓๑ อันเป็นชั้นสุดท้ายอีก ๒ ปี แล้วต่อมหาวิทยาลัยปีที่ ๑ ในหลักสูตรปริญญาตรี

๒. แต่ถ้าไม่ประสงค์จะศึกษาในชั้นที่ ๓๑ ก็อาจศึกษาต่อในชั้น Pre - University หลักสูตร ๑ ปี ซึ่งมีการสอนในมหาวิทยาลัยบางแห่ง เช่นที่ Punjab University, Aligarh Muslim University

๓. จบ มศ. ๕ หรือมัธยมปีที่ ๘ หรือประโยคเตรียมอุดมศึกษา ก็อาจศึกษาต่อในชั้นปีที่ ๑ ชั้นปริญญาตรีได้

ผู้มีความอย่างอื่น เช่น ประโยคอาชีวศึกษา ทางสถานศึกษาอาจพิจารณาจัดระดับชั้นให้ตามความเหมาะสมและหลักสูตร

การศึกษาต่อในชั้นและระดับที่วานี้ ปัญหาแรกสำหรับนักเรียนไทย ก็คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งนักเรียนไทยทุกคนทุกชั้นและทุกระดับจะต้องเผชิญ ความไม่รู้หรืออ่อนภาษาอังกฤษเป็นขวากหนามอันสำคัญอันดับแรกที่ทำให้นักเรียนไทยศึกษาต่อให้สำเร็จตามกำหนดเวลาได้ยาก วิธีการที่จะให้การศึกษามีผลและไม่เบื้อหนายในการเล่าเรียน ก็คือ ยอมลดชั้นลงไปตามเห็นชอบของสถานศึกษาแล้วค่อยๆ ได้เต้าขึ้นไปอีก เช่น ผู้สำเร็จ มศ. ๓ หรือมัธยมปีที่ ๖ ซึ่งเทียบได้เท่าชั้น ๓๐ ก็ควรจะเข้าเท่าในชั้น ๓๐ หรืออาจจะต่ำกว่านั้นไปก่อน มิฉะนั้น ก็จะต้องใช้เวลาพิเศษฝึกฝนภาษาอังกฤษอย่างหนัก ขนาดเข้าสมัครเรียนร่วมชั้นกับนักเรียนอนุบาล ซึ่งมีผู้กระทำให้มาแล้วปรากฏว่าได้ผลดีเยี่ยม

สถานศึกษาต่าง ๆ นี้ คงมีทั้งที่รัฐบาล โภชน เป็นเจ้าของเช่นเดียวกับเมืองไทย หรือ
ที่อื่นทั่วไป และคงจะมีวัตถุประสงค์ (อันแท้จริง) เพื่อการศึกษาหรือวิทยาการมากกว่าเพื่อการค้า
หรือการอื่น ค่าเล่าเรียนถูก อัตราค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ถูกเรียกเก็บก็เหมาะสมและมีใบเสร็จรับเงิน
ถูกต้องตามกฎหมาย ครูบาอาจารย์ได้รับเงินเดือนน้อยพอยังชีพ ไม่โหดโผนและโหม่งกัน
ชนิดทุ้มเท้งจ่อแก่วจเงินและอากาศ

รัฐบาลกลางได้ให้ความร่วมมือในด้านอุปกรณ์การศึกษาและกำหนดนโยบายการศึกษา
ตลอดจนอำนวยความสะดวกสำหรับการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
รัฐบาลกลางตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า University Grants Commission มีอำนาจ
และหน้าที่ตรวจสอบระดับการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาจัดสรร
งบประมาณช่วยเหลือ แต่ก็มีมหาวิทยาลัยบางแห่งที่สำคัญและรัฐบาลกลางยื่นมือเข้าดำเนินการ
และจัดการศึกษาเองโดยตรง ตามที่รัฐสภาจะได้มอบหมายให้โดยการตราเป็นกฎหมาย เช่น
Alligarh, Banaras, Delhi, Vira Bharati University

การศึกษาระดับสูงขึ้นมหาวิทยาลัยของประเทศอินเดียนี้ รัฐบาลอินเดียได้ถือว่ามหา
วิทยาลัยซึ่งมีอยู่ขณะนี้ ๖๘ แห่ง มี college รวมด้วยกันทั้งสิ้นประมาณ ๓,๕๐๐ college มีศักดิ์
และสิทธิทัดเทียมกัน ทั้งมหาวิทยาลัยหลายแห่งก็เป็นที่ยอมรับนับถือจากนานาประเทศว่าได้ระดับ
และมาตรฐานแล้ว แต่ทางการอินเดียก็ยังต้องการที่จะยกระดับการศึกษาระดับสูงยิ่งขึ้น
โดยให้ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ชาวต่างประเทศจากองค์การต่าง ๆ ช่วยเหลือ
เป็นต้นว่า UNESCO, BRITISH COUNCIL, USAID การช่วยเหลือต่าง ๆ ในด้านการศึกษา
จากวงการและองค์การต่างประเทศ ซึ่งทางการอินเดียได้รับส่วนมากเป็นวิชาในด้านเทคนิค เช่น
การเกษตร ซึ่งมีกองทุนจากสหรัฐสนับสนุนและก่อตั้งสถานศึกษา เพื่อให้อินเดียสามารถผลิต
เกษตรกรออกมาแก้ไขปัญหาการขาดแคลนในด้านอาหาร ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่รัฐบาลอินเดีย
และชนชาวชมพูทวีปกำลังเผชิญอยู่

การศึกษาตามแผนจัดการศึกษาใหม่ซึ่งมีระดับ ๓ ระดับดังกล่าวนี้ แต่ละระดับมี
สถานศึกษามากมายหลายแห่งกระจายกันอยู่ทั่วชมพูทวีป ยังหาเพียงพอกับประชาชนหรือจำนวน
ผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาระดับต่าง ๆ ไม่ โรงเรียนทุกโรงเรียน มหาวิทยาลัยทุกแห่งมีนักเรียนและ

นักศึกษาเต็ม ปัญหาในด้านสถานศึกษาจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทางการอินเดียวางโครงการและนโยบายในการดำเนินการ โดยเร่งรัดควบคุมกันไปกับโครงการอื่นที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการพัฒนาชนบทวิปอันไพศาล อาคารโรงเรียน, College จึงมีจำนวนทวีขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ตลอดมาและตลอดไป ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญามีจำนวนสูงเกินกว่าตำแหน่งและอัตราเงินเดือนที่จะบรรจุทั้งในวงการรัฐกิจและธุรกิจ อัตราเงินเดือนของผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีมีระดับต่ำอย่างน่าใจหาย ผู้ที่ยังส่งวนศกัศคีรีและเกียรติศกัศคีรีแห่งปริญญาของตนอยู่ก็ยังคงศึกษาในชั้นปริญญาต่อไป ซึ่งในอนาคตอาจจะมีปัญหาอีกหลายปัญหาตามมาให้ทางการอินเดียขบคิดสำหรับการศึกษาระดับนี้ก็ได้

การศึกษาระดับต่ำกว่าชั้น ๓ ได้แก่ชั้นอนุบาลสำหรับเด็กผู้มียุยังไม่ถึง ๖ ขวบ คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง ๓-๕ ขวบ ก็คงมีเช่นเดียวกัน โรงเรียนระดับนี้มีอยู่ทั่วไปตามเมืองใหญ่ ๆ และสำคัญโดยเฉพาะที่เดลีมีมากมายหลายแห่ง รวมทั้งหมดทั่วประเทศอินเดียมีประมาณ ๒,๕๐๐ แห่ง มีนักเรียนประมาณ ๒ แสนคน มีครูประมาณ ๘ พันคน สอนด้วยภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ลักษณะอาคารสถานศึกษาชั้นอนุบาลนั้นก็เหมือนบ้านอาศัยสวย ๆ ทั่วไป แต่ละแห่งติดป้ายขนาดใหญ่ทั้งภาษาอังกฤษและฮินดีไว้ให้เห็น เป็นบางประเทศก็โดนภาษีป้ายขนาดเล็ก โรงเรียนระดับนี้บางแห่งก็มีเด็กนักเรียนมาก บางแห่งก็มีเพียงราว ๆ ๓๐-๔๐ คน สุดแต่ที่ไหนจะมีความคิดเต็มยิ่งหย่อนกว่ากัน มีอุปกรณ์การสอน การกีฬา พอเพียงที่จะให้เด็กเกรียวกราวได้นอกจากนั้น ยังจัดรับส่งอีกด้วย เป็นรถจักรยาน ๓ ล้อต่อเป็นตู้เล็ก ๆ ให้เด็กเข้าไปขังตัวเองไว้ได้ราว ๘ คน สารถีขับไปตามถนนนำกลั้วอันตราย โรงเรียนระดับนี้จะไม่มีการปกครองคนไทย คนไหนยินยอม หรือกลัวส่งไปศึกษา เพราะวัยขนาดนั้นยังเป็นวัยที่น่ารักและหลงใหลของพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ บ้า น้า อา ฯลฯ เว้นแต่บุตรหลานของชาวไทยเราที่พำนักอยู่ในประเทศอินเดียเท่านั้น จึงจะมีโอกาสได้เข้าโรงเรียนระดับนี้

ถ้าผู้ปกครองผู้ใดตัดอกตัดใจได้ ประสงค์จะส่งบุตรหลานของตนออกไปศึกษาในระดับนี้ โดยฝากเข้าอยู่ในความดูแลของ ก.พ. แล้วให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนไทยคอยให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ๆ ของท่านก็เชิญได้เลยครับ.....

ปัญหา: เบียบัตรทดแทนพลเรือน

ตอบโดย

สมศักดิ์ เจริญกุล บุคลากรเอก กองระเบียบข้าราชการ
สายบัว พุ่มแดง เลขานุการ สำนักงาน ก.พ.
อาลัย อังคะวณิช วิทยากรโท กองระเบียบข้าราชการ
ฤทธิ รักษาราชการ หัวหน้าแผนกระเบียบ กองระเบียบข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาระเบียบข้าราชการ-
พลเรือน โปรดส่งไปที่ “บรรณาธิการวารสารข้าราชการ” และ
ระบุด้วยว่าให้ตอบในวารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์

ปัญหาพิเศษ

๕๓๐. ถาม ในกรณีที่อธิบดีไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว อีกทั้งรองอธิบดีก็ไม่อยู่ จะตั้งนักวิชาการ (ชั้นพิเศษ) ผู้อำนวยการส่วน หรือผู้อำนวยการกอง รักษาราชการแทนอธิบดีได้หรือไม่

ตอบ จะตั้งนักวิชาการ (ชั้นพิเศษ) ผู้อำนวยการส่วน หรือผู้อำนวยการกอง รักษาราชการแทนอธิบดีไม่ได้ (มติ ก.ร.ม. ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ ก.ร.ม. ที่ สร. ๐๔๐๓/๔๗ ล.ว. ๔ ม.ก. ๒๕๑๐)

๕๓๑ ถาม ผู้มีวุฒิปริญญา Bachelor of Science in Agriculture จาก Araneta University สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประสงค์จะจ้างเข้าทำงาน จะควรได้รับอัตราเงินเดือนเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้น อันตัม และขั้นใด

ตอบ ผู้มีคุณวุฒิดังกล่าว อาจจ้างในอัตราค่าจ้างเทียบได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นตรี อันตัม ๓ ขั้น ๙๐๐ บาท (มติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๕๐๗/๑๓๗๘๘ ล.ว. ๘ มี.ก. ๒๕๑๐ ถึง กรมชลประทาน)

๕๓๒. ถาม ข้าราชการครูภูมิเดิม ป.ม. ได้รับปริญญาโททางการศึกษาจาก Central Philippine University และ Certificate of Merit จาก Visayan Central College สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เพิ่มขึ้น จะควรบรรจุให้ได้รับอัตราเงินเดือนในชั้น อันดับ และขั้นใด

ตอบ ผู้มีคุณวุฒิดังกล่าว อาจบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งซึ่งใช้วิชาดังกล่าวได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๓ ขั้น ๓,๔๐๐ บาท (มติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๘๐๗/๑๔๐๘๕ ถ.ว. ๑๓ มี.ก. ๒๕๑๐ ถึงกระทรวงศึกษาธิการ)

ปัญหาสมาชิก

ตอบคุณสำออง ฟินิจการ

๑. ถาม ข้าราชการผู้หนึ่งได้รับทุนโคลัมโบฯ ให้ลาไปศึกษาต่อต่างประเทศมีกำหนด ๓ ปี ได้เดินทางออกจากประเทศไทยไปเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๐๘ ในปี ๒๕๓๐ ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ชั้นต้นไม่ได้ขอมายังกรมเจ้าสังกัด เพราะได้ติดต่อมายังกรมแล้ว เจ้าหน้าที่ทางกรมบางคนก็บอกว่าเลื่อนได้ บางคนก็ว่าเลื่อนไม่ได้ ผลสุดท้ายเลยไม่ได้ขอม่า สำหรับผมมีความเห็นว่า ข้าราชการผู้นั้นเลื่อนเงินเดือนให้ไม่ได้ เนื่องจากมีฐานะเป็นข้าราชการลา ตามข้อ ๔ (๖) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๘ (พ.ศ. ๒๕๐๔) คือ ในรอบปีที่แล้วมามีวันลาไปศึกษาต่อถึง ๓๗๗ วัน ผมจึงอยากจะขอทราบว่าคุณเห็นของผมถูกต้องหรือไม่ และถ้าหากข้าราชการผู้นั้นมีความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษควรได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งเลื่อนให้ ๓ ขั้น จะได้หรือไม่

ตอบ ความเห็นตอนแรกถูกต้อง แต่ความเห็นตอนหลังที่ว่าหากมีความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษควรได้รับการพิจารณาเลื่อน ๒ ขั้น ผู้บังคับบัญชาจะสั่งเลื่อนให้ ๓ ขั้น ในบึงบประมาณ ๒๕๓๐ นั้น น่าจะยังคงคลาดเคลื่อน เพราะการจะทำอย่างนั้นได้ ตามกฎ ก.พ. ๒๗๘ ข้อ ๓๔ จะต้องปรากฏว่า “ในปีก่อน (๓ ต.ค. ๐๘-๓๐ ก.ย. ๐๘) ผู้นั้นได้รับบรรจุเข้ารับราชการหรือเลื่อนชั้นหรือเลื่อนเงินเดือน แล้วแต่กรณี ตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป” แต่สำหรับกรณีนี้ ปรากฏว่าผู้นั้นเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศตั้งแต่ ๕ ม.ค. ๐๘ จึงมีเวลาราชการในปีก่อน คือ ตั้งแต่ ๓ ต.ค. ๐๘-๕ ม.ค. ๐๘ ไม่ถึงหกเดือน ผู้บังคับบัญชาย่อมจะสั่งเลื่อน ๓ ขั้นเองไม่ได้ ต้องขออนุมัติ ก.พ. ตามนัยข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ๒๗๘ เป็นพิเศษเฉพาะราย

๒. ถาม ข้าราชการผู้นี้ได้สำเร็จการศึกษาและได้เดินทางกลับถึงประเทศไทยแล้ว และได้เข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๐ จะเลื่อนเงินเดือนให้ในปี ๒๕๓๑ หรือไม่ เพราะในรอบปีที่แล้วมีวันลาศึกษาต่อถึง ๓๘๒ วัน ความเข้าใจของผมเข้าใจว่าไม่ได้อีกเช่นเดียวกัน แต่ข้าราชการผู้นี้เข้าใจว่าเลื่อนได้

ตอบ เลื่อนไม่ได้เช่นกัน ทั้งจะพิจารณาตามข้อ ๓๔ ก็ไม่ได้ เพราะในปีก่อนผู้นี้ไม่ได้เลื่อนเงินเดือน ทั้งนี้ เว้นแต่จะขออนุมัติ ก.พ. ตามนัยข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ๒๗๘ เป็นพิเศษเฉพาะราย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๗๐

๑. ถาม สมมติว่า นาย ก. เป็นอนุศาสนาจารย์ประจำเรือนจำ สังกัดกรมราชทัณฑ์ โดยสอบคัดเลือกตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๐ ต่อมาสอบวุฒิครู พ.ม. ได้ จะขอปรับเงินเดือนตามวุฒิได้หรือไม่ เพราะเหตุใด?

ตอบ ไม่ได้ เว้นแต่จะขออนุมัติ ก.พ. ให้ตำแหน่งที่ นาย ก. ครองอยู่เป็นตำแหน่งที่ใช้วุฒิ พ.ม.

๒. ถาม ตามกฎ ก.พ. ที่ว่าด้วยตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงศึกษาธิการว่าเป็นตำแหน่งครู ในกฎ ก.พ. นั้นตำแหน่งอนุศาสนาจารย์ เป็นตำแหน่งครูด้วย แต่กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ไม่มีกฎ ก.พ. กำหนดไว้ แต่โดยลักษณะของงานในหน้าที่แล้วเหมือนกัน โดยนัยนี้ จะถือว่า อนุศาสนาจารย์ กรมราชทัณฑ์ เป็นตำแหน่งครู เพื่อขอปรับเงินเดือนตามวุฒิ ตามกฎ ก.พ. ที่ ๔๘๒ ได้หรือไม่

ตอบ ในกฎ ก.พ. ดังกล่าวไม่ได้กำหนดตำแหน่งอนุศาสนาจารย์เป็นตำแหน่งครู คงมีแต่พระราชกฤษฎีกากำหนดผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนบางตำแหน่งในกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๐๘ และก็ไม่ปรากฏว่าได้กำหนดตำแหน่งอนุศาสนาจารย์เป็นข้าราชการครูด้วย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๐๒

ถาม บัญชีว่านาย ก.เคยเป็นข้าราชการแล้ว ขอลาออกจากราชการเพื่อเข้ารับบำนาญโดยเหตุทุพพลภาพ แต่ขณะนี้ มีความประสงค์จะเข้ารับราชการโดยการสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกก็ตามจะมีสิทธิเข้ารับราชการได้หรือไม่ เมื่อสอบได้ และถ้าเข้ารับราชการไม่ได้เพราะเหตุไร กรุณาแจ้งให้ทราบและขอได้โปรดอ้างหลักฐานด้วยเพื่อสะดวกในการหาระเบียบและคำสั่งนั้น ๆ

ตอบ มีมติ ก.พ. ตามหนังสือที่ น.ร. ๓๕๕/๒๔๗๗ ล.ร. ๗ ม.ค. ๒๔๗๗ ว่าผู้ที่ออกจากราชการฐานทุพพลภาพไปแล้ว หากควรที่จะพิจารณาให้กลับเข้ารับราชการอีกไม่

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๓

ถาม ผู้อำนวยความสะดวกมีส่วนอำนาจให้หัวหน้ากองในส่วนนั้น ลาภกิจหรือลาป่วยได้หรือไม่ ตามตารางหมายเลข ๓ แห่งระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ก็ไม่ปรากฏอำนาจของผู้อำนวยความสะดวกในการอนุญาตให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาลาได้แต่อย่างไร

ตอบ ตามมาตรา ๒๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ เพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกมีส่วนอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับอธิบดี ดังนั้น ผู้อำนวยความสะดวกจึงมีส่วนอำนาจให้หัวหน้ากองภายในส่วนนั้นลาได้เช่นเดียวกับอธิบดี

ตอบสมาชิกเลขที่ ๗๒๔

๑. ถาม วรรคท้ายของมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ บัญญัติว่า “ส่วนตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น จะได้มีกฎ ก.พ. กำหนดเทียบเคียงตำแหน่งที่กล่าวมาแล้ว ตำแหน่งใดเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ให้กำหนดในกฎ ก.พ. ด้วย” คำว่า “ส่วนราชการ” ในที่นี้หมายถึงส่วนภูมิภาคด้วยหรือไม่

ตอบ ส่วนราชการ ในที่นี้หมายถึงส่วนราชการที่ได้แบ่งไว้โดยถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคก็ตาม

๒. ถาม ถ้าหมายถึงส่วนภูมิภาคด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ควรเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการด้วยหรือไม่

ตอบ ในส่วนราชการหนึ่งจะมีผู้บังคับบัญชาส่วนราชการได้เพียงตำแหน่งเดียว เช่น ในกระทรวงหนึ่งก็มีตำแหน่งปลัดกระทรวงเพียงตำแหน่งเดียว หรือในจังหวัดหนึ่งก็มีตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการจังหวัดเพียงตำแหน่งเดียว การที่จะกำหนดให้ตำแหน่งใดเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาไว้ในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน นั้น หมายถึงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ หรือหัวหน้าส่วนราชการนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งในส่วนราชการเดียวจะมีตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการเกินกว่า ๑ ตำแหน่งไม่ได้ เช่น ในกรมหนึ่ง ๆ จะมีตำแหน่งอธิบดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการ (กรม) เกินกว่า ๑ ตำแหน่งไม่ได้ ถ้ากรมนั้นมีราชการมากและมีรองอธิบดี รองอธิบดีก็เป็นผู้บังคับบัญชา ผู้ว่าราชการในกรมนั้น แต่มิได้เป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการ (กรม) ด้วยเหตุผลดังกล่าว รองผู้ว่าราชการจังหวัด จึงมิใช่เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการหรือหัวหน้าส่วนราชการ เพราะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการแล้ว ฉะนั้น ในกฎ ก.พ. จึงมิได้กำหนดให้ตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ

๓. ถาม ตามระเบียบการลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศของข้าราชการที่ว่าจะต้องเป็นข้าราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปีนั้น ระยะเวลา ๑ ปีนั้น เป็นการนับอายุราชการทั้งหมดของข้าราชการผู้นั้น หรือนับเฉพาะการเป็นข้าราชการชั้นหนึ่ง ๆ เช่น นาย ก. เป็นข้าราชการชั้นจตุรา มา ๓ ปีแล้วสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการชั้นตรีได้ และเป็นชั้นตรีมา ๖ เดือน จะมีสิทธิลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ตามระเบียบดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ ข้าราชการที่พึงได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชาเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศ ต้องมีวันราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ตามอุทธรณ์ที่ยกมามีสิทธิลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศได้

๔. ถาม ไบสมักร กระดาษคำตอบ ของผู้สมัครสอบแข่งขันสอบคัดเลือก จะทำลายได้เพียงใดหรือไม่

ตอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๐๖ ข้อ ๓๒ ได้กำหนดระยะเวลาเก็บรักษาเอกสารเรื่องที่ถูกจัดเสร็จแล้วไว้ดังนี้ หนังสือตามปกติให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี เว้นแต่เรื่องที่เก็บไว้ก็ไม่มีประโยชน์เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ จะไม่ถึง ๓๐ ปีก็ได้ สำหรับไบสมักร และกระดาษนั้น ถ้าได้ประกาศผลการสอบครั้งใหม่เรียบร้อยแล้ว และพิจารณาเห็นว่าจะเก็บไว้ก็ไม่มีประโยชน์จะดำเนินการทำลายเสียก็ได้ □

โบราณว่าถ้าเรากินข้าวร้อน
ควรและเริ่มไปก่อนค่อยผ่อนผัน
ถ้าหักไหมจอกินด้วยเร็วพลัน
ลื่นกับพื้นในปากจักอันตราย
เปรียบพุดกับคนโกรธพิโรธหนัก
ต้องรู้จักปรุงปรับขยับขยาย
ให้ความโกรธโทษร้อนค่อยผ่อนคลาย
จึงภิปรายต่อไปได้ผลเอย

ศึกษาภษิต

ปัญหาคลัง

ตอบโดย

วิเชียร ไม้เรือง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ
สนิท เกษะศิริ เลขานุการกรม
เฉลิมชัย วสันต์ นิตกรเอก
วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๗ กองเงินเดือน

กรมบัญชีกลาง

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาคลัง โปรดส่งไปที่
“บรรณาธิการวารสารข้าราชการ” และระบุด้วยว่าให้ตอบใน
วารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์

ปัญหาสมาชิก

ตอบคุณอุไร กองพันธุ์

ถาม ตามประกาศของกระทรวงการคลัง ให้ท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นท้องที่
ทุรกันดาร และโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ได้ออกระเบียบไว้ให้จ่ายเงินเบี้ยกันดารเพิ่มให้แก่
ข้าราชการที่รับราชการอยู่ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสิทธิรับเบี้ยกันดารในอัตราร้อยละสิบ
ของเงินเดือน แต่อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓๕๐ บาทต่อเดือน จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๐๘ บัดนี้
ระเบียบการนี้ได้หมดอายุมาหลายเดือนแล้ว จึงขอทราบว่าการจะออกระเบียบให้เพิ่มเบี้ย
กันดารแก่ข้าราชการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกหรือไม่ และจะให้เพิ่มแต่เมื่อใด เพราะท้องที่
จังหวัดนี้ยังทุรกันดาร และเครื่องอุปโภคบริโภคยังมีราคาสูงอยู่

ตอบ ได้มีการประกาศท้องที่กันดารใหม่แล้ว แจกตามหนังสือกรมบัญชีกลาง
ที่ ๐๒/๒๐๓ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๐ สำหรับจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามประกาศฉบับใหม่นี้
ท้องที่กันดารอยู่ ๓ อำเภอคือ

๑. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
๒. อำเภอปาย
๓. อำเภอขุนยวม

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๒

ถาม ท่านผู้ใหญ่นบ้าน และสารวัตรท่านนั้น มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง บุตรได้หรือไม่ ถ้าได้ จะได้เต็มหรือครึ่งหนึ่ง (ทั้งค่าเล่าเรียนและค่าบำรุง)

ตอบ ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในโรงเรียน และระเบียบการช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตรของข้าราชการในโรงเรียนเอกชน ท่านนั้น ผู้ใหญ่นบ้าน และสารวัตร ท่านนั้น ไม่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าบำรุงโรงเรียนและค่าเล่าเรียน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๕๘

ถาม คำตอบปัญหาคลัง ตอบคุณอนันต์ ปานพรม ในวารสารข้าราชการ ประจำ เดือนมกราคม ๒๕๓๐ ข้อ ๒ ที่ตอบว่า "อายุครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ สำหรับ ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ มีเพียง ๘ เดือน การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ บำนาญ ตาม มาตรา ๒๘ วรรคสอง ระบุให้นับสืบสองเดือนเป็นหนึ่งปี" นั้น คำตอบนี้หมายความว่า ผู้รับ ราชการอยู่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ถ้าจะคำนวณอายุราชการโดยปี เพื่อคิดบำเหน็จ บำนาญ แล้ว จะต้องเอา ๓ เดือนหักออกเสียก่อนเสมอไปหรืออย่างไร ถ้าต้องเอา ๓ เดือน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ หักออกเสียก่อนจึงจะเป็นเวลาคำนวณบำเหน็จบำนาญที่แท้จริงแล้ว เหตุใดคำตอบปัญหาคลัง ตอบข้าราชการใกล้ปลดเกษียณ ในวารสารข้าราชการ ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๐๘ จึงตอบว่า "เวลาราชการปกติ ๓๐ ปี ๘ เดือน ฯลฯ" ทำไมจึงไม่เอา ๓ เดือนหักออก เหลือเป็นเวลาราชการ ปกติ ๓๐ ปี ๕ เดือน

ตอบ ตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ที่ระบุให้นับสืบสองเดือนเป็นหนึ่งปี และสำหรับ จำนวนวันถ้ามีรวมกันหลายระยะ ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือนนั้น ย่อมเห็นได้ว่า การนับ เวลาราชการนั้น เมื่อมีหลายระยะต้องนับรวมกันแล้ว ให้นับสืบสองเดือนเป็นหนึ่งปี สำหรับ จำนวนวันให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน มิใช่ว่าเวลาราชการแต่ละระยะนับขึ้นเป็น ๓ ปี ฉะนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งมีเพียง ๘ เดือน ตามกฎหมายบำเหน็จบำนาญยังไม่ถือว่ามีเวลาราชการ ๓ ปี เพราะยังขาดอยู่อีก ๓ เดือน เมื่อเป็นเช่นนั้นการคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญสำหรับผู้เข้า รับราชการก่อน พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็จะต้องบวกเพิ่มอีก ๓ เดือนตามระยะแห่งปี ๆ ต่อไป

ตอบสมาชิกเลขที่ ๕๕๑

๑. ถาม ผมเกิดวันที่ ๓๘ มีนาคม ๒๔๕๓ อายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๘ มีนาคม ๒๕๑๓ ใช่หรือไม่ เพราะในปี ๒๔๘๓ ไม่มีเดือนมีนาคม ไปมีเอาเดือนที่ ๓ ของปี ๒๔๘๔ ดังนั้น ผมคงถูกปลดเกษียณอายุในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๑๓ ถูกต้องหรือไม่

ตอบ ถูกต้องแล้ว

๒. ถาม ผมรับราชการวันที่ ๓ มีนาคม ๒๔๘๒ ถ้าความเข้าใจในข้อ ๓ ถูกต้อง สมมติผมได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๓,๐๐๐ บาท เมื่อปลดเกษียณอายุแล้ว จะได้รับบำเหน็จเป็นเงินเท่าใด และถ้ารับบำนาญจะได้รับเดือนละเท่าใด

ตอบ มีเวลาราชการปกติรวมทั้งชั่วคราวโดยประมาณแล้ว ๓๗ ปี จะได้รับบำเหน็จเป็นเงิน ๓๓๓,๐๐๐ บาท จะได้รับบำนาญเดือนละ ๒,๒๒๐ บาท

ตอบสมาชิกสังกัดกระทรวงเกษตร

๑. ถาม ข้าพเจ้าเริ่มรับราชการตั้งแต่ ๓ กันยายน ๒๔๘๖ ถึง ๓ กันยายน ๒๕๐๘ เวลาราชการจริง ๒๓ ปี และมีอายุราชการเพิ่มตามที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกอีก ๗ ปี (ก่อนคำสั่งเลิกให้มีสิทธิคำนวณเวลารับราชการเพิ่ม) ข้าพเจ้าลาออกเพื่อขอรับบำนาญ เหตุรับราชการนานตามมาตรา ๓๔ จะได้หรือไม่

ตอบ ได้

๒. ถาม ข้าพเจ้าได้รับบำนาญเพราะรับราชการนาน ตามมาตรา ๓๔ เป็นเงิน ๗๐๐ บาท เมื่อข้าพเจ้าถึงแก่กรรม ภริยา (ซึ่งเป็นทายาทคนเดียว) จะมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๔๘ เป็นเงิน ๒๓,๐๐๐ บาท (๓๐ เท่า) ถูกต้องหรือไม่ (เพราะบิดามารดาของข้าพเจ้าถึงแก่กรรมแล้ว บุตรก็อายุเกิน ๒๐ ปี และมีรายได้ทุกคน)

ตอบ ถูกต้อง

ดิออนคุณส่งเสริม นิยมศิลป์

๑. ถาม ขอทราบเหตุผลและความแตกต่างที่ว่า ข้าราชการผู้มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์ (สมมุติ ๕ ปีบริบูรณ์) เมื่อลาออกจากราชการโดย

ไม่มีความผิดใดๆ ทำให้จึงไม่ได้รับเงินบำเหน็จตาม พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ แต่ถูกจ้างประจำซึ่งทำงานมาแล้ว (สมมุติ ๕ ปี บริบูรณ์) เมื่อลาออกโดยไม่มีความผิดใดๆ กลับได้รับเงินบำเหน็จ ตามระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จและทำขวัญลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๐๒

ตอบ การลาออกของข้าราชการ ถ้าไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญตามความใน มาตรา ๘ แล้ว ก็ต้องพิจารณาตามมาตรา ๓๗ คือต้องมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จ บำนาญครบสิบปีบริบูรณ์แล้วจึงจะได้รับบำเหน็จ ส่วนลูกจ้างประจำนั้น เมื่อลาออกจะต้องทำงาน มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔ (๔) แห่งระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จและเงิน ทำขวัญลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๐๒

รู้สึกจะถกกันอยู่ กำลังพิจารณาในคณะกรรมการร่าง พ.ร.บ. บำเหน็จ บำนาญใหม่

๒. ถาม จากคำถามดังกล่าว ถ้าข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการเพราะป่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรอง ได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการต่อไปได้ หรือเจ้าตัวมีอายุครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ขอลาออก (สมมุติเริ่มเข้ารับราชการเมื่ออายุ ๔๕ ปี) การ ออกใน ๒ กรณีเช่นนี้ ข้าราชการผู้นั้นย่อมได้รับเงินบำเหน็จตาม พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

ตอบคุณศิริ วิจิตระกูล

ถาม เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๖ ผมเริ่มรับราชการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และต่อมาได้เลื่อนเป็นประจำแผนก ในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๗ กระทรวงมหาดไทยได้ขอโอนผมไปรับราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองวิชาการ เทศบาล (ต่อมาตำแหน่งนี้เรียกว่าผู้ตรวจการเทศบาล ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ) ต่อ มากระทรวงมหาดไทยได้โอนตำแหน่งที่รับอยู่เดิมนี้ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเดิม ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๐ รวมเวลาราชการที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ๓ ปี ๕ เดือน ขอทราบว่ อายุราชการในระหว่างที่เป็นวิสามัญที่ว่านั้น เป็นอายุราชการสำหรับคำนวณ บำเหน็จบำนาญด้วยหรือไม่ เพราะเดิมก็เป็นข้าราชการสามัญอยู่ก่อนที่จะโอนไปอยู่กระทรวง มหาดไทยและตำแหน่งที่ปรับปรุงใหม่ ก็คือตำแหน่งที่เป็นวิสามัญเดิม

ตอบ ถ้าได้เป็นสามัญตามบทบัญญัติของกฎหมาย ก็มีสิทธินับเวลาต่อกันได้หมด แต่
ถ้าหากได้เป็นวิสามัญก่อนที่จะปรับปรุง ก็ต้องตัดเวลาระหว่างเป็นวิสามัญออกตามมาตรา ๒๓
วรรคแรก แห่ง พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ ๒๔๘๔

เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาว่า กฎ ก.พ. ที่ ๒๓ พ.ศ. ๒๔๗๘
ที่ให้ยกฐานะผู้ตรวจการเทศบาลที่ได้รับราชการมาก่อน ใช้กฎนี้เกิน ๖ เดือน จะถือว่าเป็นการยก
ฐานะตามกฎหมายหรือไม่ ถ้าถือว่ายกฐานะกันนับได้ตามมาตรา ๒๓ วรรค ๒ เรื่องนี้ยังไม่ถึงที่สุด

ตอบสมาชิกข้าราชการส่วนจังหวัด

ตามที่ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๕๘๕/๒๕๐๘ ซึ่งขอทราบถึงวิธีคำนวณบำนาญของข้าราชการ
ครูที่โอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ในวารสารข้าราชการ ฉบับที่ ๓ ปีที่ ๓๒ เล่ม
ประจำเดือนมกราคม ๒๕๓๐) นั้น เข้าใจว่าวิธีที่ท่านคิดคำนวณไปตามที่ตีพิมพ์ลงนั้นคงจะ
คลาดเคลื่อน ที่ถูกต้องควรจะเป็นดังนี้

ท่านผู้ถามปัญหานี้ รับราชการเป็นครูสังกัดกรมสามัญศึกษา มาจนถึงวันที่ ๓๐
กันยายน ๒๕๐๘ รวมเวลาได้ ๒๐ ปี และได้รับเงินเดือน ๓,๓๐๐ บาท ครั้นวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘
กฎหมาย (พ.ร.บ. โอนโรงเรียนประถมศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๘)
โอนผู้นั้นไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้นั้นสมควรได้รับราชการต่อไปอีก ๓๐ ปี ก็ออก
จากราชการ เงินเดือนขณะออกจากราชการ ๒,๒๐๐ บาท บำนาญของท่านผู้นั้นตามธรรมดา

$$\text{จะได้} = \frac{๒,๒๐๐ \times (๒๐ + ๓๐)}{๕๐} = ๓,๓๒๐ \text{ บาท}$$

ส่วนบำนาญที่ได้เพิ่มอีก ๒๕ % น่าจะมีได้คิดจากบำนาญ ๓,๓๒๐ บาท แต่ควรคิดจาก
บำนาญตอนที่มาสังกัดอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น ดังนั้น ท่านผู้ถามปัญหาจะได้รับ

$$\text{บำนาญเพิ่มอีก ๒๕ \% ดังนี้} = \frac{๒,๒๐๐ \times ๓๐ \times ๒๕}{๕๐ \times ๓๐๐} = ๓๓๐ \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned} \text{ท่านผู้ถามปัญหาจะได้รับบำนาญรวม} &= ๓,๓๒๐ + ๓๓๐ \text{ บาท} \\ &= ๓,๖๕๐ \text{ บาท} \end{aligned}$$

เหตุผล ที่ต้องคำนวณบำนาญที่เพิ่มขึ้นอีก ๒๕ % เฉพาะเวลาตอนที่รับราชการสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น ก็เพื่อบ่งกันมิให้มีการฉวยโอกาสเอาความเป็นข้าราชการ
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาเพิ่มบำนาญให้แก่ตนเอง โดยอาจมีกรณีดังต่อไปนี้ เช่น

นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือน รับราชการมา ๓๐ ปี เงินเดือน ๓,๕๐๐ บาท ถ้า

$$\text{นาย ก. ลาออก ก็จะได้บำนาญ} = \frac{๓,๕๐๐ \times ๓๐}{๕๐} = ๘๐๐ \text{ บาท}$$

แต่ถ้านาย ก. หาโอกาสโอนมาเป็นข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสียก่อน จะลาออก แม้จะเพียงวันเดียวหรือสองวัน ถ้าคิดบำนาญตามวิธีที่เฉลี่ยในวาระดำรงบำนาญก่อนแล้ว นาย ก. ก็จะเพิ่มบำนาญขึ้นอีก ๒๕ % ของบำนาญทั้งหมด คือได้ อีก ๒๒๕ บาท รวมเป็น ๓,๓๒๕ บาท ซึ่งจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันในแง่ของความยุติธรรมเป็นอย่างมาก

สำหรับผมเองก็เป็นข้าราชการส่วนจังหวัด ถ้าการคำนวณบำนาญเป็นไปดังที่เฉลี่ยตอบ สมาชิกเลขที่ ๑๕๘๕/๒๕๐๘ จริงแล้ว ผมก็ยังพอใจเป็นอย่างมาก แต่เป็นห่วงว่าเวลาจะออกจาก ราชการ กลับมิได้บำนาญตามที่คิดไว้ ก็จะเสียกำลังใจเพราะคิดว่าจะได้มากแล้วกลับได้น้อย ครั้น จะอ้างวาระสารเป็นหลักฐานว่าเฉลี่ยวิธีคิดบำนาญไว้ดังนี้ ก็อ้างไม่ได้แน่ ฉะนั้นจึงใคร่ขอความ กรุณาโปรดได้ตรวจสอบวิธีคิดคำนวณ ของข้าราชการส่วน จังหวัดให้เป็นที่แน่นอนถูกต้องอีกสัก ครั้งหนึ่ง ก็จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่บรรดาสมาชิกเป็นอันมาก และถ้าคำตอบเกี่ยวกับเรื่อง บำเหน็จบำนาญ ถ้าได้กรุณาผ่านให้ท่านผู้อำนวยความสะดวกของบำเหน็จบำนาญ (คุณวิเชียร ไม่เรียง) ได้ตรวจสอบก่อนก็จะเป็นที่มั่นใจได้ว่าถูกต้อง

ตอบ ตามหลักการที่ท่านคำนวณมานั้นถูกต้องแล้ว คือ

(๑) บำนาญคิดตามกฎหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น

$$\text{คือ } \frac{\text{เงินเดือน} \times \text{ปีเวลาราชการ}}{๕๐ \text{ หรือ } ๕๕} = \text{บำนาญ}$$

(๒) เงินเพิ่ม คิดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

$$\text{คือ } \frac{\text{ง.ต.} \times \text{ปี เวลาราชการที่รับราชการทางส่วนท้องถิ่น} \times ๒๕}{๕๐ \text{ หรือ } ๕๕ \text{ (แล้วแต่กรณี)} \times ๓๐๐}$$

$$\text{ผู้นั้นจะได้รับเงินบำนาญ} = (๑) + (๒)$$

หมายเหตุ ปัญหาคลั่ง คุณวิเชียร ไม่เรียง ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องทุกข้อ อยู่แล้ว

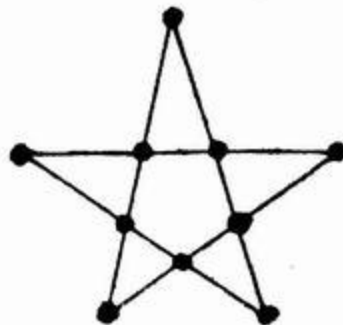
บ.ก.

เฉลยสอบ/เชาวน์/และความรู้รอบตัว

ชิงรางวัลประจำเดือนมีนาคม ๒๕๑๐

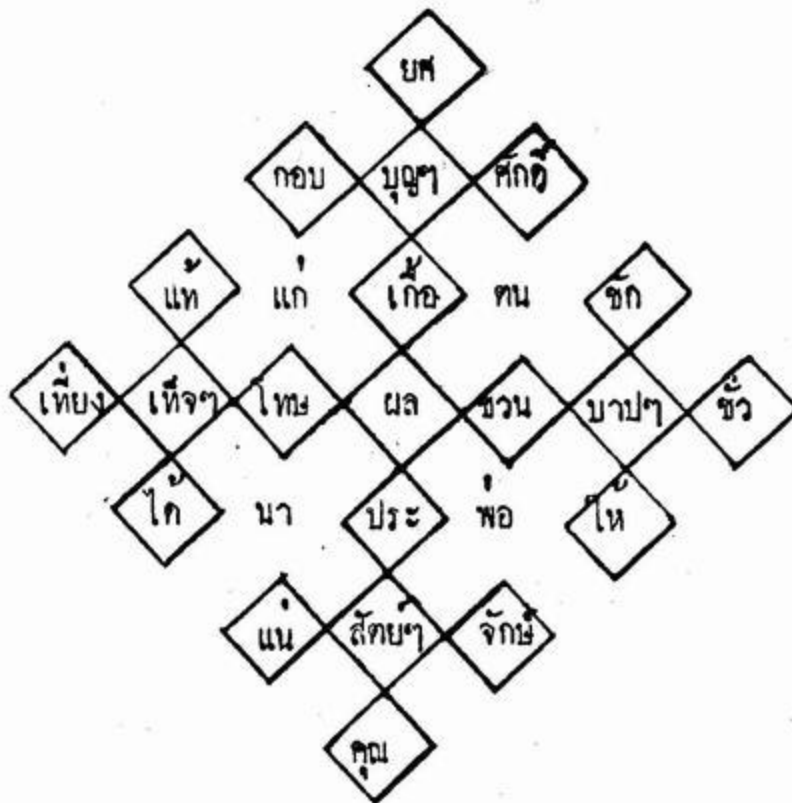
△

๓. เชื่อกันมานานแล้วว่า ๘๓ ๖๔ ๒๕
๔. ประเทศจีนเป็นชาติที่ประดิษฐ์ขึ้นบัตรขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกเมื่อราว พ.ศ. ๔๐๓ ทำด้วยหนัง กวางอ่อนสีขาว ใบหนึ่งราคา ๔๐,๐๐๐ ถววน
๕. โคลงกัวโบราณบนถนน ศรีปราชญ์เป็นผู้แต่ง แต่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช บาทสุดท้ายมีความว่า
เจ็บไปปานเจ้าเงาะ   เจ็ดแล้วราถอย
๖. ๓ ไมล์ หรือ ๓,๗๖๐ หลา เท่ากับ ๘ furlong
๗. ปลุกมะพร้าว ๓๐ ต้นนั้นเป็นรูปดาว ๕ แฉก ดังรูปข้างล่างนี้

ผลการตัดสิน มีผู้ตอบถูกต้องที่สุดสมควรได้รับรางวัล ๒๐ บาท ๓ ราย คือ คุณปรากฏ จันทศิริ
สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนรางวัลอีก ๓๐ บาท เห็นควรเฉลี่ยให้ราย
ละ ๓๐ บาท รวม ๓ ราย เพราะตอบถูกเช่นกันแต่ไม่ใช่ดีที่สุด คือ คุณชลอ
ทรงประกอบ นนทบุรี คุณสมเกียรติ พวงเพิกคิก ปท. สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรี และคุณวิมล จันทร์เดช คลังจังหวัดนนทบุรี

สอ.บ้าน และ ความรู้รอบตัว

๑. ข้างบนเป็นโคลงกระทู้บทหนึ่ง โคลงนี้มีชื่อว่าอะไร ข้อความที่ถอดออกแล้วได้ความอย่างไร
  ๒. คำสองคำในภาษาไทยอ่านออกเสียงเหมือนกัน คำหนึ่งมีความหมายเป็นเครื่องประดับ ส่วนอีกคำหนึ่งหมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในเรือนจำสมัยก่อน ท่านทราบคำสองคำนี้หรือไม่
  ๓. ท่านทราบไหมว่าคนพวกหนึ่งซึ่งสุภาพบุรุษจำเป็นจะต้องเบ็ดหมวกให้เสมอ คือใคร
  ๔. นาย ก. พบ นาย ข. ซึ่งเคยรับราชการกระทรวงเดียวกันมาก่อน แต่ลาออกไปประกอบอาชีพอื่น เมื่อนาย ก. ถามนาย ข. ว่า “เคยวันทำงานที่ไหน” นาย ข. ตอบอย่างหยอกล้อว่า “เคยวันอยู่กรมพระลำพัง” ท่านเข้าใจไหมว่า นาย ข. หมายถึงอะไร และคำตอบของนาย ข. นี้เคยมีเป็นข้อที่ออกสำเนียงเป็นข้อกรมใดหรือไม่
  ๕. ราชสีห์ สุนัขจิ้งจอก สุนัขป่า สามสัตว์พากันไปล่าสัตว์ได้ กวาง ลา และกระต่าย ราชสีห์ถามสุนัขป่าว่าจะแบ่งเหยื่อเหล่านั้นอย่างไร สุนัขป่าตอบว่า ให้ราชสีห์กินลา สุนัขป่าจะกินกวาง และให้สุนัขจิ้งจอกกินกระต่าย ราชสีห์เห็นด้วยกับความโกรธระบอบสุนัขป่าตายทันที แล้วจึงหันไปถามสุนัขจิ้งจอกว่า เห็นอย่างไรเรื่องนั้น สุนัขจิ้งจอกตอบอย่างไรจึงจะรอดพ้นอันตรายด้วยคำที่ฉลาดแบบนั้น
- กติกา ให้ส่งคำตอบไปถึงบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ภายในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๐ สมาชิกวารสารข้าราชการ ผู้ตอบถูกต้องและตอบดีที่สุด จะได้รับรางวัลเงิน ๕๐ บาท (โปรดเขียนชื่อและสถานที่อยู่ให้ชัดเจนด้วย)

